«دنیای اقتصاد» به شما قدرت پیش بینی می دهد

دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

دوشنبه ۹ آذر ماه ۱۳۹۴
۱۸ صفر ۱۴۳۷
۳۰ نوامبر ۲۰۱۵
شماره ۳۶۴۳
۱۲ صفحه

ضمیمه هفتگی استان های خراسان ۱۱۵

چاپ همزمان با تهران در مشهد و اصفهان از مهرماه ۱۳۹۴
«دنیای اقتصاد»
به شما قدرت پیش بینی می دهد
@DonyayeEqtesad

«دنیای اقتصاد» از وضعیت فعالیت زنان در اقتصاد خراسان رضوی گزارش می دهد؛

تلاش برای اثبات توانمندی

دنیای اقتصاد، زهرا صفدری- حضور زنان در فعالیت‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... یکی از موضوعات مهم این روزهای جامعه به شمار می‌رود و چگونگی و میزان این حضور نیز از موارد مهمی است که نظر بسیاری از کارشناسان بر لزوم پررنگ بودن این حضور است. در این گزارش به بررسی وضعیت فعالیت بانوان در اقتصاد خراسان رضوی می‌پردازیم؛ براساس آمارهای استانی در حال حاضر از مجموع دو میلیون و ۹۹۵ هزار نفر جمعیت زنان در خراسان رضوی، ۱۲۰هزار نفر سرپرست خانوار هستند و سالانه سه درصد هم به جمعیت آن‌ها افزوده می‌شود.
صفحه ۱۰

گزارش «دنیای اقتصاد» از موانع کاهش نرخ سود بانکی؛

وقتی قواعد بازی رعایت نمی شود

صفحه۶ و ۷

در گفتگوی «دنیای اقتصاد» با مدیر کل امور بانوان و خانواده استانداری خراسان رضوی مطرح شد:

میزان مشارکت اقتصادی بانوان بالاتر از میانگین کشوری

صفحه ۳

گزارش «دنیای اقتصاد» از آنچه در همایش زنان، امنیت و توسعه پایدار مطرح شد؛

توجه به امنیت بانوان، از برنامه های دولت یازدهم

صفحه ۱۲

«دنیای اقتصاد» از شهرستان تربت‌جام گزارش می‌دهد:

تربت‌جام در دالان توسعه

صفحه ۱۱

با برگزاری انتخابات دیر هنگام بین منتخبان دوره جدید:

اعضای هیأت رئیسه نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی انتخاب شدند

صفحه ۲

سرمقاله

حضور کمرنگ زنان در بازار کار و دلایل آن

زهرا کریمی*

در حالی‌که حضور زنان ایران در بحث آموزش و به‌ویژه آموزش عالی پررنگ و تعیین‌کننده است، اما در بازار کار حضوری محدود دارند به طوری‌که نرخ مشارکت زنان در اقتصاد ایران از پایین‌ترین نرخ‌های مشارکت در جهان است و حتی در خاورمیانه هم نرخ مشارکت زنان کشور ما پایین‌تر از اکثر کشورهای منطقه است.
صفحه ۱۰

یادداشت

نرخ سود بانکی غیر دستوری در محاصره نرخ های دستوری
■ علی چشمی* همین صفحه

الزامات کاهش نرخ سود بانکی در ایران
■ حسین محمدی* صفحه۷

اصلاحات نهادی بازار پول پیش شرط کاهش نرخ سود بانکی
■ سعید ملک الساداتی* صفحه۵

انتخابات مجلس دهم، تکمیل چرخه پیروزی مردم(بخش اول)
■ حمیدرضا موحدی زاده* صفحه۲

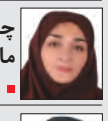
چالش های گردشگری ماجراجویانه
■ مژگان ثابت تیموری* صفحه ۲

ضرورت مشارکت زنان در جامعه و مسائل و مشکلات پیش روی آن
■ مریم حسن‌نژاد* صفحه ۱۰

یادداشت

نرخ سود بانکی غیردستوری در محاصره نرخ‌های دستوری

علی چشمی*

در دنیای مدرن، نرخ سود بانکی پایین نشان‌دهنده کیفیت رفاه در جوامع است. در بیشتر کشورهای پیشرفته نرخ بهره کمتر از دو یا سه درصد است؛ این نرخ براساس مبنایی است که جان مینارد کینز در دهه ۱۹۳۰ مشخص کرد؛ به گفته کینز هدف اقتصاددانان این است که جامعه را به سمت رفاه بیشتر و استفاده از تمام ابعاد زندگی سوق دهند و این هدف (حتی آرزو) تنها از طریق نرخ بهره پایین محقق می‌شود؛ بنابراین شکی وجود ندارد که نرخ بهره در کشور باید کاهش یابد.

کشور ما زمانی رکورددار تورم بود و خوشبختانه دو، سه سالی است که تورم کاهش پیدا کرده اما در حال حاضر رکورد نرخ سود بانکی را به خود اختصاص داده ایم! کاهش نرخ سود، پاداشی به کار کردن و تولید است؛ در شرایطی که نرخ بهره از نرخ تورم بالاتر باشد، در واقع منابع از سمت تولیدکنندگان و کارگران به سمت سرمایه‌دارانی هدایت می‌شود که کار و تولید انجام نمی‌دهند و به عبارتی مکانیزم بهره‌کشی فعال می‌شود. در سال ۹۲ نرخ سود سپرده حدود ۲۲ درصد، نرخ تورم ۳۵ درصد و اختلاف آن‌ها یعنی نرخ سود واقعی منفی ۱۳ درصد بود (این یعنی سرکوب مالی). **دولت در سال ۹۳ نرخ تورم را به ۱۵ درصد کاهش داد اما نرخ سود حدود ۲۸ درصد و نرخ سود واقعی مثبت ۱۳ درصد شد و این مصداق همان بهره‌کشی است. در واقع با این نرخ سود از سال ۹۳ به بعد به افرادی پاداش داده می‌شود که تولید نمی‌کنند** و قدرت خرید دستمزدبگیران به سمت عده معدودی از سرمایه‌داران که تولید انجام نمی‌دهند، هدایت می‌شود. **این امر یکی از مبانی اصلی رکود در جامعه ظرف دو سال گذشته است.** زیرا، تمایل به مصرف دستمزدبگیران بسیار بیشتر از سرمایه‌داران بهره‌کش است. بنابراین هیچ شک و شبهه‌ای نیست که نرخ سود باید کاهش یابد. هیچ‌گاه در ایران چنین تفاوتی بین نرخ تورم و نرخ سود وجود نداشته است، حتی در کشور آمریکا سال‌های زیادی سرکوب مالی صورت گرفته و به عبارتی نرخ بهره اسمی کمتر از نرخ تورم بوده است، زیرا این مسأله در کوتاه مدت و شرایط خاص، عامل رونق و هدایت منابع به سمت تولید محسوب می‌شود.

برای کاهش نرخ سود بانکی باید دو مسیر متفاوت را از یکدیگر جدا کرد: یک مسیر کاهش دستوری نرخ سود سپرده‌هاست و یک مسیر نیز کاهش غیردستوری و مدیریت شده نرخ سود بانکی است. قائل به این نیستم که شورای پول و اعتبار به صورت دستوری نرخ سود را کاهش دهد بلکه باید این مسأله را مدیریت کند. همانطور که در بحث نرخ ارز، مدیریت ارز را داریم اینجا هم بانک مرکزی باید مدیریت نرخ سود را به خوبی اعمال کند. در واقع پشت این نرخ بازاری سود بانکی، مجموعه‌ای از نرخ‌هایی وجود دارد که در کنترل بانک مرکزی است. برای مثال در آمریکا نرخ بهره از طریق نرخ وجوه فدرال کنترل می‌شود که از بحران ۲۰۰۸ به بعد رونق اقتصادی از طریق همین نرخ اعمال شده است. نرخ وجوه فدرال در آمریکا در حال حاضر به ۲ دهم درصد و نرخ بهره وام‌ها به حدود ۳ درصد رسیده است. این سیاست در کشورهای پیشرفته دیگر مانند اروپا و ژاپن نیز در حال انجام است.

در ایران، عملکرد بانک مرکزی برای مواجهه با رکود اقتصادی از طریق کاهش نرخ بهره کاملا برعکس کشورهای پیشرفته بوده است. به این صورت که ظرف چند سال گذشته نرخ ۳۴ درصد جریمه اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی را ثابت نگه داشته و انتظار دارد نرخ بهره بازاری خودبه‌خود با تورم همگرا باشد درصورتی‌که در عمل می‌بینیم نرخ سود بین بانکی در حال همگرا شدن با این ۳۴ درصد است! به گفته جان مینارد کینز، **هنگامی که دریا طوفانی است بانک مرکزی نمی‌تواند در ساحل بنشیند، بگوید اگر طوفان تمام شود، دریا خودش آرام می‌شود.** بلکه این طوفان می تواند همه چیز را از بین ببرد و به مداخلات مثبتی نیاز دارد. بهترین راهکار برای کاهش نرخ سود بانکی توسط بانک مرکزی این است که باید در زمینه کاهش هزینه تمام‌شده پول اقداماتی را انجام دهد. در حال حاضر بر اساس برخی محاسبات در یک بانک، بهای تمام‌شده پول حدود ۱۸ درصد است. قسمتی از این نرخ، سودی است که بانک‌ها بابت سپرده‌گیری می‌پردازند که حدود ۱۲ درصد می‌شود و این هزینه بهره آن‌هاست و حدود ۶ درصد هم هزینه‌های غیربهره‌ای بانک را شامل می‌شود.

در مرحله اول، بانک مرکزی باید بر کاهش هزینه‌های بهره‌ای سپرده‌های بانکی متمرکز شود که می‌تواند از ابزارهای غیردستوری استفاده کند. برای مثال یکی از این ابزارها اعتبار دادن به بانک‌ها با نرخ حساب‌شده‌تری است. **بانک مرکزی باید به بانک‌های باکیفیت اعتبار دهد برای مثال اگر بانک مرکزی می‌خواهد نرخ سود را به ۱۶ درصد برساند باید نرخ سود وام خودش به بانک‌ها حدود ۱۴ درصد باشد.** برای مثال، بانک مرکزی برای طرح خرید خودرو به بانک‌های عامل با نرخ ۱۴ درصد اعتبار پرداخت کرد تا این بانک‌ها با نرخ ۱۶ درصد به خودروسازان اعتبار بدهند. **بانک مرکزی باید مشابه همین اقدام را برای تمام بخش‌های اقتصاد انجام دهد.** البته برخی بانک‌ها بی‌کیفیت هستند و اعتبارات را به مسیرهای پرخطر می‌برند و اعتبارات معوق می شود. **بانک مرکزی باید این بانک‌ها را رتبه‌بندی کند و به آن‌ها اعتبار ندهد.** از طرف دیگر، بانک مرکزی نباید به دولت اعتبار دهد. **بر اساس تحقیقی که در دانشگاه انجام داده‌ایم، اعتبار دادن بانک مرکزی به دولت باعث افزایش تورم و نرخ سود به طور همزمان می‌شود اما با اعتبار دادن به بانک‌ها نرخ سود کاهش می‌یابد.** سایر راهکارهای مدیریت نرخ سود بانکی توسط بانک مرکزی به‌طور خلاصه چنین است: یک راهکار این است که بانک مرکزی از طریق تزریق اعتبار به بازار بین بانکی مداخله کند و نرخ ۲۸ درصدی آن را بشکند. مدیریت نرخ ذخیره قانونی یکی دیگر از راهکارهاست. ممنوع کردن اعطای سود توسط بانک‌ها به سپرده‌های روزشمار و بسیار کوتاه‌مدت را می‌توان راهکار دیگری در این زمینه دانست. در آمریکا نیز این اقدام از بعد از بحران ۱۹۳۰ تا سال‌های اخیر انجام می‌شد؛ در نهایت استفاده از ظرفیت‌های پس از برجام برای ورود منابع ارزان‌قیمت بانک‌های خارجی به ایران نیز می‌تواند به کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی کمک کند. در این زمینه، به نظر می‌رسد بانک مرکزی برنامه‌هایی دارد و حضور اخیر رئیس کل بانک مرکزی در آلمان و توافق با بانک‌های آلمانی در همین راستاست.

*عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

با برگزاری انتخابات دیر هنگام بین منتخبان دوره جدید:

اعضای هیأت رئیسه نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی انتخاب شدند

دنیای اقتصاد، گروه ساختمان- اولین جلسه رسمی هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی برگزار شد که اعضای هیأت مدیره در این جلسه علی سیفی را به عنوان رئیس این سازمان برای یک دوره یک ساله انتخاب کردند.

در این جلسه مجید مزینانی به عنوان نایب رئیس اول و مسعود ریاضی مظلومی به عنوان نایب رئیس دوم انتخاب شدند؛ همچنین با رأی اعضا احمد اسدی به عنوان دبیر هیأت مدیره انتخاب شد؛ انتخاب خزانه‌دار نیز به جلسه آینده هیأت مدیره موکول شد.

سیفی: انتخاب اعضا توأم با برنامه بود و از فضای ناشی از جناح‌بندی، دسته‌بندی و گروه‌بندی بود کاملا پرهیز شد و همین انتظار هم از نظام مهندسی خراسان رضوی وجود دارد

■ **پرهیز از جناح‌بندی در انتخاب‌ها**

رئیس جدید نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به انتخابات هیأت مدیره اظهار کرد: طبق قانون هیأت مدیره نظام مهندسی باید در اولین جلسه رسمی خود هیأت رئیسه را برای یک دوره یک ساله انتخاب کند و خوشبختانه در یک فضای همدلی و همراه با عقلانیت و منطق این جلسه برگزار شد و نامزدها برنامه‌های خود را ارائه کردند و برای هر یک از پست‌ها رأی‌گیری انجام و اعضا انتخاب شدند.

علی سیفی با اشاره به فضای خوب حاکم بر جلسه، خاطرنشان کرد: انتخاب اعضا توأم با برنامه بود و از فضای ناشی از جناح‌بندی، دسته‌بندی و گروه‌بندی بود کاملا پرهیز شد و همین انتظار هم از نظام مهندسی خراسان رضوی وجود دارد.

رئیس نظام مهندسی ساختمان استان در خصوص برنامه‌های خود برای دوره جدید اینطور پاسخ داد: غیر از من آقای مهندس کامران دیسفانی نیز نامزد ریاست بود؛ هر دو نفر این اعتقاد را داشتیم که برنامه‌هایی که ارائه می‌شود برنامه‌های یک نفر است و به دلیل اینکه رئیس سازمان مجری مصوبات هیأت مدیره است، بهتر است ابتدا کار جمعی در هیأت مدیره صورت گیرد و برنامه‌های مد نظر اعضای هیأت مدیره استعلام و سپس یک برنامه منسجم تهیه شود و به عنوان نقشه راه یک ساله مدنظر قرار گیرد تا رئیس سازمان بتواند آن برنامه را پیگیری کند.

سیفی در خصوص نواقص عملکرد هیأت رئیسه در دوره قبل، با اشاره به حضور خود در هیأت مدیره دوره قبل عنوان کرد: همیشه تصمیماتی که اتخاذ می‌شود، بر مبنای اقتضای زمان، مکان و محدودیت‌هاست و شاید اگر با توجه به این محدودیت‌ها دوباره بخواهیم تصمیم بگیریم، باز هم همان تصمیمات را اتخاذ کنیم؛ من نقص حادی را نمی‌بینم با این حال باید نواقص رصد شود؛ از تجربیات دوره‌های قبل نیز استفاده خواهیم کرد.

انتخابات هفتمین دوره نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی هفدهم مهر ماه سال جاری برگزار شد و در آن از ۱۴۸ نامزد واجد شرایط ۱۵ نفر به عنوان اعضای اصلی هیأت مدیره این سازمان و هفت نفر به عنوان عضو علی‌البدل برگزیده شدند. ، رضا بشیر، علی سیفی، مجید توتونچی، مسعود ریاضی مظلومی، حسین کامران دیسفانی، حسن پورحسینی، آناهیتا زنده‌دلان، بهروز پیراسته، احسان قاسمیان، مجید مزینانی، فریدون بهلول خیبری، اردشیر فرشیدیان فر، ناصر محسنی، احمد اسدی و رامین آهوی اعضای انتخاب شده در این انتخابات برای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی استان خراسان رضوی هستند.

تصمیماتی که اتخاذ می‌شود، بر مبنای اقتضای زمان، مکان و محدودیت‌هاست و شاید اگر با توجه به این محدودیت‌ها دوباره بخواهیم تصمیم بگیریم، باز هم همان تصمیمات را اتخاذ کنیم

همچنین ۷۳۲۴ عضو سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی در انتخابات این دوره شرکت کردند که میزان مشارکت مهندسان این استان در هفتمین دوره انتخابات اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان حدود ۲۵ درصد است.

روند رأی‌گیری انتخابات این دوره به دلیل بروز مشکل فنی در سیستم انتخاباتی با اندکی تأخیر آغاز شد و در ادامه تنها یک روز پس از برگزاری انتخابات، اعتراضاتی نسبت به عملکرد هیأت برگزارکننده انتخابات، تخلفات صورت گرفته از جمله تبلیغات در حین برگزاری انتخابات، قطعی سیستم اخذ رأی و ... از سوی برخی از مهندسان صورت گرفت اما در نهایت پس از کش‌وقوس‌های فراوان و اخبار و شایعاتی مبنی بر ابطال انتخابات، اوایل آذر ماه بود که استاندار خراسان رضوی اعتبارنامه اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان را به برگزیدگان اعطا کرد.

یادداشت

انتخابات مجلس دهم، تکمیل چرخه پیروزی مردم- بخش اول

حمیدرضا موحدی‌زاده*

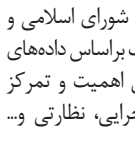

در آستانه برگزاری دهمین انتخابات مجلس شورای اسلامی و پنجمین دوره خبرگان رهبری در ۷ اسفند سال ۱۳۹۴ قرار داریم. از همان ابتدای استقرار «دولت تدبیر و امید» در سال ۱۳۹۲، حل و فصل مسأله هسته‌ای در نظام بین‌الملل از طریق تعامل سازنده در صدر سیاست‌های رئیس‌جمهور قرار گرفت. خوشبختانه به ثمر رساندن مذاکرات اتمی توأم با حفظ عزت و حقوق هسته‌ای مردم ایران، زمینه توجه بیشتر دولت و وزارت کشور به عرصه سیاست داخلی و مهم‌ترین آن، انتخابات مجلس دهم در پایان سال ۱۳۹۴ فراهم آورده است. این سال از سوی مقام معظم رهبری به عنوان سال «همدلی و همزبانی دولت و ملت» نامگذاری گردیده است که می‌توان آن را به فال نیک گرفت.

تعیین بافت و ساخت مجلس دوره دهم و رقابت نفس‌گیری که پیش روی ماست، اثرات و نتایج خاص ملی و منطقه‌ای برجای خواهد گذاشت. مواضع شفاف و امیدبخش رئیس‌جمهور در افتتاحیه نمایشگاه مطبوعات در دفاع از حقوق شهروندی و آزادی بیان، نشان از اراده و عزم نیرومند روحانی و مسئولان وزارت کشور در برگزاری انتخاباتی سالم، قانونمند، آرام و توأم با رقابت سازنده و راهگشا دارد. اینک ضمن پرداختن به منشور چندوجهی انتخابات مجلس دهم، به ارائه راهبرد تکمیل حلقه پیروزی مردم و نتیجه‌گیری از مباحث مطرح شده می‌پردازیم.

■ **منشور چهاروجهی انتخابات مجلس دهم**

بررسی، تجزیه و تحلیل انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری از وجوه و ابعاد مختلف براساس داده‌های پردازش شده و اطلاعات به‌دست آمده قابل اهمیت و تمرکز می‌باشد. اینک با توجه به مکانیزم‌های اجرایی، نظارتی و... انتخابات به وجوه چهارگانه آن می‌پردازیم:

■ **وجه اول: حسن اجرای انتخابات**

براساس ماده ۲۵ قانون انتخابات، دولت و وزارت کشور مأمور اجرا و مسئول حسن اجرای انتخابات مجلس هستند. برگزارکننده انتخابات به استناد قانون و آئین‌نامه اجرایی انتخابات وظیفه دارد تا مقدمات و تمهیدات لازم برای اجرای باشکوه و حضور پرشور و حداکثری مردان، زنان و جوانان ایرانی را با کمک هیأت‌های نظارت، قوه قضائیه، نیروی انتظامی و... در پای شعب اخذ رأی فراهم آورد، تا حداکثر واجدین شرایط مشارکت در سرنوشت اجتماعی و سیاسی خویش در صحنه انتخابات حاضر و بدون دغدغه، خواست و مطالبات قانونی و برحق خود را از طریق صندوق‌های رأی پیگیری نمایند.

هم‌چنین وجه تضمین برگزاری یک انتخابات آزاد، عادلانه و رقابتی، حضور تمامی سلایق سیاسی اعم از اصلاح‌طلبان، اعتدال‌خواهان، اصول‌گرایان و افراد مستقل و دلسوز جامعه می‌باشد. آن‌ها منطقاً باید بتوانند با شناسایی و معرفی افراد توانمند، متخصص و متعهد به عنوان کاندیدا، مردم را در انتخاب بهینه نمایندگانشان یاری نمایند و زمینه تشکیل مجلس ناظر، قانونگذار و همراه دولت را فراهم نمایند. علاوه بر آن پیش‌گیری از دخالت سازمان‌ها و نهادهای غیرمسئول در انتخابات از وظایف قانونی مجریان است. تأکید رهبری مبنی بر این که حتی فرزندان من از رأی من خبر ندارند، مؤید این مهم است.

بدیهی است ایجاد فضای مساعد، امن و فرصت های برابر در استفاده کاندیداها و احزاب از رسانه های ملی نظیر رادیو و تلویزیون، رسانه ها، تریبون های نماز جمعه، مساجد و... از دیگر وظایف قانونی دولت و وزارت کشور می باشد. طبق ماده ۴۲ قانون انتخابات هیأت های اجرایی مسؤل صحت جریان انتخابات در حوزه های انتخابیه می باشند و در صورت بروز یا مشاهده تخلف از سوی هر یک از عناصر اجرایی، نظارتی و امنیتی بایستی مانع آن شده و برای رسیدگی به تخلفات موضوع را به مراجع ذیربط گزارش نمایند.

■ **وجه دوم: نظارت بر انتخابات**

طبق اصل ۹۹ قانون اساسی، شورای نگهبان مسئولیت نظارت بر انتخابات را برعهده دارد. برابر با تفسیر اصل فوق (نظریه شماره۱۲۳۴ مورخ ۱۳۷۰/۳/۱ شورای نگهبان) نظارت مذکور در اصل ۹۹ قانون اساسی استصوابی است و شامل تمام مراحل اجرایی انتخابات از جمله تأیید و رد صلاحیت کاندیداها می‌شود. هرچند در مقام نقد و بررسی بسیاری از کارشناسان، حقوق‌دانان و صاحب‌نظران بر این باورند که طبق اصل ۳۷ قانون اساسی اصل بر برائت است. بدین معنی که وقتی دلیل دیگری در جهت اثبات یا رد نباشد اصل بر برائت است، مگر این که مدعی، دلیلی برای عدم‌برائت شخص ارائه دهد. ولی از آن جا که معیار عمل در جریان انتخابات، قانون است، درحال حاضر راهی غیر از پذیرش نظارت استصوابی وجود ندارد و تنها می‌توان امیدوار به شیوه منصفانه اجرای آن و سعه صدر از سوی شورای محترم نگهبان بود. در این رابطه طبق ماده واحده مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام، طرح لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین ردصلاحیت شده در انتخابات مختلف پیش‌بینی شده است. به موجب این قانون کلیه مراجع رسیدگی‌کننده صلاحیت داوطلبان در انتخابات مختلف اعم از هیأت‌های اجرایی و نظارت موظفند صرفا براساس دلایل و مدارک معتبر که توسط مراکز مسئول قانونی (وزارت اطلاعات، قوه قضائیه، اداره ثبت احوال و پلیس بین‌الملل) به مراجع اجرایی و نظارتی ارسال شده است، به بررسی صلاحیت داوطلبان بپردازند و چنانچه صلاحیت داوطلبی را رد کردند باید علت ردصلاحیت را حضوری و کتبی در مواردی که با عفت عمومی و یا هتک حیثیت اشخاص منافات نداشته باشد به اطلاع وی برسانند. هم چنین باید ذکر مواد قانونی مورد استناد و دلایل مربوط به داوطلب ابلاغ شود.

تحقیقات محلی و این که آیا فرد واجبات و دوری از محرمات را انجام می‌دهد نیز به وظایف شورای نگهبان و شعب آن در سراسر کشور اضافه شده است و تنها به مراجع چهارگانه قانونی اکتفانمی‌شود.

*مدرس دانشگاه و فعال اصلاح‌طلب خراسانی

یادداشت

چالش‌های گردشگری ماجراجویانه

مژگان ثابت‌تیموری*

این روزها هیاهوی تورهای گردشگری ماجراجویانه بسیار به گوش می‌رسد. آنچه در ابتدا به چشم می‌خورد، مکان موردتفرج است که معمولاً از زیباترین، بکرترین و دست‌نیافتنی‌ترین مکان‌ها به‌شمار می‌آید و در درجه دوم بازه زمانی تورهای مورد نظر است. آنچه مسلم است این نوع گردشگری نیز یکی از انواع گردشگری در طبیعت و جذابترین نوع آن نیز رفتینگ یا گردشگری و قایقرانی در آب‌های خروشان است. در این نوع گردشگری باید از مربیان آموزش‌دیده و حرفه‌ای بهره‌مند بود که در تمامی اصول رفتینگ، نجات غریق، امدادرسانی، صخره‌نوردی خبره بوده و به نقشه کل مسیرهای مورد تفرج (خصوصاً مسیرهای آبی)، اطلاعات اقلیمی منطقه، جایگاه پایگاه‌های امداد و نجات و سکونتگاه‌های محلی اشراف داشته باشند. همچنین با آگاهی کامل، تجهیزات موردنیاز برای این نوع تفرج و نیز تجهیزات امدادرسانی، ردیابی و ارتباط با مراکز امداد را همراه داشته و بتواند از آن‌ها استفاده نمایند که البته در ایران، به دلیل جدید بودن این سبک گردشگری افراد متبحری مشغول به فعالیت هستند.

اما آنچه در این مبحث مورد نظر است، شرایط اینگونه تفرج‌های ماجراجویانه است. این نوع تفرج که اغلب مسیر رودخانه‌های خروشان سطحی را دنبال می کند گاهی با تغییرات اندک آب و هوایی، گروه را با شرایط غیرقابل‌پیش‌بینی مواجه می‌نماید. تغییرات سرعت و شدت باد، تغییر شدت جریان و عمق آب، بی‌توجهی به فصل شکار حیوانات وحشی بومی محدوده رودخانه و یا مسیر رسیدن به آن و نیز ریزش نزولات در بالادست رودخانه‌ها و وقوع سیلاب‌های پیش‌بینی نشده که می‌تواند این گروه‌های تفرج‌کننده و نیز گروه‌های امدادرسان محلی را دچار مشکل نماید. یکی دیگر از مشکلات این نوع تفرج، ناآشنایی با محیط اتراق است.

در این شرایط به دلیل ناآشنایی گروه با محیط اتراق‌گاه امن، با اعتراض بومی‌ها، تعرض به حریم اتراق‌گاه از سوی افراد ناآگاه یا نابخرد و حمله جانوران وحشی، دور از انتظار نیست. نکته دیگر این است که برخی افراد حاضر در این گروه‌ها، با عدم‌تبعیت از مدیر و سرپرست گروه باعث بروز مشکلات عدیده‌ای خواهند شد که مهمترین آن‌ها، ورود به حریم جانوران در فصل‌های خاص است که نتیجه‌ای جز حمله آن گونه به گروه تفرج‌کننده درپی ندارد. ناآشنایی اعضای گروه، به فنون شنا، کوهنوردی، صخره‌نوردی و غارنوردی نیز از جمله مشکلاتی است که اعضای گروه را به دردسر خواهدانداخت. متاسفانه در موارد بسیاری، به دلیل تکرارنشدن اینگونه سفرها، گردشگران اقدام به تخریب محیط برای داشتن یادگاری از آن فضا می‌نمایند که متاسفانه از کدهای اخلاقی اکوتوریسم دور است و هرچه بازه زمانی اینگونه سفرها، طولانی‌تر باشد، امکان بروز اینگونه رخدادها و نیز وقوع شرایط پیش‌بینی نشده برای تفرج‌کنندگان بیشتر خواهدبود. مشکل‌ترین شرایط زمانی است که مسیر ماجراجویانه آبی از دل غارهای آبی گذر کند و افراد گروه نابلد باشند و یا از شرایط روحی مناسبی برخوردار نباشند. در این شرایط بروز حوادث، به دلیل صعب‌العبور بودن و اغلب، غیرقابل ردیابی بودن محل، سبب وقایع بدتر برای کل گروه خواهدشد. اما نکته‌ای که بایستی بیشتر مورد توجه قرار گیرد، این است که برخوردهای ناصحیح و دور از شئونات از سوی برخی افراد بومی و نابخرد (سرقت قایق‌ها و تجهیزات ردیابی، سوراخ کردن و حتی چپ کردن قایق‌ها و تجاوز به عنف) مشاهده شده که لازم است سرپرست گروه قبل از آغاز برنامه و پس از مسیریابی دقیق، با ارتباط با افراد بومی و ساکنین محلی از راهنمایان محلی برای ایمن کردن راه‌ها و نیز برقراری امنیت گروه، کمک گرفته و ناامنی اینگونه سفر را به حداقل برساند. یکی از دلایل اینگونه رخدادها، عدم‌پذیرش تفرج‌کنندگان از سوی افراد بومی است که برای ممانعت از ورود تفرج‌کنندگان به حریم زندگی، با بروز این رفتارها اعتراض می‌کنند که در بسیاری از موارد به دلیل احساس ناامنی اخلاقی و هویتی از سوی گردشگران است. همچنین احساس ورود افراد تخریب‌کننده با عنوان تفرج‌کننده که برای افراد محلی، تنها زحمت و مزاحمت داشته و نفعی برای جامعه محلی ندارند. آنچه مسلم است با ارائه الگوی صحیح تفرج در طبیعت بکر و نیز برقراری ارتباط صحیح و تحت نظارت سرپرست گروه با افراد محلی، می‌توان از بروز اینگونه رخدادها ممانعت نمود.

نکته‌ای لازم به ذکر است که سفر ماجراجویانه به دل طبیعت دور از دسترس برای افراد کم‌تجربه، نابلد، تک‌نفره و یا در گروه‌های کوچک، به دور از اصول تفرج ماجراجویانه صحیح و کم‌خطر است.

*عضو هیأت علمی پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی مشهد

در گفت و گوی «دنیای اقتصاد» با مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری خراسان رضوی مطرح شد:

میزان مشارکت اقتصادی بانوان بالاتر از میانگین کشوری

دنیای اقتصاد، زهرا صفدری- مدیرکل امور بانوان خراسان رضوی در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد درباره فعالیت اقتصادی بانوان استان می‌گوید: براساس آمارهای وزارت کار، نرخ مشارکت اقتصادی استان در پایان بهار سال‌جاری، ۳۵,۸ درصد و نرخ مشارکت اقتصادی زنان ۱۵,۷ درصد بوده که از نرخ مشارکت اقتصادی زنان کشور یعنی ۱۳,۳ بالاتر است.

فرشته سلجوقی می‌افزاید: این در حالی است که براساس پیش‌بینی برنامه پنجم توسعه، در پایان این برنامه باید میزان مشارکت اقتصادی زنان استانبه ۱۵ درصد می‌رسید که امسال به نرخی بالاتر از این مقدار رسیده‌ایم.

مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری خراسان رضوی می‌گوید: ما در جهانی زندگی می‌کنیم که رسیدن به اهداف توسعه بدون بهره‌گیری از ذخیره عظیم نیمی از پیکر جامعه یعنی زنان غیرممکن است و یکی از شاخص‌های نوسازی اقتصاد ملی و توسعه اجتماعی در تمام جوامع میزان مشارکت زنان و نحوه ایفای نقش آنها در ساختارهای اقتصادی است. اگر چه هنوز در جوامع مختلف به دلایل متنوع فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و بعضا سیاسی تعادل مطلوب و قابل قبولی در میزان مشارکت عادلانه زنان در توسعه و بروز خلاقیت‌ها و استعدادهای آنها برقرار نشده و متاسفانه آنچه امروز می‌بینیم این است که فقیرترین فقرا معمولا جمعی از زنان در هر جامعه‌ای هستند.

سلجوقی می‌افزاید: خوشبختانه در بسیاری از زمینه‌ها زنان استان ما نسبت به میانگین کشوری پیشرو هستند و این موضوع در مشارکت‌های سیاسی و اجتماعی و نیز اقتصادی مشهود است؛ یکی از ابعاد مهم فعالیت‌های بانوان مشارکت اقتصادی است، یعنی زنان خراسانی زنان توانمندی هستند که در هر عرصه‌ای که ورود پیدا کرده‌اند با حفظ کیان خانواده و حرمت خود به توفیقات بزرگی دست یافته‌اند.

مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری خراسان رضوی با اشاره به نرخ ۱۸ درصدی مشارکت زنان روستایی استان، اظهار می‌کند: اینکه نرخ مشارکت زنان روستایی ما در خراسان بیشتر از زنان شهری است، بسیار ارزشمند بوده و به این معنی است که زنان ما در عرصه اقتصادی تولیدکنندگان موفقی هستند و حرفی برای گفتن دارند و به ویژه در زمینه‌های صنایع مونتاژ، تبدیلی، غذایی، معدن و... پیشگام هستند.

■ غفلت از توانمندسازی بانوان

سلجوقی می‌گوید: براساس آمارهای جهانی، سهم بزرگی از مسئولیت و بار تولید در جهان به زنان تعلق دارد و دو سوم کل ساعات کار در زمینه‌های اقتصادی برعهده آنهاست، زنان کارگر با دستمزد کمتر و نابرابر در تمام جهان حضور دارند و این درحالیست که این قشر تنها یک سوم نیروی انسانی رسمی کار را تشکیل می‌دهند و بدان معناست که یا ساعات بیشتری مشغول به کارند، کارشان اثربخشی بیشتری دارد و یا اینکه اغلب کارمند رسمی و کارگر رسمی با حقوق و مزایایی مانند برخوردای از بازنشستگی نیستند و این موضوع در تمام دنیا مشهود است و ما از جهان جدا نیستیم.

مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری خراسان رضوی در تشریح موانع موجود بر سر راه فعالیت‌های اقتصادی زنان، تصریح می‌کند: به نظر من بانوان در امر توانمندسازی تا حدی مورد غفلت واقع شده‌اند، توانمندسازی زنان فرایندی است که طی آن آنها قادر به پیدا کردن اتکا به نفس خود و حق مستقل برای انتخاب رشته تحصیلی، همسر، شغل و نیز مشارکت در تعیین سرنوشت خودشان می‌شوند تا بتوانند خود را ساماندهی کنند و این توانمندسازی به آنها در کاهش فقر و تحول نهایی شخصیتشان کمک می‌کند. توانمندسازی بانوان ابعاد مختلفی از جمله اجتماعی، فردی و روان‌شناختی، حقوق قانونی و اقتصادی دارد که توانمندی اقتصادی از ابعاد مهم با هدف ایجاد اشتغال پایدار و افزایش درآمد خانوارها و در نتیجه کاهش فقر است.

سلجوقی با بیان اینکه وضع اشتغال از جهات مختلف در فقر و ابعاد آن اثرگذار است، می‌افزاید: یکی از ابعاد فقر مساله بیکاری سرپرست خانوار است، بیکاری به منزله قطع درآمدهای معمول خانوار و فقدان تامین اجتماعی و بیمه‌های بیکاری است متاسفانه زن بودن سرپرست خانوار احتمال قرار گرفتن در دایره فقر مطلق را نسبت به خانواده‌های مردسرپرست افزایش می‌دهد و این در طول ده سال گذشته مشهود بوده است.

ضعف خودباوری در میان برخی از زنان

مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری در پاسخ به این سوال که چرا مشاغل عرضه شده در جامعه با تعداد فارغ‌التحصیلان زن هماهنگی ندارد، می‌گوید: در این زمینه چند عامل موثر است؛ شاید جامعه هنوز در برخی از مشاغل چون مرد را سرپرست معیشت خانواده می‌داند، اولویت را به مردان می‌دهد البته این به بدان معنا نیست که مردان از زنان توانمندترند. علاوه بر این ممکن است مولفه‌هایی مدنظر کارفرمای دولتی یا بخش خصوصی باشد که بیشتر در جامعه مردان دیده شود و حتی بعضا اتفاق می‌افتد که برخی از مطالبات جامعه زنان ممکن است به ضرر حضورشان تمام شود.

سلجوقی ادامه می‌دهد: گاهی خودباروی در جامعه زنان ضعیف است و بانوان از اینکه در حاشیه قرار بگیرند، رضایت دارند و حتی برخی‌ها تمایل دارند در خانه باشند و از مرخصی‌های طولانی مدت استفاده کنند و یک دوم یا یک سوم حقوق را دریافت کنند و همین موضوع ممکن است کارفرما را در بکارگیری زنان در برخی از مشاغل مردد کند در حالی‌که وقتی زنان کاری را قبول می‌کنند، بسیار وظیفه‌مند، مسئولیت‌پذیر و بادقت، صحت و سرعت آن را انجام می‌دهند و اختلال در شغل کمتر در آنها دیده می‌شود.

مدیرکل امور بانوان استانداری خراسان رضوی خاطرنشان می‌کند: نرخ بیکاری ما در استان براساس سایت وزارت کار، در بهار امسال از میانگین کشوری کمتر است و متاسفانه نرخ بیکاری زنان استان ما از میانگین کشوری بالاتر است؛ این بدان معنا نیست که شغلی برای زنان نیست بلکه بانوان حاضر نیستند به هر شغلی تن

سلجوقی: براساس پیش‌بینی برنامه پنجم توسعه، در پایان این برنامه باید میزان مشارکت اقتصادی زنان استانبه ۱۵ درصد می‌رسید که امسال به نرخی بالاتر از این مقدار رسیده‌ایم

بدهند و شاید به درستی این تصمیم را می‌گیرند. دوره‌ای که همه فارغ‌التحصیلان دانشگاهی باید پشت میز بنشینند و کار دولتی داشته باشند دیگر در جامعه در حال گذار و تکامل ما درست نیست و مشاغل دولتی باید روزبه‌روز محدودتر شود و در بحث چابک‌سازی و کوچک‌سازی دولت جدی باشیم و بخش غیر دولتی باید ورود پیدا کند همان‌طور که زنان فعال ما در بخش خصوصی بسیار موفق‌تر از زنان ما در بخش دولتی هستند و حرف‌های زیادی برای گفتن دارند.

سلجوقی می‌گوید: در بحث غیردولتی نسبت به زنان شاغل در سیستم دولتی به مراتب بانوان موفق‌تری داریم و نباید فراموش کنیم که الزاما برای اشتغال نباید بانوان از خانه خارج شوند بلکه مشاغل دورکاری و یا مشاغل در جوار خانه و مزرعه برای زنان روستایی وجود دارد و با توجه به اینکه از نظر تعداد، بیشترین روستاهای کشور در استان ماست بنابراین نباید پتانسیل زنان روستایی را نادیده بگیریم.

تاریخ

استانداران خراسان در عهد پهلوی- ۸

هادی پژوهش

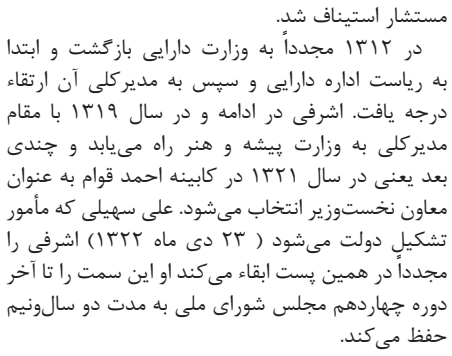

● عکس متعلق به غلامحسین اشرفی است

غلام‌حسین اشرفی در سال ۱۲۷۹ در تهران به‌دنیا آمد. با آنکه نامش «آقاخان» بود، بعضی او را غلام‌حسین می‌خواندند و البته او نیز «اشرفی» بدون ذکر نام کوچک امضاء می‌کرد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در مدرسه تربیت تهران به اتمام رسانید و سپس وارد مدرسه حقوق و علوم سیاسی شد. در ۱۹ سالگی فارغ‌التحصیل شد و چون خانواده‌اش سابقه ممتدی در خدمات دولتی داشتند در ۲۱ سالگی یعنی در سال ۱۲۹۷ وارد خدمت وزارت دارائی شد. سپس در شهرداری تهران و بانک سپه مشغول به‌کار شد. در سال ۱۳۰۶ به دعوت علی‌اکبر داور با رتبه ۴ قضایی وارد دادگستری شد. اولین سمتش بازپرسی تهران بود، سپس رئیس محکمه بدایت و مستشار استیناف شد.

در ۱۳۱۲ مجدداً به وزارت دارایی بازگشت و ابتدا به ریاست اداره دارایی و سپس به مدیرکلی آن ارتقاء درجه یافت. اشرفی در ادامه و در سال ۱۳۱۹ با مقام مدیرکلی به وزارت پیشه و هنر راه می‌یابد و چندی بعد یعنی در سال ۱۳۲۱ در کابینه احمد قوام به عنوان معاون نخست‌وزیر انتخاب می‌شود. علی سهیلی که مأمور تشکیل دولت می‌شود (۲۳ دی ماه ۱۳۲۲) اشرفی را مجدداً در همین پست ابقاء می‌کند او این سمت را تا آخر دوره چهاردهم مجلس شورای ملی به مدت دو سال‌ونیم حفظ می‌کند.

سرانجام در دوم مردادماه ۱۳۲۵ غلام‌حسین اشرفی به عنوان استاندار خراسان و نیابت تولیت آستان قدس رضوی انتخاب شده و تا ۲۵ اسفند ۱۳۲۶ در مشهد عهده‌دار امور می‌شود. در مورد اقدامات اشرفی در آستان قدس باید اذعان نمود که عملکرد وی بیشتر در منابع چاپی انعکاس یافته است و منابع آرشیوی موجود حاوی اطلاعات چندانی نیست. از جمله موارد قابل‌اعتنا در این منابع نامه‌ای است که محمودی، رئیس وقت حسابداری آستان قدس به اوکتایی، رئیس کتابخانه نوشته و نظر نایب‌التولیه را پیرامون نحوه تأمین منابع کتابخانه بیان می‌نماید. در بخشی از این نامه آمده است: «... مبلغ دو هزار و پانصد ریال اعتبار جهت خرید کتاب به نظر نیابت تولیت رسید، مقرر فرمودند قیمت این کتاب‌ها را بپردازید ولی در آینده آقای اوکتایی باید مراقبت بیشتری در انتخاب و خرید کتاب داشته باشند. شأن و اهمیت کتابخانه آستان قدس به داشتن کتب نفیسه است نه تعداد زیاد کتاب....»

البته سند مربوط به دریافت مقرری از آستان قدس نیز جالب توجه است. زیرا در این سند به پرداخت مبلغ ۱۰۰۰ تومان بابت حق التولیه و حق النظاره به وی اشاره شده است. (سازمان کتابخانه‌ها...، سند شماره۴۶۵۲۶/۶۹) اما در سایر منابع پیرامون اقدامات اشرفی در طی یک سال و هشت ماه حضورش در آستان قدس توضیحات مفصل‌تری ارائه شده است که برجسته‌ترین موارد آن عبارتند از:

- اقدام جهت سنگ فرش نمودن کف صحن عتیق (صحن انقلاب کنونی)
- فسخ اجاره املاک مزروعی آستان قدس که از دوره فتح‌الله پاکروان در اجاره شرکت فلاحتی خراسان بود. با این اقدام از سال ۱۳۲۶ کلیه املاک مزروعی آستان قدس از اجاره این شرکت خارج گردیده و در اختیار مأموران آستانه قرار می‌گیرد.
- چاپ جلد چهارم فهرست کتاب‌های کتابخانه آستان قدس رضوی.

غلام‌حسین اشرفی پس از عزل از مناصبش در خراسان مدتی خانه‌نشین می‌شود تا این که در کابینه عبدالحسین هژیر که در ۳۰ خرداد ۱۳۲۷ تشکیل می‌گردد به جای فخرالدین شادمان به عنوان وزیر اقتصاد ملی برگزیده می‌شود. او این سمت را در کابینه محمد ساعد نیز که پنج ماه بعد روی کار می‌آید؛ حفظ می‌کند. غلام‌حسین اشرفی معروف به آقاخان سرانجام در سال ۱۳۳۶ در سن ۵۸ سالگی از دنیا می‌رود.

ابوالحسن احتشامی پیرامون خصوصیات وی آورده است که: اشرفی مردی اجتماعی و بسیار طرفدار نظم و ترتیب بود و به زبان‌های فرانسه و انگلیسی نیز تسلط کامل داشت.

«دنیای اقتصاد» به شما قدرت پیش بینی می دهد
facebook.com/donya.mashhad

تالیف

از بوطیقای نثر «تودوروف» تا امیر ارسلان «نقیب‌الممالک»-بخش پنجم

جواد اسحاقیان*

نخستین دقیقه در تحلیل متن داستانی، تعیین «نوع ادبی» است. بدون آگاهی از نوع ادبی، پژوهش و بررسی متن به کجراهه کشیده می‌شود. به این داوری شتابزده و خرده‌گیری استاد «محمد جعفر محجوب» از منش«امیر ارسلان» دقت کنیم:

«بعضی کارهای امیرارسلان به قدری کودکانه است که خودش هم متوجه خبط خود می‌شود. یکی از این کارها، دزدیدن خاج طلای صد منی است بعد از کشتن امیر هوشنگ، با آن که ارسلان در همان نخستین روز کار کردن در تماشاخانه فرنگ به قدر ۲۰ هزار تومان برای خواجه کاووس کاسبی کرده است . باز وقتی امیرهوشنگ را در حضور فرخ‌لقا کشت، در آن هنگامه حق‌شناسی‌اش گل می‌کند و خاج طلای صد منی را کول می‌کشد و به خانه خواجه کاووس می‌برد که نفعی به «عمو جانش» رسانیده باشد و نتیجه این‌حسن خدمت، آن رسوایی می‌شود که چند بار خواجه کاووس و خواجه طاووس را دستگیر می‌کنند و به زنجیر می‌کشند و زیر چوب و فلک می‌اندازند» (نقیب‌الممالک ۱۳۷۸، ۲۰).

اگر خواننده از نوع ادبی داستانی که می‌خواند آگاهی دقیقی داشته باشد، زود درمی‌یابد که قصه امیرارسلان «افسانه»، «حکایت» یا «رمانس» است که مشترکاتی بیش از اندازه با هم دارند و برجسته‌ترین آن‌ها «نداشتن شخصیت و روان‌شناسی فردی» است. چنین شخصیتی در «افسانه» گاه به قول معروف «از سوراخ سوزن رد می‌شود و هنگامی هم از در دروازه نمی‌تواند بگذرد». گولی و گیجی قهرمان افسانه همان اندازه قابل‌توجیه است که کشتن دیوی جادوگر و قَدَر قدرت به نام «فولادزره» . محجوب ـ که ده‌ها افسانه و قصه یا حکایت از نوع هزارویک شب یا داراب‌نامه را در ادبیات عامیانه ایران مورد تحلیل قرار داده، هنوز درنیافته است که همه قهرمانان در این گونه آثار و افسانه‌ها، «شخصیت» نیستند؛ بلکه «آدم‌های نوعی» هستند که بر گونه‌ای ذهنیت کلی، غیرفردی و نامشخص دلالت می‌کنند و «فردیت» ندارند و به همین دلیل، پندار، گفتار و کردارشان غیرقابل پیش‌بینی است. هم هر کاری از آنان برمی‌آید و هم هیچ کاری از ایشان ساخته نیست و درست به همین دلیل، غیرقابل‌دفاع یا خرده‌گیری هستند و به طریق اولی، نه نویسنده چنین آثاری را می‌توان به‌خاطر این گونه شخصیت‌پردازی سرزنش کرد، نه راویان این گونه افسانه‌ها را. به این دلیل، ضروری است تا هنجارهای ناظر بر این نوع ادبی را بشناسیم.

من در کتاب پیشین خود با عنوان با «بوطیقای نو در داراب‌نامه طرسوسی (ترشیزی)» به آثار و اهمیت کار«تزوتان تودوروف» در تحلیل «حکایت» اشاره کرده‌ام و تکرار را روا نمی‌دارم. معتبرترین منبع برای بررسی مبانی «حکایت» یا «افسانه» و «قصه» به‌قول ما و قدما، کتاب بوطیقای نثر: پژوهش‌هایی درباره حکایت است که در سال ۱۹۷۱ انتشار یافته و «ریچارد هوارد» در سال ۱۹۸۱ آن را به انگلیسی برگردانده و «جاناتان کالر» بر آن مقدمه‌ای نوشته است. برخی از منتقدان و نظریه‌پرداران ادبی، «تودوروف» را به‌خاطر رویکردش به «نظام» و کوشش برای قانونمندسازی نظریه ادبیات، ستوده‌اند. «رابرت اسکولز» در درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات (۱۹۷۴) کتاب بوطیقای نثر او را ارزشمند، نظام‌مند و استادانه می‌داند (اسکولز ۱۳۷۹، ۲۰۷). «رامان سلدن» در راهنمای نظریه ادبی معاصر (۱۹۶۹) در مورد او می‌نویسد:

«کوشش تودوروف به‌منظور تدوین یک نظام نحوی جهان‌شمول برای روایت، کاملاً حال و هوای یک نظریه علمی را دارد» (سلدن ۱۳۷۲، ۱۱۲) .

۱. حکایت، ادبیات گزاره‌ای است: «تودوروف» در بوطیقای نثر، به یک اعتبار، دوگونه داستان می‌شناسد: نخست، داستان‌هایی از گونه «رمان» که در آن، کسان داستان به داشتن منش فردی از دیگران ممتازند. او این‌گونه داستان‌ها را، داستان‌های مبتنی بر «روان‌شناسی» می‌داند که در آن، هر کنش، معرّف کنشگر است و وی را به صفاتی موصوف می‌کند که موجب کنش او می‌شود و دو دیگر، داستان‌هایی از نوع «حکایت» و «رمانس» یا داستان‌های غیرروان‌شناختی (قصه، افسانه) که در آن‌ها، هر کنشی به خودی خود مهم است؛ نه برای بیان فلان خصایص این یا آن شخصیت داستان. در این مورد، می‌توان گفت که مثلا ً آثاری مانند هزارویک شب یا امیرارسلان، از ادبیات گزاره‌ای منشعب است؛ ادبیاتی که پیوسته تأکیدش بر «گزاره» جمله است نه «نهاد» (فاعل، مسندالیه) آن. حال اگر «حکایت» (قصه، افسانه) را زنجیره‌ای از جمله‌های تنیده درهم اما نظام‌وار بدانیم، آنچه در این «نوع ادبی» اهمیت می‌یابد، «گزاره» (خبر، آنچه به «نهاد» اسناد داده می‌شود) است نه «نهاد». « تودوروف» هزارویک شب را «ادبیات گزاره‌ای» می‌خواند زیرا:

«در این نوع ادبیات، همیشه بر خبر یک [یا] گزاره تکیه می‌شود، نه مبتدا و فاعل [= نهاد] آن» (تودوروف ۱۳۸۸، ۴۵).

*منتقد، نویسنده ادبی و مدرس دانشگاه

عکس هفته

عکس: حسین حسین‌زاده

کتاب شادی

صبح روز سه‌شنبه هفته گذشته، آموزش و پرورش منطقه رضویه، تعداد چهارهزار جلد کتاب درسی و غیر درسی را در مدارس محروم منطقه رضویه واقع در حومه مشهد توزیع کرد.

«دنیای اقتصاد» با اعضای «استودیو وال»، به بهانه برگزاری نمایشگاه «گرافیک/ بدون عنوان» گفت‌وگو می‌کند؛

گرافیک به عنوان یک موجود زنده

«گرافیک/ بدون عنوان» پرمخاطب‌ترین نمایشگاهی بوده که تا امروز در گالری رادین برگزار شده

دنیای اقتصاد، گروه فرهنگ و هنر- تراکتوری مجهز به آخرین فناوری‌های روز دنیا، به همت تنی چند از دانشجویان دانشگاه علم و صنعت ایران ساخته شده و در اختیار پسرک معلول سردشتی قرار گرفته. این عنوان اثری است که پوستر نمایشگاه «گرافیک/ بدون عنوان» براساس تصویر آن ساخته شده است. نمایشگاه کاری مشترک است از رضا بابا جانی، استودیو چپ‌چین (داوود مرگان، فرید یاحقی)، احسان مهدوی و استودیو وال)سعید توانایی، وحید عرفانیان). آثار ارائه شده در این نمایشگاه، چهار رویکرد متفاوت از گرافیک به نمایش گذاشت که آن را از نمایشگاه‌های مرسوم در زمینه طراحی گرافیک متمایز می‌کرد. به بهانه برگزاری این نمایشگاه با سعید توانایی و وحید عرفانیان اعضای استودیووال به گفت‌وگو نشستیم.

عرفانیان: ما معتقد بودیم مجموعه کارهایی که در این نمایشگاه ارائه می‌شوند باید متفاوت از آن چیزی باشند که به‌طور معمول و مرسوم از گرافیک می‌شناسیم

وحید عرفانیان درباره این نمایشگاه به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: آقای رضا سیفی از طرف گالری رادین با من تماس گرفتند و خواستند استودیو وال برگزاری نمایشگاهی در زمینه طراحی گرافیک را به عهده بگیرد. از ما خواستند تا گزیده‌هایی از گرافیک مشهد را آنچنان که شایسته است، به گالری ببریم و پیش چشم بازدیدکنندگان قرار دهیم. امروز به این کار **نمایشگاه گردانی** می‌گویند. من موضوع را با همکارم سعید توانایی مطرح کردم و نتیجه صحبت‌هایمان، انتخاب افرادی بود که در نمایشگاه حضور داشتند و آثارشان را مشاهده کردید. دوستان من همگی دعوت ما را پذیرفتند و بنا بر این شد تا هر شخص یا گروه یک اثر در این نمایشگاه ارائه کند.

■ **گرافیک/ بدون عنوان**

وحید عرفانیان «گرافیک /بدون عنوان» را نتیجه یک صحبت گروهی می‌داند و می‌گوید: گرافیک/ بدون عنوان نتیجه یک گفت‌وگوی چندساعته با شرکت‌کنندگان نمایشگاه بود. ما معتقد بودیم مجموعه کارهایی که در این نمایشگاه ارائه می‌شوند باید متفاوت از آن چیزی باشند که به‌طور معمول و مرسوم از گرافیک می‌شناسیم. از طرف دیگر تصمیم گرفته بودیم تا هر شخص یا گروه را در ارائه اثرش کاملا آزاد بگذاریم تا به هر ترتیبی که می‌پسندند، اثرشان را ارائه کنند. به عبارت دیگر تلاش کردیم تا کار را از قالب کلیشه‌ای نمایشگاه‌های گرافیک که چیزهایی را چاپ کرده و روی دیوار نصب می‌کنند، خارج کنیم و دیوارهای گالری را به مثابه فضایی برای انجام کار گرافیک مطرح کردیم. گرافیک/ بدون عنوان اسمی بود که روی این مجموعه گذاشتیم؛ اسمی که اشاره‌ای به هیچ بخشی از گرافیک ندارد و در عین حال تمام آن را دربرمی‌گیرد.

این گرافیست درباره اینکه شاید تصور خیلی‌ها از یک نمایشگاه گرافیک، تماشای یکسری پوستر و طراحی‌های قاب شده باشد اما «گرافیک/بدون عنوان» گویای وجه متفاوتی از گرافیک بود، می‌گوید: گرافیک گسترده‌تر از توقعات امروز مردم است. در خیلی جاها می‌شود آن را دید و یا ارائه کرد. آنچه در نمایشگاه ما ارائه شد بخش کوچکی بود از گرافیک که با توجه به مجموعه‌هایی از محدودیت‌های اجرایی مانند زمان، مساحت گالری، میدان دید اثر و ... انتخاب شده وگرنه به عنوان گرافیک خیلی چیزهای دیگری را هم می‌شود ارائه کرد.

■ **یک مخاطب خوب هم کافی است**

سعید توانایی طراح پوستر نمایشگاه و دیگر عضو استودیو وال در ادامه این گفت‌وگو می‌گوید: کسی که خدا را به عنوان ناظر کارهایش داشته باشد به مخاطب (آن طور که مرسوم است) نیازی ندارد. اصلا مردمی که به نان شب خود محتاج هستند کی فرصت می‌کنند که درباره گرافیک چیزی بخوانند و بدانند؟ برای ما ارائه کار مهمتر از فکر کردن به مخاطب بود و حتی اگر مخاطب نداشته باشیم دلیل نمی‌شود که دست از کار خود بکشیم. با این حال افراد زیادی از نمایشگاه بازدید کردند. فکر می کنم «گرافیک/ بدون عنوان» پرمخاطب‌ترین نمایشگاهی بوده که تا امروز در گالری رادین برگزار شده. وی همچنین درباره تطابق طرح روی پوستر و آنچه در نمایشگاه ارائه شد، می‌گوید: پوستر و نمایشگاه موضوعات مجزایی هستند. این طور نیست که پوستر نمایشگاه برگردان اتفاقاتی باشد که در نمایشگاه می‌افتد. من چندین پوستر برای این نمایشگاه طراحی کردم و در نهایت این طرح را انتخاب کردیم. عنوان این اثر تصویرسازی «تراکتوری مجهز به آخرین فناوری‌های روز دنیا، به همت تنی چند از دانشجویان دانشگاه علم و صنعت ایران ساخته و در اختیار پسرک معلول سردشتی قرار گرفت» است. وحید عرفانیان در تصریح توضیحات سعید توانایی ادامه می‌دهد: من حرف‌های جالب دیگری هم درباره پوستر شنیده و خوانده‌ام (با خنده) و نمی‌دانم چه باید بگویم. اما از همه کسانی که اظهار نظری درباره پوستر کرده‌اند، ممنونم. آن‌ها به ما اطمینان دادند که پوستر نمایشگاه دیده شده است.

■ **درباره استودیو وال**

وحید عرفانیان درباره استودیو وال می‌گوید: استودیو وال حاصل کار مشترک من و سعید توانایی است. الان حدود یک سال است که با هم کار می‌کنیم و طی این مدت سفارشات مختلفی در زمینه‌های گوناگون طراحی و گرافیک را به انجام رسانده‌ایم. نشان نوشتاری استودیو وال، به خط نستعلیق نوشته شده. خطی که همه ایرانیان می‌شناسند. معلق در نواری آبی رنگ و کمی متمایل به چپ که حرکت و پویایی آن را می‌نماید. سعید توانایی نیز با بیان اینکه آنچه ما در استودیو وال به دنبالش هستیم استفاده از میراث کهن در زندگی نسل جدید و کاربرد امروزی آن است، ادامه می‌دهد: چیزی که در اثر نمایشگاهی مان هم دیده می‌شود: نشانه استودیو وال با نگارش نستعلیق، نواری به رنگ آبی فیروزه‌ای و البته تیتانیوم. آبی فیروزه‌ای خاص آسمان ایران که نشانی از تاریخ پرافتخار ماست و فلز تیتانیوم که نمادی از عصر معاصر است و ما دوست داریم در اختیار ایرانیان هم باشد. استودیو وال، مثل یک آدم است. یک موجودزنده که نفس می‌کشد، می‌بیند، عکس‌العمل نشان می‌دهد و هر کجا ظهور و بروزی داشته باشد تفکرات خودش را نشان می‌دهد. استودیو وال بطور کلی درگیر مفاهیم انسانی است و تلاش می‌کند در کارهایش انسان را رعایت کند. در نمایشگاه، ما نشان خودمان (استودیو وال) را ارائه کردیم. به نحوی که شایسته این روزها می‌دانستیم؛ محرابی که ما در نمایشگاه ایجاد کردیم، در واقع محل شهادت است. یک مشهدی اگر به اسم شهرش فکر کرده باشد متوجه می‌شود که این شهر، ساز و کار دیگری دارد؛ مشهد یعنی محل شهادت. ما به این مفهوم خیلی فکر کردیم. ما نسل بعد از جنگیم و باید به یاد همشهری‌ها و هموطنانمان بیاوریم که شهدا چه کسانی بودند. آن‌ها را در برابر این پرسش قرار دهیم که چرا کشور ما امروز دلیرترین آدم‌هایش را فراموش کرده است؟ چرا آن‌چنان که باید، ساده، باسلیقه و زیبا، از آنان قدردانی نمی‌شود؟

توانایی در توضیح مفهوم لوگوی این استودیو تصریح می‌کند: در نشان استودیو وال، دو تاریخ وجود دارد: دو عدد ۷۹ و ۹۳، کرونولوژی نبض استودیوی ماست. سال ۷۹ هریک از ما حرفه خود را شروع کردیم و در سال ۹۳ استودیو وال، از همکاری مشترکمان شکل گرفت. نقطه‌چین پایانی هم به این معناست که انتهای کار به لحاظ زمانی مشخص نیست.

■ **کار مشترک با حامد بهداد**

سعید توانایی که به تازگی ترجمه کتاب ریچارد براتیگن با عنوان «قطار سریع‌السیر توکیو مونتانا » (توسط نشر روزنه به چاپ رسیده است) را به بازار کتاب ارائه داده، در خاتمه با اشاره به سایر فعالیت‌هایش در حوزه هنر می‌گوید: من ترانه‌سرای گروه موسیقی «ماینس وان» هستم. آلبوم موسیقی‌مان با نام «علم باران» به تهیه‌کنندگی حامد بهداد اخیرا مجوز انتشار گرفته و ۲۶ آذر امسال در شهر کتاب فرشته تهران رونمایی خواهد شد.

■ **درباره مشهد**

از یک طرف وقتی به طراحان مشهدی نگاه کنید، می‌بینید افتخاری در گرافیک ایران نبوده که کسب نکرده باشند. اما وقتی به در و دیوار شهر نگاه کنید، می‌بینید که در شأن پایتخت معنوی ایران و دومین کلان‌شهر مذهبی جهان طراحی نشده است

توانایی درباره فضای شهر مشهد در مقایسه با تهران برای کار گرافیک و برگزاری نمایشگاهایی این چنینی می‌گوید: من یک مشهدی هستم و در وهله اول باید بتوانم در شهر خودم کار کنم. من به مشهد فکر می‌کنم چون اینجا بزرگ شده‌ام. گاهی به تهران و هوای آلوده‌اش فکر می‌کنم اما تمام دغدغه‌ام کار کردن برای شهر خودم است. وی همچنین در پاسخ به این سوال که آیا در مشهد هم می‌توان به میزان پایتخت در کار گرافیک مخاطب جذب کرد؟ می‌گوید: برای ما تعداد مخاطب مهم نیست. مهم داشتن مخاطبی است که خوب فکر کند و کار ما را آنطور که باید ببیند.

■ **گرافیک شهری**

در پایان از وحید عرفانیان درباره وضعیت گرافیک شهری و محیطی حاکم بر فضای مشهد پرسیدم، وی می‌گوید: وضعیت طراحی گرافیک در مشهد یک موضوع متناقض است: از یک طرف وقتی به طراحان مشهدی نگاه کنید، می‌بینید افتخاری در گرافیک ایران نبوده که کسب نکرده باشند. اما وقتی به در و دیوار شهر نگاه کنید، می‌بینید که در شأن پایتخت معنوی ایران و دومین کلان‌شهر مذهبی جهان طراحی نشده است. پیدا کردن راه‌حلی برای این تناقض بخشی از تلاش استودیو وال است. وی همچنین ازوضعیت گرافیک محیطی مشهد و آنچه هر روز در خیابان‌ها شاهد آنیم، می‌گوید: گرافیک محیطی همهٔ آن چیزی است که مردم در زندگی روزمره‌شان در ارتباط با محیط اطرافشان می‌بینند. از دیوار یک ساختمان گرفته تا تابلوی راهنمای خیابان‌ها و از ویترین فروشگاه‌ها تا تابلوهای تبلیغاتی سطح شهر. این‌ها همگی بخشی از تصاویری است که مردم شهر من هر روز شاهد آن هستند. اجازه دهید ما اظهار نظری نکنیم و به‌جای آن از مردم بپرسیم که **«آیا دوست دارید در و دیوار شهر همین باشد که هست؟ یا به نظر شما هم می‌شود زیباتر از این باشد؟»**

ما به واسطه حرفه‌مان فکر می‌کنیم که کارهای خیلی بهتری می‌شود کرد. فقط کافی است متولی این کار اراده کند بر تغییر تا ما به همراهی و همکاری بشتابیم و شهرمان را زیباتر کنیم. همه چیز بستگی دارد به این که چه کسی چه تصمیمی برای این شهر می‌گیرد و چه کسی بیشتر از دیگران دلسوز این شهر است.

کتاب خوان‌ها

رمان «جایی که ماه نیست»

رمان «جایی که ماه نیست» برنده جایزه کاستا و نوشته نیتان فایلر است که در انگلستان با نام «شوک سقوط» منتشر شده است. این کتاب به تازگی با ترجمه محمد حکمت و با پرداخت حقوق قانونی کتاب به این نویسنده انگلیسی از سوی نشر نون منتشر شده است.

در «جایی که ماه نیست» متیو هومز و برادر بزرگترش در میانه یک سفر تفریحی نیمه‌شب دزدکی بیرون می‌روند اما تنها متیو به خانه بازمی‌گردد. ۱۰ سال بعد، متیو برای مخاطب رمان تعریف می‌کند که راهی پیدا کرده تا برادرش را برگرداند. در این رمان آنچه به صورت داستان پسری گم‌شده آغاز می‌شود رفته‌رفته تبدیل می‌شود به داستان مرد شجاعی که مشتاقانه می‌کوشد بفهمد آن شب و در سال‌های بعدش چه بر سر خود و خانواده‌اش آمد. این رمان بدون هراس از نگاه به کنج تاریک دل مخاطبانش، قدرتی را نشان او می‌دهد که ریشه در پایداری و عشق دارد. از سوی دیگر این رمان با شیوه‌ای بسیار خواندنی و با استفاده از فرم‌های متنوع نوشته شده است و به همین دلیل تا کنون به بیش از ۲۰ زبان ترجمه شده است. نیتان فایلر برای این کتاب علاوه بر جایزه کتاب سال «کاستا»، عنوان بهترین نویسنده اثر داستانی انگلیس را در سال ۲۰۱۵ کسب کرده

«جایی که ماه نیست» در ۲۹۶ صفحه و با تیراژ ۱۰۰۰ نسخه توسط نشر نون منتشر شده است.

خبر

بحران‌ها را ۳۰ سال دیرتر شناسایی می‌کنیم

دنیای اقتصاد- رئیس انجمن کتابداری ایران شاخه خراسان رضوی گفت: ما بحران‌هایمان را ۳۰ سال دیرتر شناسایی می‌کنیم.

به گزارش ایسنا، دکتر رحمت‌الله فتاحی که در آیین تجلیل از خادمان کتاب، بزرگداشت آیت‌الله مرعشی نجفی در محل فرهنگسرای غدیر مشهد سخن می‌گفت، اظهار کرد: ما همانطور که با خشکسالی زمین مواجه هستیم و آن را دیر شناسایی می‌کنیم با خشکسالی مطالعه نیز روبه‌رو هستیم و علی‌رغم تمام تلاش‌ها، ما در این حوزه موفق نبوده‌ایم. وی تاکید کرد: نگاه ما به کتاب باید تغییر کند و از سطح به عمق برسد. در صورتی که این نگاه اصلاح شود ما شاهد حل بسیاری از مشکلات اجتماعی خواهیم بود. فتاحی افزود: آموزش و پرورش ما با سیستم تک کتابی و اجبار به حفظ آن یک کتاب، احساس تنفر نسبت به کتاب را ایجاد می‌کند و در نتیجه شما در خرداد ماه شاهد پاره شدن کتاب‌های درسی هستید. وی گفت: اگر قرار است به توسعه برسیم باید نخست به توسعه معرفتی برسیم و سپس به سایر شئون توسعه، و در کنار این موضوع باید توجه داشته باشیم که این توسعه متوازن باشد.

غزالی، دومین شخصیت ارزنده خراسانی

دنیای اقتصاد- با توجه به اینکه معرفی مفاخر برجسته استان و سرزمین توس نقش مهمی در آماده سازی مشهد برای سال ۲۰۱۷ به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام دارد ، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی بر آن شده است که جلساتی دوره ای برای شناخت و معرفی چهره های نامی استان برگزار کند.

در این راستا نخستین همایش علمی فرهنگی نام آوران توس با موضوع شناخت امام محمد غزالی در محل موزه بزرگ خراسان با حضور تارخ پژوهان، چهره‌های فرهنگی و اساتید دانشگاه برگزار شد.

عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی در این همایش با بیان اینکه غزالی پس از فردوسی ارزنده‌ترین نگین توس و خطه خراسان است، گفت : غزالی از چهره‌های ماندگار این سرزمین است و باید با بیداری از خواب غفلت و پرداختن به معرفی این چهره علمی و عرفانی، زمینه را برای پرورش و رشد غزالی‌ها در کهن دیار فرهنگی فراهم کرد. محمد جعفر یاحقی تصریح کرد : بزرگان توس هریک در رشته‌ای سرآمد بوده اند و دنیایی را در تصرف خود داشتند لذا این شخصیت‌ها باید به بهترین نحو معرفی شوند. وی ادامه داد: چنانچه فیلمسازان درخصوص شناسایی و معرفی این مفاخر در قالب آثار نمایشی درست عمل نکنند غربی‌ها به این مهم خواهند پرداخت همانگونه که در مشهد خیابان‌هایی به نام غزالی و شیخ طوسی یافت نمی‌شود ولی در سایر کشورها فراوان مجموعه هایی با عنوان نام‌آوران توس وجود دارد. کارهای زیادی در خصوص معرفی چهره‌های نامدار توس باید انجام شود و نباید بگذاریم جهانیان در این زمینه گوی سبقت را از ما بربایند.

موسس اولین مدرسه موسیقی چگونه از دنیا رفت؟

دنیای اقتصاد- یک مدرس موسیقی دانشگاه هنر تهران، عنوان کرد: درویش‌خان اولین کسی است که در ایران، در تصادف با اتومبیل از دنیا رفته است.

ایرج دشتی‌زاده، در گفت‌وگو با ایسنا افزود: روزی درویش‌خان به همراه درشکه‌اش در حال بازگشت به خانه بوده که ناگهان با اتومبیلی تصادف می‌کند و بعد از چند روز از دنیا می‌رود. وی دستاوردهای درویش‌خان در حوزه موسیقی ایرانی را برشمرد و اظهار کرد: خیلی‌ها ابداع فرم پیش‌درآمد را به درویش‌خان منصوب می‌کنند و می‌گویند، درویش‌خان موسیقی آوازی را خسته‌کننده می‌خوانده، بنابراین به فکر می‌افتد تا قطعات ضربی را بسازد.

این کارشناس ارشد موسیقی همچنین عنوان کرد: در آن زمان، تار پنج سیم داشته است، و درویش‌خان متاثر از سه تار، سیم ششم را به تار اضافه می‌کند و با این کار علاوه بر تقویت صدای سیم بم، به تنوع کوک دستگاه‌های ایرانی نیز کمک کرده‌است.

دشتی‌زاده، درویش‌خان را موسس اولین مدرسه رسمی موسیقی دانست و عنوان کرد: قبل از درویش‌خان، افراد موسیقی را نزد اساتید به صورت خصوصی و یا در مکتب‌خانه‌ها فرامی‌گرفتند. اما می‌توان گفت اولین مدرسه رسمی موسیقی را او بنیان گذاشت و هنرمندان به نام بسیاری از جمله؛ صبا، نی داوود و موسی‌خان معروفی از شاگردان او بوده‌اند و موسیقی را نزد او فراگرفته‌اند.

مشکل نظام آموزش عالی کشور دانشجو و استاد بی‌انگیزه است

دنیای اقتصاد- رئیس دانشگاه فردوسی مشهد گفت: دانشجویان و استادان بی‌انگیزه از اصلی‌ترین مشکلات نظام آموزش عالی کشورند.

به گزارش ایرنا، محمد کافی در پنجمین اجلاس رئیسان دانشگاه‌های برتر و بزرگ کشور افزود: این همه سند راهبردی تهیه و تنظیم می‌شود ولی دانشجویان وقتی آمار بیکاری و سرنوشت گذشتگان خود را مشاهده می‌کنند و اعضای هیات علمی نیز وقتی برنامه‌های ابتر و بدون پیگیری را می‌بینند از انگیزه تهی می‌شوند.

کافی افزود: از چالش‌های جدی دانشگاه‌های بزرگ اعزام دانشجویان به همایش‌ها و فرصت‌های مطالعاتی است که محدودیت اصلی آن‌ها منابع مالی است. رئیس دانشگاه فردوسی مشهد اظهار کرد: دانشگاه‌ها در تمرکززدایی به پیشرفت‌های خوبی دست یافته‌اند اما هنوز هم وضعیت مطلوب حاصل نشده است، به‌گونه‌ای که هنوز یک رئیس دانشگاه حق ندارد برای یک عضو هیات علمی حکم استخدام بزند.

پنجمین نشست رئیسان دانشگاه‌های برتر و بزرگ کشور روز پنجشنبه با حضور رئیسان ۱۰دانشگاه و معاون بین‌الملل وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد که به هنگام سخنرانی دکتر سالار آملی معاون بین‌الملل وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از خبرنگاران خواسته شد که جلسه را ترک کنند.

گزارش «دنیای اقتصاد» از موانع کاهش نرخ سود سپرده بانکی؛

وقتی قواعد بازی رعایت نمی‌شود

اصلاحات نهادی بازار پول پیش شرط کاهش نرخ سود بانکی

سعید ملک الساداتی*

به لحاظ تئوریک، نرخ بهره اسمی از جمع نرخ بهره واقعی، نرخ تورم انتظاری و فاکتور ریسک تشکیل می شود. نرخ بهره واقعی در بازار بر اساس وجوه قابل‌استقراض تعیین می شود. در این بازار که منطق شکل گیری آن تفاوت در نرخ ترجیح زمانی افراد است، عرضه کنندگان وجوه، منابع قابل‌استقراض خود را به متقاضیان وام داده و در ازای آن بهره دریافت می کنند. بدیهی است متناسب با انتظارات وام دهندگان از نرخ تورم در طول دوره وام و نیز درجه ریسک وام گیرنده که احتمال عدم‌بازپرداخت وام را نشان می دهد، نرخ بهره اسمی می تواند از نرخ بهره واقعی پیشی بگیرد.

اما در اقتصاد ایران تعیین نرخ بهره تا حدودی متفاوت و به صورت دستوری توسط شورای پول و اعتبار صورت می گیرد. یکی از مهم ترین تبعات این پدیده که بدان «سرکوب مالی» اطلاق می شود، انتقال بخشی از عرضه و تقاضای وجوه قابل استقراض به بازار غیرمتشکل پولی است. پیداست چنانچه نرخ تورم از نرخ سود دستوری تعیین شده توسط مقام پولی بالاتر برود، این امر شتاب بیشتری خواهد گرفت. تجربه سال های پایانی دهه ۸۰ نشان داد که چگونه با افزایش شکاف نرخ تورم و نرخ دستوری بهره، روند پیدایش و توسعه موسسات پولی غیرمجاز شدت می گیرد.

با این حال در سال های اخیر ارتباط نرخ تورم و نرخ سود بانکی دستخوش تغییر شده است. افزایش نرخ سود بانکی در اواخر سال ۹۱ به بیش از ۲۰ درصد در کنار روند کاهشی نرخ تورم سال های اخیر موجب شده برخلاف آنچه در اقتصاد ایران معمول بوده، نرخ بهره اسمی بالاتر از نرخ تورم قرار گیرد. این امر انتظارات جامعه نسبت به کاهش نرخ بهره را دامن زده است. البته به رغم انتظارات فعالان اقتصادی، در عمل نشانه ای از تغییر در وضعیت بازار پول و نرخ های بهره بانکی به چشم نمی آید. آخرین اقدام در این زمینه جلسه شورای هماهنگی بانک ها بود که اگرچه کاهش نرخ سود سپرده ها تا ۱۸ درصد را در دستور کار خود داشت، در پایان تنها به توافق بانک ها مبنی بر ورود به بازار بین بانکی در نرخ سود ۲۴ درصدی و همچنین نظارت بر رعایت نرخ سود سپرده ۲۰ درصدی موجود توسط بانک ها بسنده کرد.

چرایی این مساله را باید در تنگناهای مالی بانک ها و حجم بالای مطالبات معوق آن ها از دولت، پیمانکاران دولتی و سایر فعالان بخش خصوصی جست وجو کرد. اگرچه اطلاعات ترازنامه بانک ها از خرداد ماه ۱۳۹۴ تاکنون به روز نشده اما به گزارش ایسنا، قائم مقام بانک مرکزی بدهی فعلی بخش دولتی به بانک ها را حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان می داند. در حالی که بنا به اطلاعات بانک مرکزی، در اسفندماه سال ۱۳۹۳ این بدهی با احتساب بدهی ۳/۵ هزار میلیارد تومانی شرکت ها و موسسات دولتی، رقمی در حدود ۱۰۴ هزار میلیارد تومان بوده است. یعنی در مدتی کمتر از یک سال مالی، بدهی دولت به بانک ها در حدود ۵۰ درصد افزایش یافته است. در کنار این ارقام باید بدهی بخش غیردولتی به بانک ها را نیز در نظر گرفت. سه منبع اصلی این بدهی عبارتند از:

۱) پیمانکاران دولتی که خود از دولت طلبکار هستند. ۲) واحدهای تولیدی که به دلیل تحریم ها و رکود اقتصادی سال های گذشته دائماً بر حجم بدهی آن‌ها افزوده شده و حداقل در کوتاه‌مدت قادر به بازپرداخت بدهی های خود نیستند. ۳) فعالان بخش مسکن که به دلیل کمبود تقاضا در این بخش، با مشکل فروش مواجه شده و منابع خود و به تبع آن منابع بانک به عنوان وام دهنده را در این بازار محبوس می بینند. البته در سال های اخیر بانک ها خود نیز مستقیماً در قامت سرمایه گذار در این بخش سرمایه گذاری نموده اند و اینک در نتیجه بحران تقاضای مسکن، با کاهش نقدشوندگی دارایی های خود مواجه شده اند.

بنابراین اگرچه در سال های اخیر نرخ تورم کاهش یافته، اما تنگنای مالی ناشی از افزایش مطالبات معوق بانکی، عرضه وجوه قابل استقراض را محدود و در نتیجه هزینه پول یا نرخ بهره واقعی را افزایش داده است. امری که بارزترین نشانه آن رقابت شدید بانک ها با یکدیگر بر سر جذب منابع با نرخ های سود سپرده بالا است. در این میان بانک ها و موسسات مالی غیرمجاز که برای خود الزامی به رعایت سقف تعیین شده توسط بانک مرکزی قائل نیستند، در جذب سپرده ها در موقعیت برتری قرار گرفته اند. پیداست کاهش دستوری نرخ بهره نتیجه ای جز تشدید این وضع و انتقال منابع از بانک ها و موسسات مجاز به موسسات مالی غیرمجاز در پی نخواهد داشت.

بنابراین در شرایط رکودی موجود، مساله اصلی نه کاهش نرخ سود بانکی بلکه سازوکار این کاهش است. در این خصوص از بانک مرکزی که تجربه سرکوب مالی دهه گذشته و توسعه موسسات پولی غیرمجاز را به همراه دارد انتظار می رود ضمن ساماندهی وضعیت و ضابطه مند ساختن عملکرد این موسسات، رویکرد خود را در سیاست گذاری پولی تغییر داده و به جای الگوی سنتی مداخله دستوری در تعیین نرخ بهره، کاهش نرخ سود را از طریق حضور فعالانه در بازار بین بانکی دنبال کند. این امر از یک سو نیازمند انجام اصلاحات نهادی در بازار پول و اعتبار و طراحی سازوکارهای نظارتی دقیق بر عملکرد بانک هاست و از سوی دیگر مستلزم توسعه ابزارهای مالی مناسبی است که به بانک مرکزی ابتکار عمل را در بازار بین بانکی برای مدیریت نرخ سود این بازار و سوق دادن آن به سمت نرخ بهره هدف بدهد.

*استادیار گروه اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد

گزارش «دنیای اقتصاد» از موانع کاهش نرخ سود سپرده بانکی؛

وقتی قواعد بازی رعایت نمی‌شود

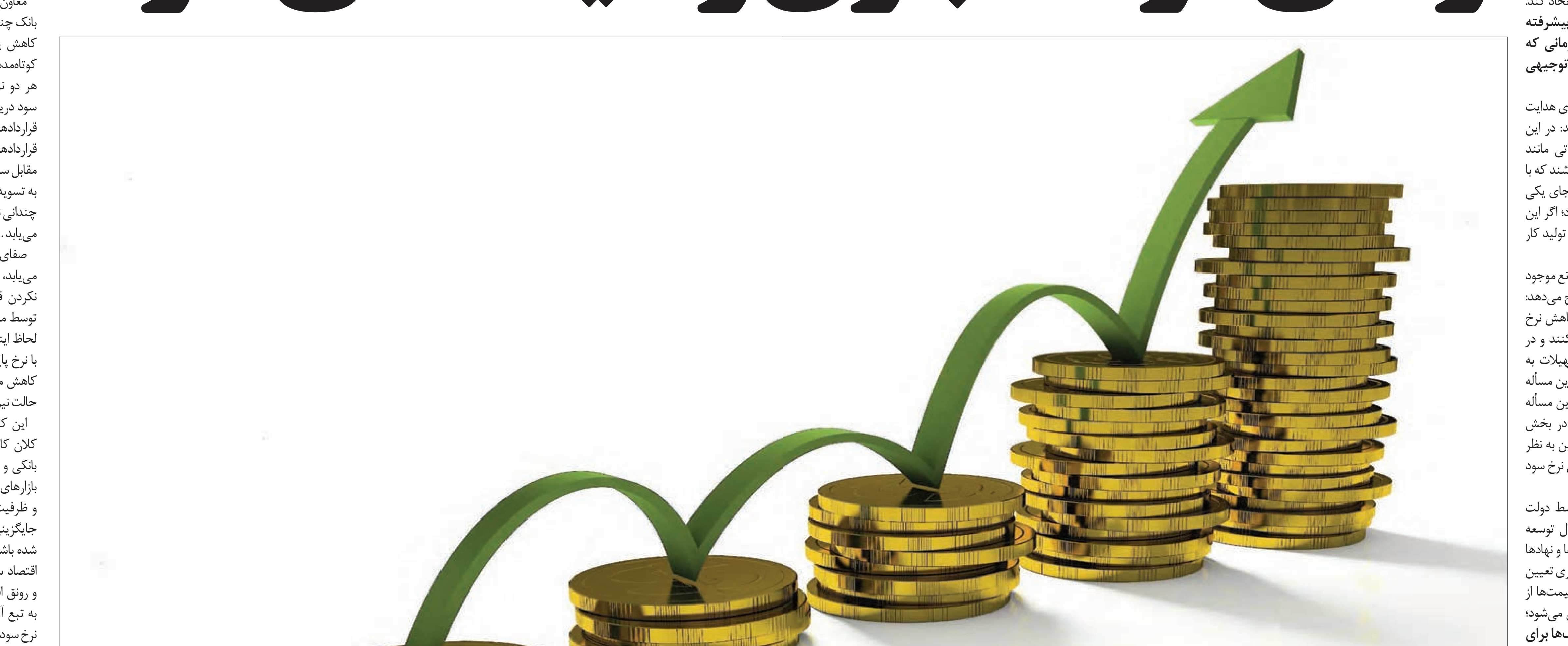

فتحانی: یکی از دلایل مقاومت بانک‌ها برای کاهش نیافتن نرخ سود سپرده بانکی این است که قواعد بازی به درستی رعایت نمی‌شود

دنیای اقتصاد، فاطمه رافع- چندی پیش بود که خبرها از توافق مدیران عامل بانک‌های دولتی و خصوصی بر سر کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی از ۲۰ به ۱۸ درصد حکایت داشت اما هنوز یکی دو روزی از این توافق نگذشته بود که تفاهم اعلام‌شده برای کاهش دو درصدی نرخ سود بانک‌ها وتو شد و رئیس شورای هماهنگی بانک‌ها خبر کاهش نرخ سود بانکی به ۱۸ درصد را رد کرد و گفت که طبق توافقات انجام شده بین بانک‌ها قرار بر این است که از اول آذر ماه اقدامات نظارتی سیستم بانکی جهت کنترل نرخ‌های مصوب به طور جدی در دستور کار قرار گیرد تا به سمت کاهش نرخ سود حرکت کنند؛ نگرانی بابت نرخ‌شکنی مؤسسات اعتباری بدون مجوز و برخی بانک‌ها، علت اصلی عدم تصویب کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی در جلسه شورای پول و اعتبار اعلام شد. تغییر نرخ بهره بانکی در جهت‌گیری‌های اقتصادی تأثیر چشمگیر و سرنوشت‌سازی دارد بنابراین اخذ هرگونه تصمیم در این زمینه باید عاری از جهت‌گیری‌های سیاسی مقطعی یا ساده‌اندیشی و با در نظر گرفتن ابعاد مختلف آن باشد.

می‌توان گفت بیشتر کارشناسان اقتصادی، کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی را اقدام مثبتی در راستای رونق اقتصادی ارزیابی می‌کنند با این حال این امر باید با توجه به اوضاع فعلی اقتصاد کشور صورت گیرد و پیش از کاهش، ابعاد مختلف هزینه و فایده آن مشخص شود و هر گونه تغییر در نرخ بهره بانکی باید مبتنی بر بررسی‌های جامع و همه جانبه آثار و پیامدهای آن باشد.

■ **فایده‌های کاهش نرخ سود**

کاهش نرخ سود بانکی مزایایی دارد که از جمله آن می‌توان به کاهش هزینه‌های تولید و در نتیجه افزایش میل به سرمایه‌گذاری اشاره کرد؛ این امر به افزایش تولید ملی و به تبع آن، افزایش درآمدهای مالیاتی و نیز افزایش سرعت گردش پول در جامعه منجر خواهد شد؛ افزایش تولید ملی، جامعه را با افزایش کالا مواجه خواهد ساخت و در نتیجه رونق صادرات حاصل می‌شود.

از طرفی کاهش نرخ سود سپرده بانکی باعث ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، افزایش نرخ مؤثر اشتغال و کاهش نرخ بیکاری خواهد شد؛ همچنین کاهش نرخ بهره کاهش قیمت تمام شده کالا و در نتیجه کاهش تورم را به دنبال خواهد داشت؛ افزایش حجم معاملات در بازار بورس اوراق بهادار و به تبع آن رونق خصوصی‌سازی، آزادسازی سرمایه‌های انباشته و ایجاد بازارهای رقابتی و در نتیجه، توسعه همه‌جانبه کشور از دیگر مزایای کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی است.

■ **هزینه‌های کاهش نرخ سود**

در کنار این نقاط قوت، کاهش نرخ سود سپرده بانکی نقاط ضعفی نیز دارد؛ با کاهش نرخ بهره امکان خروج سپرده‌ها از بانک‌ها و انتقال آن به سمت بازارهای غیرمتشکل پولی نظیر طلا، ارز، بورس اوراق بهادار و خرید و فروش اتومبیل و مسکن و... وجود دارد؛ اگر چنین اتفاقی بیفتد، منابع بانک‌ها کاهش می‌یابند و در نتیجه بانک‌ها که با کاهش نرخ سود با افزایش تقاضا برای تسهیلات مواجه می‌شوند، منابع کافی برای اعطای تسهیلات در اختیار نخواهند داشت.

کریم زاده: زمانی که نرخ سود سپرده‌های بانکی کاهش یابد، اگر مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز با اعطای یکی، دو درصد سود بیشتر درصدد جذب منابعی باشند که از بانک‌ها خارج می‌شود، این منابع وارد چرخه اقتصادی کشور نمی‌شوند و در نتیجه کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی تأثیر مثبتی در بهبود اوضاع اقتصاد نخواهد داشت

خروج سپرده‌ها از بانک و هدایت آن‌ها به سمت سایر بازارها باعث ایجاد نوسان و عدم تعادل در این بازارها می‌شود و در نتیجه افزایش تورم را به دنبال خواهد داشت. از طرف دیگر کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی به شکاف بین نرخ سود در بازارهای رسمی و غیررسمی پول دامن می‌زند و انگیزه فساد اداری در بانک‌ها و رانت‌های اقتصادی را در جامعه افزایش خواهد داد؛ در نتیجه سرمایه‌های خارج شده احتمالا به سمت بازارهای سیاه و سوداگرانه سوق می‌یابند و منابع پولی در اختیار افرادی قرار می‌گیرد که تولیدکننده واقعی نیستند و این منابع از بخش‌های تولیدی فاصله خواهد گرفت؛ با کاهش نرخ سود سپرده بانکی، مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز که هیچ قیدی نسبت به بانک مرکزی ندارند، با تعیین نرخ سود بالاتر و ترفندهای مختلف سرمایه‌ها را جذب می‌کنند و این امر آثار تخریبی بر اقتصاد خواهد داشت.

با این اوصاف کاهش نرخ سود سپرده بانکی را می‌توان شمشیر دولبه‌ای دانست که از یک سو به حمایت از سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان می‌پردازد و باعث افزایش تولید و اشتغال می‌شود و از سوی دیگر، موجب افت جذب نقدینگی در سیستم بانکی و انتقال به بخش واسطه‌گری و در نتیجه باعث فساد، رانت و تورم در جامعه می‌شود.

«دنیای اقتصاد» نظر کارشناسان اقتصادی خراسان رضوی را در خصوص کاهش نرخ سود سپرده بانکی، مزایا و معایب آن و راهکارهای اجرای سیاست تعدیل نرخ سود به بهترین شکل جویا شده است.

■ **توقف فعالیت مؤسسات مالی غیرمجاز**

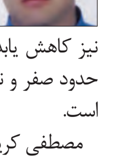

عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد در این خصوص به رابطه بین نرخ سود سپرده‌های بانکی و نرخ تورم اشاره و اظهار می‌کند: با کاهش نرخ تورم باید نرخ سود سپرده‌های بانکی نیز کاهش یابد برای مثال در کشوری مانند ژاپن نرخ تورم حدود صفر و نرخ سود سپرده‌های بانکی نیز نزدیک به صفر است.

مصطفی کریم‌زاده ادامه می‌دهد: در اقتصاد ایران نیز دولت ظرف یکی دو سال گذشته موفق شد نرخ تورم را از ۴۰ به کمتر از ۲۰ درصد کاهش دهد و طبیعی است که نرخ سود سپرده‌های بانکی نیز کاهش یابد.

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی با بیان اینکه در ادبیات اقتصاد بین نرخ سود سپرده‌های بانکی و سرمایه‌گذاری رابطه معکوس وجود دارد، خاطرنشان می‌کند: به عبارت دیگر هر چه قدر نرخ سود سپرده‌های بانکی کمتر باشد، تمایل افراد برای سرمایه‌گذاری و وام گرفتن بیشتر است؛ یکی از منابع تأمین مالی سرمایه‌گذار برای تولید و اجرای پروژه‌ها وام‌های بانکی است؛ هر چه قدر این وام‌ها با بهره پایین‌تر به سرمایه‌گذاران اعطا شود، آنان در پرداخت اقساط مشکلی نخواهند داشت و تقاضا برای دریافت این تسهیلات بیشتر می‌شود اما زمانی که نرخ سود سپرده‌های بانکی بیشتر باشد، افراد برای سرمایه‌گذاری انگیزه‌ای ندارند و منابع مالی خود را در بانکها سپرده‌گذاری می‌کنند زیرا سرمایه‌گذاری در تولید با پذیرش ریسک‌هایی از قبیل بروکراسی پیچیده اداری، نبود تقاضا و ... همراه است و سرمایه‌گذار ترجیح می‌دهد به جای درگیر شدن با این مشکلات پول خود را در بانک سپرده‌گذاری کند بنابراین سرمایه‌ای صرف تولید و رونق اقتصادی نمی‌شود.

کریم‌زاده اضافه می‌کند: اعطای سود بالاتر به سپرده‌های بانکی باعث می‌شود تمایل برای سرمایه‌گذاری کاهش یابد زیرا فرد می‌تواند با سپرده‌گذاری در بانک به درآمد بالاتری برسد.

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی با تأکید بر لزوم همکاری دولت و بانک‌ها برای کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی در وضعیت رکودی فعلی اقتصاد کشور، به این نکته نیز اشاره می‌کند: این انتقاد وارد است زمانی که نرخ سود سپرده‌های بانکی کاهش یابد، مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز با اعطای یکی، دو درصد سود بیشتر درصدد جذب منابعی هستند که از بانک‌ها خارج می‌شود این منابع وارد چرخه اقتصادی کشور نمی‌شوند و در نتیجه کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی تأثیر مثبتی در بهبود اوضاع اقتصاد نخواهد داشت؛ برای رفع این مشکل بانک مرکزی باید از فعالیت مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز جلوگیری کند یا سازوکاری برای فعالیت این مؤسسات بر اساس مقررات بانک مرکزی و در قالب یک بانک اتخاذ کند.

وی ادامه می‌دهد: **بعید می‌دانم در کشورهای پیشرفته چنین مؤسساتی وجود داشته باشند زیرا زمانی که بانک‌ها وجود دارند، فعالیت چنین مؤسساتی توجیهی ندارد.**

کریم‌زاده آگاهی‌بخشی به مردم را یکی از راهکارهای هدایت منابع به سمت تولید برمی‌شمارد و تصریح می‌کند: در این زمینه می‌توان از تجربه تلخ ورشکستگی مؤسساتی مانند میزان استفاده کرد؛ مردم باید این آگاهی را داشته باشند که با سرمایه‌گذاری در چنین مؤسساتی ممکن است به جای یکی دو درصد سود بیشتر، تمام سرمایه آن‌ها از بین برود؛ اگر این مؤسسات نباشند، شاید تشویق به سرمایه‌گذاری در تولید کار دشواری نباشد.

عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی در خصوص موانع موجود برای کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی اینطور پاسخ می‌دهد: یکی از موانع خود بانک‌ها هستند که معتقدند با کاهش نرخ سود، افراد سپرده‌های خود را از بانک‌ها خارج می‌کنند و در نهایت بانک‌ها برای تأمین اعتبار برای اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران دچار مشکل می‌شوند که البته اصل این مسأله جای بحث دارد؛ در تمام مکاتب اقتصادی دنیا نیز این مسأله مطرح شده است که برای افزایش سرمایه‌گذاری در بخش تولید باید سود سپرده‌های بانکی کاهش یابد بنابراین به نظر من مهم‌ترین عامل این است که بانک‌ها برای کاهش نرخ سود سپرده‌ها تمایلی ندارند.

کریم‌زاده تعیین نرخ سود به صورت دستوری توسط دولت را یکی از ویژگی‌های اقتصاد در کشورهای در حال توسعه عنوان می‌کند و می‌گوید: زمانی که در اقتصاد، بازارها و نهادها عملکرد مؤثر ندارند، دولت‌ها نرخ‌ها را به صورت دستوری تعیین می‌کنند در حالی که در کشورهای توسعه یافته قیمت‌ها از جمله نرخ سود سپرده بانکی از طریق رقابت تعیین می‌شود؛ **متأسفانه در ایران ظرف چند سال گذشته بانک‌ها برای جذب سپرده‌های بیشتر در اعطای نرخ سود بیشتر با هم رقابت کرده‌اند** بنابراین اقتصاد ما فعلا این ظرفیت را ندارد که بانک‌ها بر اساس رقابت نرخ سود سپرده بانکی را تعیین کنند.

■ **فضای رقابتی ناسالم**

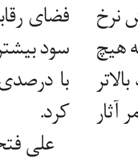

معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی با اشاره به اینکه نرخ سود سپرده باید تابعی از نرخ تورم باشد، اظهار می‌کند: با توجه به کاهش نرخ تورم در سال ۹۳، مشاهده کردیم که بانک‌ها در فضای رقابتی برای جذب سپرده‌های بیشتر حاضر به اعطای سود بیشتر بودند؛ زمانی که این فضا مشاهده شد بانک مرکزی با درصدی کاهش اقدام به تعیین تکلیفی نرخ سود سپرده کرد.

علی فتحانی با بیان اینکه به گفته برخی کارشناسان انتظار می‌رفت با توجه به کاهش پنج تا ۶ درصدی تورم، نرخ سود سپرده بانک‌ها بیش از این کاهش یابد، در خصوص تأثیر کاهش نرخ سود بر اقتصاد خاطرنشان می‌کند: نرخ سود تسهیلات تابعی از نرخ سود سپرده است؛ تأثیر بانک‌ها بر اقتصاد زمانی است که تأمین مالی را برای اجرای پروژه‌ها انجام دهند؛ بانک‌ها این کار را در قالب اعطای تسهیلات انجام می‌دهند و نرخ سود این تسهیلات تابعی از نرخ سود سپرده است؛ به عبارت دیگر انتظار می‌رود زمانی که نرخ سود سپرده کاهش یابد، نرخ سود تسهیلات نیز به همان نسبت کاهش یابد و امیدوار باشیم بانک‌ها با نرخ سود تسهیلات کمتری که می‌گیرند پروژه‌ها را تأمین مالی کنند و به این ترتیب پروژه‌ها نیز توجیه مالی بیشتری داشته باشند.

معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان ادامه می‌دهد: حالت ایده‌آل این است که اگر نرخ سود تسهیلات کمتر باشد، تأمین مالی پروژه‌ها و قیمت تمام شده آن‌ها هم کمتر است و در نتیجه فضای سرمایه‌گذاری بهتر خواهد بود اما این حالت تنها جنبه نظری مسأله است.

فتحانی در پاسخ به سؤالی در خصوص دلیل مخالفت بانک‌ها برای کاهش نرخ سود سپرده بانکی تصریح می‌کند: با کاهش نرخ تورم انتظار می‌رفت نرخ سود سپرده‌ها کاهش یابد؛ باید دید چه مشکلاتی در فضای سیستم پولی و مالی کشور وجود دارد که مانع از تحقق این مسأله می‌شود.

معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان ادامه می‌دهد: در فضای اقتصادی کشور مؤسسات مالی و اعتباری وجود دارند که به خودشان اجازه می‌دهند حتی با وجود اینکه تحت نظارت بانک مرکزی هستند، در قالب‌های دیگری سودهای بیشتری به سپرده‌ها اعطا کنند؛ همچنین در کشور ما بانک‌های خصوصی وجود دارند که علی‌رغم اینکه تحت نظارت بانک مرکزی هستند، ممکن است وارد سایر حوزه‌های سرمایه‌گذاری شوند و در نتیجه یک فضای غیررقابتی یا رقابت ناسالم ایجاد می‌شود که با فرض اینکه سود سپرده‌ها کاهش یابد و چند بانک دولتی هم بنابر تعهد خود کارشان را به درستی انجام دهند، باز هم سایر بخش‌های فضای پولی قواعد بازی را رعایت نمی‌کنند؛ بنابراین در چنین فضایی بانک‌های دولتی نیز این نگرانی را دارند که منابع آن‌ها به سمت این مؤسسات هدایت شود.

فتحانی با بیان اینکه نبود منابع سیستم بانکی دولتی را فلج می‌کند، تصریح می‌کند: شاید یکی از دلایل مقاومت بانک‌ها برای کاهش نیافتن نرخ سود سپرده بانکی این است که قواعد بازی به درستی رعایت نمی‌شود و رقابت‌ها سالم نیست؛ از طرف دیگر به دلیل فضای رکودی موجود در جامعه تقاضا برای پول زیاد است و زمانی که تقاضا زیاد باشد و منابع کمتر در اختیار سرمایه‌گذاران قرار بگیرد، قیمت پول افزایش می‌یابد و این مسأله به این معناست که تسهیلات را می‌توان با نرخ بالاتری اعطا کرد ودر نتیجه می توان به سپرده‌ها نیز سود بیشتری داد و به دلیل این فضا، رغبتی برای کاهش نرخ سود سپرده از سوی بانک‌ها وجود ندارد.

معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان در خصوص تعیین نرخ سود به صورت دستوری در وضعیت فعلی اینطور پاسخ می‌دهد: گفته می‌شود در فضای اقتصاد آزاد اینگونه مداخلات نتیجه عکس دارد، به نظر من فضای اقتصاد ما به ویژه فضای پولی و مالی به دلیل حضور بازیگرانی که قواعد بازی را رعایت نمی‌کنند، برای این تعیین نرخ سود توسط بازار مناسب نیست.

فتحانی بر لزوم افزایش نظارت‌ها بر مؤسسات مالی و اعتباری از سوی بانک مرکزی تأکید و تصریح می‌کند: فضای فوق‌العاده ناسالمی در سیستم بانکی ما وجود دارد؛ اگر بخشنامه مناسبی هم برای رونق تولید صادر می‌شود اما به درستی اجرا نمی‌شود؛ بانک مرکزی باید هیأت‌های بازرسی زیادی را شاید در یک مقطع زمانی ۶ ماهه تا یک ساله مشخص کند تا بر اجرای صحیح قوانین مصوب خود نظارت کند و برخورد با تخلفات را افزایش دهد؛ متأسفانه شاهد این هستیم که در استان‌های مختلف از یک دستورالعمل واحد، برداشت‌های متفاوتی می‌شود و در نتیجه این مسأله مشکلاتی را به بار می‌آورد؛ به عبارت دیگر بانک مرکزی باید در فرآیندهای خود تجدید نظر کند و بر تمام بانک‌ها نظارت شدید داشته باشد تا فضای رقابتی سالم ایجاد شود.

معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان عنوان می‌کند: انتقادات و ایراداتی که به تعیین دستوری نرخ سود سپرده بانکی وارد می‌شود به لحاظ نظری درست است اما در کشور ما هنوز فضای مناسبی برای تعیین این نرخ از سوی بازار وجود ندارد زیرا بازار زمانی درست عمل می‌کند که قواعد بازی به درستی رعایت شود اما در حال حاضر تعدادی از بازیگران این بازار مؤسسات مالی هستند که تنها در ظاهر تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌کنند و از طرف دیگر بانک‌های خصوصی نیز در این بازار فعالیت می‌کنند که ممکن است به جای پرداختن به وظایف اصلی خود، اقدامات بنگاه‌داری را انجام دهند که فضای بانکی را مختل می‌کند بنابراین در این فضا تعیین نرخ سود توسط بازار ممکن نیست و هنوز تعیین دستوری نرخ سود باید در دستور کار باشد.

فتحانی به این نکته نیز اشاره می‌کند که راه تأمین مالی در سیستم مالی این است که سپرده مردم را جذب و به آن‌ها تسهیلات اعطا کند و از این طریق تأمین مالی خود سیستم بانکی صورت گیرد و می‌افزاید: در چنین شرایطی ماندن منابع مالی نزد بانک‌ها برای بانک هزینه دارد اما در وضعیت فعلی ظاهرا چنین اتفاقی نمی‌افتد و بانک‌ها بابت ماندن منابع بانکی نگرانی ندارند؛ امیدوارم بانک مرکزی به این نتیجه برسد که یکی از بهترین اقدامات برای بهبود وضعیت فعلی اقتصاد نظارت شدید و برخورد با واحدهای متخلف است.

■ **کاهش نرخ سود تدریجی و مدیریت‌شده باشد**

معاون سرپرستی بانک ملی استان خراسان رضوی به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: باتوجه به اینکه نرخ سود سپرده‌ها، نرخ سود تسهیلات بانکی و نرخ تورم رابطه مستقیم و مثبتی با یکدیگر دارند لذا با کاهش تورم به تناسب باید شاهد کاهش نرخ سود سپرده‌های بانک و نرخ سود تسهیلات اعطایی بانک‌ها باشیم.

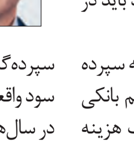

حمید صفای‌نیکو با بیان اینکه اثر کاهش نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی را می‌توان از چهار منظر سپرده‌گذاران، تسهیلات‌گیرندگان، بانک‌ها و در سطح اقتصاد کلان بررسی کرد، اظهار می‌کند: از دیدگاه سپرده‌گذاران کاهش نرخ سود سپرده‌ها باعث کاهش عایدی و سود واقعی دریافتی آنان می‌شود؛ با توجه به اینکه اقتصاد کشور در سال‌های گذشته تورم‌های بالا را تجربه کرده بنابراین همواره با پدیده‌ای به نام سرکوب مالی مواجه بوده است؛ این پدیده زمانی اتفاق می‌افتد که نرخ سود سپرده‌گذاران از نرخ تورم پایین‌تر بوده و سپرده‌گذاران با نرخ سود واقعی منفی مواجه باشند؛ با کنترل تورم وکاهش نرخ آن در یکی، دو سال گذشته نرخ سود سپرده‌ها از نرخ تورم پیشی گرفته که چنانچه این میزان بین سه تا پنج درصد رعایت شود، علاوه بر اینکه باعث حفظ ارزش پول و قدرت خرید سپرده‌گذاران می‌شود، عایدی هم برای آن‌ها در برخواهد داشت .

این کارشناس اقتصادی ادامه می‌دهد: از دیدگاه بنگاه‌های تسهیلات‌گیرنده هر چقدر نرخ سود تسهیلات دریافتی کاهش یابد، قیمت تمام‌شده کالاهای تولیدی یا خدمات ارائه شده کاهش یافته و باعث افزایش توان مالی و تولیدی بنگاه‌ها می‌شود.

معاون سرپرستی بانک ملی استان با بیان اینکه از دیدگاه بانک چنانچه نرخ سود سپرده‌ها و به تبع آن نرخ سود تسهیلات کاهش یابد یا هر دو نرخ افزایش یابد، در هر دو حالت در کوتاه‌مدت به ضرر بانک است، خاطرنشان می‌کند: زمانی که هر دو نرخ کاهش یابد، درآمدهای عملیاتی بانک که همان سود دریافتی از محل تسهیلات اعطایی است، به دلیل تسویه قراردادهای تسهیلاتی قبلی با نرخ بالا توسط مشتریان و انعقاد قراردادهای تسهیلات جدید با نرخ پایین کاهش می‌یابد و در مقابل سود پرداختی به مشتریان به دلیل اینکه مشتریان حاضر به تسویه قراردادهای بلندمدت قبلی با نرخ بالا نیستند، تفاوت چندانی نمی‌کند بنابراین در مجموع سود عملیاتی بانک کاهش می‌یابد .

صفای‌نیکو اضافه می‌کند: زمانی که هر دو نرخ افزایش می‌یابد، درآمد عملیاتی یا سود دریافتی بانک به دلیل تسویه نکردن قراردادهای تسهیلاتی بلندمدت قبلی با نرخ پایین توسط مشتریان، تفاوت چندانی نمی‌کند اما سود پرداختی به لحاظ اینکه مشتریان اقدام به بستن قراردادهای سپرده‌گذاری با نرخ پایین و انعقاد قرارداد سپرده‌گذاری با نرخ بالا می‌کنند، کاهش می‌یابد بنابراین در مجموع سود عملیات بانک در این حالت نیز کاهش می‌یابد.

این کارشناس اقتصادی تصریح می‌کند: از دیدگاه اقتصاد کلان کاهش نرخ سود بانکی باعث خروج سرمایه‌ها از نظام بانکی و بازار پول و حرکت آن به سمت بازار سرمایه یا سایر بازارهای موازی و سفته‌بازی می‌شود؛ چنانچه از قبل بسترسازی و ظرفیت‌شناسی لازم صورت پذیرفته و برنامه‌ریزی دقیق و جایگزینی جهت ورود این سرمایه‌ها به سمت بخش‌های مولد شده باشد، باعث می‌شود این سرمایه‌ها به سمت بخش واقعی اقتصاد سوق داده شده افزایش سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و رونق اقتصاد را در پی داشته باشد و رکود و کسادی بازار و به تبع آن بیکاری را مرتفع سازد، در غیر این صورت کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی باعث هدایت سرمایه‌ها به بخش‌های غیرمولد و غیرواقعی اقتصاد می‌شود و سفته‌بازی و بازارهای موازی را رونق خواهد داد .

صفای‌نیکو با بیان اینکه کاهش ناگهانی سود سپرده‌ها باعث بی‌اعتمادی سپرده‌گذاران به سیستم بانکی می‌شود و برنامه‌ریزی را جهت سرمایه‌گذاری با ریسک مواجه می‌کند، می‌افزاید: با توجه به اینکه هر گونه خروج پولی از نظام بانکی و ورود آن به بخش‌های مولد نیازمند برنامه‌ریزی و زمان‌بر است بنابراین کاهش ناگهانی نرخ سود سپرده‌ها درشرایط فعلی که رکود اقتصادی نیز فراگیر است، زمینه‌ساز هدایت این سرمایه‌ها به بازارهای واسطه‌گری و سفته‌بازی می‌شود و بخش غیرمولد را متورم می‌سازد .

معاون سرپرستی بانک ملی استان با اشاره به اینکه کاهش ناگهانی سود سپرده‌ها و به تبع آن خروج بخش قابل توجهی از منابع بانک‌ها توسط سپرده‌گذاران، منابع بانکی را کاهش داده و در نتیجه قدرت وام‌دهی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، تصریح می‌کند: از این جهت نیز تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی با کمبود اعتبارات بانکی مواجه شده و لذا بخش تولید با کمبود منابع تامین مالی مواجه می‌شود اما چنانچه کاهش نرخ سود بانکی، تدریجی، با فاصله‌های زمانی مشخص، برنامه‌ریزی شده و متناسب با کاهش نرخ تورم و همراه با ظرفیت‌سازی و ایجاد بسترهای اقتصادی در بخش‌های مختلف به ویژه تولیدی باشد، ضمن کاهش ریسک سرمایه‌گذاری باعث هدایت منابع به سمت بخش‌های مولد می‌شود .

صفای‌نیکو به این نکته نیز اشاره می‌کند که اقتصاد دستوری در نظام اقتصادی بانک‌محور نه تنها موجب انضباط مالی نمی‌شود بلکه عاملی جهت تخطی حوزه‌های مختلف اقتصادی از خط قرمزهای اعلامی از سوی بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار می‌شود و تجربیات گذشته نیز حاکی از این مطلب است. این کارشناس اقتصادی عنوان می‌کند: نرخ سود پرداختی به سپرده‌گذاران تابعی است از نرخ تورم، انتظارات مشتریان، قیمت تمام‌شده پول، میزان منابع بانک‌ها، وضعیت رکودی یا تورمی جامعه و ... که هر یک تابع شرایط خاص خود هستند بنابراین دستوری عمل کردن در این حوزه به معنی نادیده گرفتن متغیرهای تاثیرگذار فوق است .

■ **غفلت از شفاف‌سازی ترازنامه‌های بانکی**

یک کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با بیان اینکه کلیات کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی امر مثبتی است و باید اتفاق بیفتد، اظهار می‌کند: اما این امر الزاماتی دارد که قبل از این کاهش باید رعایت شود و در غیر این صورت کاهش نرخ سود حتی اگر به صورت دستوری هم باشد، اثر مثبتی بر اقتصاد نخواهد داشت.

رضا خواجه نائینی یکی از این الزامات را کنترل مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز برمی‌شمارد و تصریح می‌کند: باید مکانیزمی برای کنترل و نظارت بر نرخ سودهای این مؤسسات، ترازنامه‌ها، نسبت سود و سرمایه آن‌ها و ... وجود داشته باشد زیرا در غیر این صورت بانک‌های خصوصی و دولتی دارای مجوز نیز مجبور هستند در رقابت با این مؤسسات نرخ سود سپرده‌ها را بیش از نرخ‌های مصوب بانک مرکزی پرداخت کنند و در نتیجه نرخ سود نمی‌تواند کاهش یابد.

نیکو: چنانچه از قبل بسترسازی و ظرفیت‌شناسی لازم صورت پذیرفته و برنامه‌ریزی دقیق و جایگزینی جهت ورود این سرمایه‌ها به سمت بخش‌های مولد شده باشد، باعث می‌شود این سرمایه‌ها به سمت بخش واقعی اقتصاد سوق داده شده و افزایش سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و رونق اقتصاد را در پی داشته باشد و رکود و کسادی بازار و به تبع آن بیکاری را مرتفع سازد

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه مسأله دیگر کمبود نقدینگی بانک‌های خصوصی و دولتی است که به دلیل غیرواقعی نشان دادن مطالبات بانک‌ها در سال‌های گذشته، اکنون خود را نشان می‌دهد، عنوان می‌کند: تا زمانی که این دو مشکل حل نشود کاهش نرخ سود را نخواهیم داشت.

خواجه نائینی با بیان اینکه برای رفع این مشکلات، مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز باید تعیین تکلیف شوند و مرجع پاسخگویی آن‌ها باید مشخص شود، تأکید می‌کند: برخورد با این مؤسسات راحت نیست و تبعات فراگیری دارد و دولت به دلیل همین تبعات نمی‌تواند یک شبه با آن‌ها برخورد کند.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه این مؤسسات مالی و اعتباری بنا به دلایلی در دولت‌های قبل توسعه یافته‌اند و برخورد با آن‌ها زمان‌بر است، خاطرنشان می‌کند: اگر در یک دوره زمانی چهار یا پنج ساله با این مؤسسات برخورد جدی

خواجه نائینی: مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز باید تعیین تکلیف شوند و مرجع پاسخگویی آن‌ها باید مشخص شود، برخورد با این مؤسسات راحت نیست و تبعات فراگیری دارد و دولت به دلیل همین تبعات نمی‌تواند یک شبه با آن‌ها برخورد کند

صورت گیرد و همه آن‌ها بر اساس ساختار مورد نظر بانک مرکزی فعالیت کنند، آن‌گاه می‌توان نرخ سود سپرده بانکی را کاهش داد اما راهکار آن این است که نهادهای مختلفی که به این مؤسسات مجوز می‌دهند، زیر چتر یک نهاد قرار بگیرند و به صورت نظام‌مندتر فعالیت کنند. خواجه نائینی با اعتقاد بر اینکه دولت باید بتواند ترازنامه بانک‌های دارای مجوز را نیز شفاف‌تر کند، می‌گوید: در حال حاضر بانک‌ها ارزش واقعی مطالبات معوق و غیرقابل وصول خود را اعلام نمی‌کنند و این امر باعث می‌شود با افزایش نرخ سود بتوانند جذب سپرده داشته باشند تا مشکل آن‌ها حل شود. این کارشناس اقتصادی ادامه می‌دهد: بر اساس گزارشی از مرکز پژوهش‌های مجلس نرخ سود تسهیلات بین بانکی هم نرخ بالایی است و این امر باعث می‌شود بانک‌ها در کوتاه‌مدت کمبود نقدینگی داشته باشند و تراز آن‌ها منفی باشد و این امر یکی از دلایلی است که باعث می‌شود نرخ سود هیچ گاه واقعی نباشد.

خواجه نائینی اضافه می‌کند: به نظر من دولت و مجلس باید افزایش سرمایه بانک‌های دارای مجوز را تصویب کنند؛ همچنین شرکت‌های زیرمجموعه بانک‌ها نیز باید از بنگاه‌داری خارج شده و این پول را در بخش قابل تخصیص به تسهیلات هزینه کنند. این کارشناس اقتصادی با تأکید بر اینکه برخورد قاطع‌تر با مؤسسات مالی و اعتباری می‌تواند در بهبود وضعیت فعلی مؤثر باشد، اظهار می‌کند: در ماه‌های پایانی سال گذشته به دلیل مشکلی که برای مؤسسه میزان پیش آمد، سپرده‌های بانک‌های دولتی افزایش یافت زیرا مردم نگران این بودند که ممکن است با سپرده‌گذاری در چنین مؤسساتی برای دریافت اصل پول خود نیز با مشکل مواجه شوند؛ اگر مؤسسات غیرمجاز تعیین تکلیف شوند و دولت با وجود تبعات احتمالی برخورد جدی داشته باشد، حداقل مشکل سرمایه بانک‌ها حل می‌شود و منابع مالی به سمت بانک‌های دارای مجوز هدایت می‌شود و در نتیجه در کوتاه‌مدت می‌توان نسبت به کاهش نرخ سود سپرده‌ها اقدام کرد. خواجه نائینی ضمن مخالفت با کاهش سود به صورت دستوری و مستقیم تصریح می‌کند: تعیین نرخ سود سپرده‌ها باید به صورت مدیریت شده باشد؛ به عبارت دیگر دولت باید با مکانیزم‌های غیرمستقیم این نرخ سود سپرده‌ها را کاهش دهد. وی با بیان اینکه شفاف شدن ترازنامه بانک‌ها مغفول مانده است، عنوان می‌کند: ترازنامه‌های بانکی در حال حاضر غیرشفاف است و تفاوت بین مطالبات مشکوک‌الوصول، مطالبات غیرقابل وصول و مطالبات معوق مشخص نیست؛ باید در زمینه ترازنامه‌های بانکی شفاف‌سازی صورت گیرد تا در آینده وضعیت بانک‌ها و نرخ سود بهبود یابد.

یادداشت

حمایت از صنعت خودروسازی به چه قیمتی؟!

علی‌نقی قائمی‌نیک

بسته خروج از رکود با هدف حمایت از تولید داخلی بعد از ارسال نامه چهار تن از وزرای اقتصادی به رئیس‌جمهور محترم، مبنی بر لزوم ارائه طرحی برای خروج از رکود مطرح شد. در حال حاضر تنها بخشی که به سرعت به اهداف خود رسید بخش حمایت از تولید خودرو و یا بسته تحریک تقاضای خودرو بود. بنا براعلام رسانه‌ها حدود ۱۱۰ هزار خودرو که در انبار خودروسازان موجود بود، در مدتی کوتاه به فروش رفت و خیال خودروسازان بابت موجودی انبار تا حدود زیادی راحت شد.

حمایت‌هایی از این دست همواره از صنعت خودرو وجود داشته و همچنان ادامه خواهد یافت. در خوشبینانه‌ترین حالت و در مقایسه با بازار جهانی می‌توان ادعا کرد حداقل ۵۰ درصد از قیمت خودرو آن چیزی است که در اقتصاد خرد تحت عنوان مازاد تولیدکننده ناشی از انحصارات و امتیازات نامیده می‌شود. این عامل علاوه بر اینکه باعث می‌شود انحصارگر که از حمایت‌های قانونی برخوردار است از قیمت بالاتر و عملاً به ضرر مصرف‌کننده سود بیشتری ببرد؛ باعث می‌شود در قیمت‌های بالاتر سطح کل تولید کمتر شده و کل جامعه زیان ببینند.

از سوی دیگر ارزان بودن کالای مکمل خودرو که همان بنزین و یا سایر سوخت‌هاست باعث می‌شود تقاضای این بازار اضافه شود. کالاهای جانشین خودرو یعنی خودروی خارجی و نیز سیستم حمل‌ونقل عمومی نیز متاسفانه با بی‌توجهی و به دلایل متعدد گران یا غیرقابل‌دسترس می‌باشند. این موضوع هم به نوعی باعث افزایش تقاضای خودرو می‌شود. اگر نکات فوق را به انحصار و حمایت‌های قبلی اضافه کنیم درمی‌یابیم رانت موجود در صنعت خودرو بسیار بیش از نیمی از قیمت تمام‌شده است. این حمایت‌ها از یک سو باعث می‌شود میل به حرکت و بهبود تولید و بهره‌وری در صنایع خودروساز کمتر شود. از سوی دیگر سایر بخش‌ها مانند حمل‌ونقل عمومی و بخش‌های تولیدی دیگر آسیب جدی ببینند. به عنوان مثال براساس مقررات موجود تمام شهرهای بالای یک میلیون نفر حتماً باید دارای شبکه خطوط قطار شهری باشند. شبکه ریلی کشور باید روزبه‌روز گسترش داشته باشد و شبکه‌های عمومی حمل‌ونقل بین شهری و داخل شهری گسترش زیادی داشته باشد. در حالی که جدیت دولت‌های مختلف در حمایت از صنعت خودرو باعث شده است این اتفاق عملاً واقع نشود. این در حالی است که صنعت خودروسازی هم‌اکنون با گذشت حدود ۵۰ سال از ورود به ایران دیگر نه صنعت نوزاد که صنعتی کهنسال شده است.

آلودگی محیط‌زیست؛ یکی دیگر از مشکلاتی است که ناشی از حمایت‌های بی‌دریغ از این صنعت می‌باشد. شهرهای بزرگ در بسیاری از روزهای سال در وضعیت هشدار قرار دارد. عواقب ناشی از این آلودگی بر سلامت و عمر انسان‌ها و طبیعت با محاسبات مادی و حسابداری قابل‌ذکر و بیان نیست. کیفیت پایین ناشی از حمایت و رانت باعث ایجاد آلودگی، تصادفات و تلفات جاده‌ای و مانند آن شده است.

برای حمایت از خودرو معمولاً دلایل مختلفی بیان می‌شود. از جمله دلایل موافقین حمایت از این صنعت حمایت از صنایع پایین‌دستی است. ایجاد اشتغال در این بخش‌ها و نیز بهبود تکنولوژی در این گروه‌های صنعتی از دیگر دلایل موافقین است. این درحالی است که ایجاد اشتغال و بهبود تکنولوژی در سایر بخش‌ها هم امکانپذیر است؛ مشروط به اینکه حمایتی مشابه از آنان صورت پذیرد. بخشی از اشتغال مورد ادعا مربوط به صنعت تعمیر خودرو است که عملاً با وجود خودروی داخلی یا بدون وجود آن وجود خواهد داشت. اگر بخشی از این اشتغال به دلیل کیفیت نازل خودرو باشد، به عنوان شغل کاذب و نامطلوب؛ بهتر است که با بهبود کیفیت عملاً تعطیل شود.

البته توجه به اقتصاد مقاومتی، لزوم حمایت از صنایع داخلی به ویژه صنایع نوزاد، حمایت از تولید داخلی و اشتغال پایدار، حمایت از انتقال و بهبود تکنولوژی واقعیاتی است که باید پذیرفته شده و مورد عنایت قرار گیرند؛ اما باید توجه داشت از این ابزار و سیاست‌ها به‌گونه‌ای متوازن و درست استفاده شود تا اولاً تمام صنایع و بخش‌های اقتصادی از آن بهره ببرند. ثانیاً به نفع کل جامعه مصرف‌کننده و کشور باشد. ثالثاً منافع بین‌نسلی و مسائل محیط‌زیستی و سلامتی انسان و چرخه حیات حفظ شود و در نهایت باعث حرکت درون‌زا و برون‌نگر اقتصاد و جامعه باشد.

یادداشت

الزامات کاهش نرخ سود بانکی در ایران

حسین محمدی*

وجود ربا و بهره یکی از مهم‌ترین فصول ممیزه اقتصاد سرمایه‌داری از اقتصاد اسلامی است. اقتصاددانان غربی ربا را از ضرورت‌های نظام اقتصادی می‌دانند و برای آن محاسنی برمی‌شمرند اما در اقتصاد اسلامی ربا به شدت نهی شده و تعابیری برای تهدید و تحذیر مؤمنان به کار رفته است که در کمتر گناهی تا این حد سخت‌گیری شده و بر آن وعده عذاب شدید داده شده است؛ تا جایی که قرآن ادامه رباخواری را جنگ با خدا و رسول (ص) می‌نامد. اقتصاددانان مسلمان معایب زیادی را برای نظام ربوی قائل هستند؛ از جمله:

اولا، در نظام ربوی بهره تعیین‌کننده حد سرمایه‌گذاری است و از این رو میزان سرمایه‌گذاری و تولید را محدود می‌کند.

ثانیا، بهره عامل ورشکستگی و بحران اقتصادی است زیرا تداوم شرایط رکودی منجر به بحران اقتصادی می‌شود.

ثالثا، نظام بهره همیشه به عنوان عاملی بالقوه برای ایجاد تورم محسوب می‌شود.

رابعا، بهره عاملی بالقوه برای ایجاد شکاف درآمدی و توزیع نابرابر درآمد در جامعه محسوب می‌شود.

خامسا، بهره‌های بالای بانکی موجب رکود در سایر بازارهای موازی از جمله بازار بورس شده و از این مسیر ضرر و زیان قابل ملاحظه‌ای به سرمایه‌گذاران در این بازارها وارد خواهد ساخت.

نتیجه این موضوع در اقتصاد ایران کاملا آشکار است و بهره‌های بانکی بین ۲۰ تا ۳۰ درصد و حتی بالاتر موجب خروج بخش قابل ملاحظه‌ای از نقدینگی از بازار بورس و سایر بازارهای موازی مثل مسکن و سوق آن به سمت بازار بدون ریسک بهره بانکی شده است. به عنوان نمونه کارشناسان بیان می‌کنند که حدود ۲۵ حرفه و شغل مرتبط با بخش ساخت‌وساز و مسکن در اقتصاد کشور وجود دارد که با رکود بخش مسکن، این مشاغل نیز با رکود شدید مواجه شده‌اند. نتیجه این رکود بیکاری فعالان این بخش‌ها و سایر مشکلات اقتصادی و اجتماعی است که در نتیجه بیکاری حاصل می‌شود. شاید در کوتاه‌مدت این پدیده خیلی مهم جلوه نکند اما در میان‌مدت آثار آن در ورشکستگی بنگاه‌های اقتصادی، کاهش میزان سرمایه‌گذاری مردم در بورس و تداوم رکود و مشکلات نقدینگی شرکت‌ها، آسیب به سایر بخش‌های مولد در اقتصاد و عدم اشتیاق مردم به سرمایه‌گذاری و تولید نمایانگر خواهد شد. در اواخر شهریور ۹۴ بود که تعدادی از فعالان و سهامداران بورس در نامه‌ای به رئیس محترم جمهور از ایشان خواستند که کمک به بورس را در دستور کار خود قرار دهد؛ آن‌ها نرخ بالای سود سپرده بانکی(و به تبع آن نرخ بالای سود تسهیلات) را به عنوان یک عامل اساسی در تداوم و تعمیق رکود کشور ذکر کرده و اشاره کرده‌اند که با توجه به اینکه نرخ بهره بانکی بدون ریسک در کشور بین ۲۵ تا ۳۰ درصد است، در این شرایط هیچ عقل سلیمی وارد فرایند پردرد سر و بدون بازده بخش تولیدی نخواهد شد. همچنین زمانی که اقتصاد کشور با یک رکود سنگین مواجه است و بیشتر شرکت‌ها و صنایع با مشکلات متنوعی مواجه هستند بانک‌ها این نرخ بالای سود را چگونه به سپرده‌گذاران پرداخت می‌کنند. آیا غیر از این است که این سودها واقعا در اقتصاد تولید نمی‌شوند و با سودهای غیرواقعی مواجه هستیم؟ امضاکنندگان این نامه به عنوان جمعی از فعالان اقتصادی کشور بر این باورند که نرخ‌های بالای سود سپرده بنا به دلایل مستندی که اشاره کرده‌اند، با واقعیات اقتصادی مطابقت نداشته و علاوه بر اینکه موجب تداوم رکود و مانع گسترش سرمایه‌گذاری در صنایع شده است، در آینده‌ای نزدیک سیستم بانکی کشور را با بحران و ورشکستگی تعدادی از بانک‌ها مواجه خواهد کرد. موضوع «ربای بانکی» و «رقابت بین بانک‌های کشور برای پرداخت و دریافت سود بیشتر» به یکی از معضلات اساسی اقتصاد کشور تبدیل شده است که قصه و غصه‌ای تکراری و ادامه‌دار برای کشور ایجاد کرده است. نتیجه مدیریت کج‌دار و مریز در نظام پولی و بانکی کشور، به از دست رفتن اعتماد ملی، آغشته شدن لقمه‌های مردم به ربا و بهره بانکی، کاهش انگیزه‌های تولید ثروت و منفعت در جامعه و روی آوردن به درآمدهای بادآورده و بدون خطر سود و بهره، توزیع فقر به جای گسترش عدالت، رکود فعالیت‌های اقتصادی و کاهش سرمایه‌گذاری و تولید بخش خصوصی، گسترش مفاسد بانکی، ورشکستگی مؤسسات پولی و اعتباری و متضرر شدن مردم، زیان‌ده شدن مؤسسات بزرگ بابت پرداخت بهره‌های سنگین و افزایش فرصت‌های جستجوی رانت و فساد در کشور منتهی شده است. **متأسفانه با این موضوع یک بار به صورت اصولی، علمی و اسلامی برخورد نشده و به عنوان مشکلی لاینحل برای اقتصاد کشور باقی مانده است. علی رغم وجود قانون عملیات بانکی بدون ربا، بیشتر عملیات و قراردادهای بانکی به دلایل مختلف مشکوک به ربوی است و هم نظام بانکی، هم مردم و هم مسئولان کمابیش از این قضیه مطلع هستند اما اقدامی اصولی و ریشه‌ای برای درمان آن انجام نمی‌دهند.** شاید تصور می‌کنند، قانون مشکلی ندارد و مشکل در اجراست؛ شاید تصور می‌کنند که راه چاره و جایگزینی وجود ندارد و شاید هم توان و تخصص لازم را برای پرداختن و مدیریت این موضوع ندارند و به همین دلیل با امروز و فردا کردن، مشکلات را روزبه‌روز و سال به سال بیشتر و عظیم‌تر می‌کنند. به هر حال کاهش تورم، فرصت خوبی برای سیاست‌گذاران پولی و اقتصادی ایجاد کرده است تا با طراحی سیاست‌های مناسب و استفاده از تجربه سایر کشورهای پیشرفته، **سیاست نرخ بهره صفر را هدف‌گذاری کرده و به سمت آن حرکت کنند** تا ضمن اصلاح ساختارهای اقتصادی، مشکلات مربوط به نرخ بهره نیز در کشور به تدریج حل شود.

***عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد**

بهداشت و سلامتی

مصرف صحیح پروتئین در ورزشکاران پرورش اندام

جاوید نجفی*

رشته ورزشی پرورش اندام از رشته‌های ورزشی پُرطرفدار به‌ویژه در بین جوانان است. بسیاری از افراد و علاقه‌مندان به ورزش در دوره‌ای هر چند کوتاه از عمر خویش به این ورزش به صورت باشگاهی یا خانگی می‌پردازند. از آنجا که تغذیه مناسب یکی از مهمترین عوامل پیشرفت در این رشته ورزشی می‌باشد؛ ورزشکاران این رشته پرطرفدار ضمن انجام تمرینات علمی و آکادمیک زیر نظر مربیان و متخصصان، نباید از توجه به رکن غذایی خود غافل شوند.

در بین سه درشت‌مغذی موجود، ورزشکاران پرورش اندام اهمیت ویژه‌ای برای پروتئین قائل می‌باشند. دلیل این امر این تصور است که بافت عضلانی از پروتئین تشکیل شده و برای تشکیل آن نیاز به دریافت پروتئین می‌باشد. بر این اساس حتی در برخی موارد دیده شده که این افراد دریافت پروتئین خویش را تا حد روزانه چند صد گرم افزایش می‌دهند تا ساخت عضلات را تسهیل نمایند. در این جا لازم به ذکر است که اگر چه نیاز به پروتئین در ورزشکاران بیش از افراد عادی است و این پروتئین برای مصارفی نظیر ترمیم عضلات آسیب دیده، رشد و حفظ توده عضلانی به‌کار می‌رود، اما باید توجه کرد که زیاده‌روی در مصرف پروتئین‌ها اثرات نامطلوبی بر سیستم بدنی خواهد گذاشت.

در روند متابولیسم، وظیفه بدن این است که مواد غذایی را تجزیه و پروتئین غذا را به آمینواسید تبدیل و باتوجه به سیستم ژنتیکی منحصربه‌فرد از این آمینواسیدها برای ساخت پروتئین جدید استفاده کند و انرژی لازم را برای حیات فراهم آورد. کاملا واضح است که برای ساخت عضلات به مصالحی مانند پروتئین، چربی و کربوهیدرات نیاز است اما این بدان معنا نیست که مصرف پروتئین بیشتر، باعث تولید عضله بیشتر شود.

چراکه بدن مقدار اضافی را به صورت کربوهیدرات ذخیره می‌کند که آن هم برای تولید انرژی صرف می‌شود یا به صورت چربی در بدن ذخیره می‌شود. بنابراین عضلات با پرخوری تولید نمی‌شوند بلکه با مصرف صحیح پروتئین حاصل می‌شوند.

یک فرد ورزشکار از یک فرد عادی به پروتئین دریافتی بیشتری در رژیم غذایی خود نیاز دارد و نیازبه پروتئین او بیش از ۰،۸ گرم در مقابل هرکیلوگرم وزن او می‌باشد که این مربوط به نیاز یک فرد عادی است.

با افزایش شدت تمرینات، پروتئین بیشتری برای رشد ماهیچه‌ها نیاز است و توصیه می‌شود ورزشکاران عادی برای پرورش عضلات به ازای هر کیلوگرم از وزن خود روزانه ۱،۶گرم پروتئین و ورزشکاران با شدت تمرینی بیشتر ۱،۸گرم و ورزشکاران گیاه‌خوار ۲ گرم پروتئین مصرف کنند تا همه آمینواسیدهای لازم تامین شود.

همچنین فرد تازه‌کار بهتر است حدود ۳۵ درصد از کالری رژیم غذایی را به مواد پروتئینی اختصاص دهد.

پروتئین غذایی است که به راحتی جذب می‌شود. تحقیقات نشان داده است که حدود ۹۵ درصد از پروتئین حیوانی در بدن جذب می‌شود. حتی پروتئین گیاهی نیز به خوبی جذب بدن می‌شود. دقت داشته باشید که اگر پروتئینی که دریافت می‌کنید از غذاهای متنوع تامین شود، نیازی به مکمل‌های پروتئینی نخواهید داشت.

*کارشناس تغذیه

بررسی تاثیرات رژیم غذایی در خواب شبانه؛

یک بشقاب خواب راحت!

شاید جالب باشد، بدانید که هنگام خواب مغز با تردستی راه‌حل‌های خلاقانه برای مشکلات و مسائلی که فرد با آن درگیری ذهنی دارد ،پیدا می‌کند

دنیای اقتصاد، الهه میرزاده- حفظ سلامتی انسان‌ها علاوه بر ورزش منظم و رژیم غذایی متعادل، به خواب کافی وابسته است. تحقیقات نشان می‌دهد یک خواب خوب شبانه، فشار خون را مناسب نگه داشته، حافظه را قوی و التهاب را التیام می‌بخشد. در واقع بدن طی مکانیسم خواب به بازسازی وترمیم بافت‌ها و طبقه‌بندی اطلاعات می‌پردازد. پس برای شروع یک روز خوب، خواب شبانه کافی اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. جالب است بدانید هنگام خواب، مغز با تردستی راه‌حل‌های خلاقانه برای مشکلات و مسائلی که فرد با آن درگیری ذهنی دارد ،پیدا می‌کند. پس اگر در حل مساله‌ای مشکل دارید بهتر است به خواب فروبروید!

علاوه بر اینکه خواب کافی در شب سبب بهبود شرایط روانی و جسمانی فرد می‌شود، در روند تناسب اندام نیز تاثیر بسزایی دارد. محرومیت از خواب کافی باعث کاهش سطح لپتین و افزایش سطح گرلین می‌شود. گرلین بالا اشتها را تحریک می‌کند و لپتین پایین هم باعث می‌شود تا بعد از خوردن غذا احساس سیری نکنید. در حقیقت خواب ناکافی سبب تغییر در ترشح هورمون‌های لپتین و گرلین شده که نقش مهم و کلیدی در کنترل اشتها دارند. از این رو فردی که خواب شبانه مناسب ندارد در طول روز بیشتر از سایرین غذا می‌خورد، علاوه بر این فقدان خواب کافی در شب و خستگی ناشی از آن سبب می‌شود که فرد انرژی لازم برای فعالیت‌های روزانه خود نداشته باشد و کالری کمتری در حین انجام دادن کارها بسوزاند، این موضوع خود زمینه را برای ابتلا به اضافه وزن مساعد می‌کند. خستگی ناشی از خواب نامناسب اثرات منفی در انتخاب غذاها دارد و افراد کم‌خواب به سمت مواد غذایی پرکالری و شیرین می‌روند، درصورتی‌که خواب کافی سبب می‌شود که مغز، غذاهای مناسب با نیازهای واقعی بدن را انتخاب کند. بررسی‌ها نشان داده، افرادی که یک ساعت و ۲۰ دقیقه کمتر از حد طبیعی می‌خوابند، هر روز به‌طور متوسط ۵۴۹ کالری بیشتر از دیگران غذا می‌خورند.

مطالعاتی در سال ۲۰۰۶ در این رابطه، وزن و عادات خواب ۶۸هزار زن را طی ۱۶ سال بررسی کرده است. خانم‌هایی که هر شب پنج ساعت یا کمتر می‌خوابیدند حدود ۵/۲ کیلوگرم بیشتر از آن‌هایی که هر شب هفت ساعت یا بیشتر می‌خوابیدند، وزن داشتند.

چقدر بخوابیم؟

میزان و ساعت خواب برای حفظ سلامت روانی و جسمی یک فرد عادی بین ۷الی۸ ساعت درنظرگرفته می‌شود که بهتر است این ساعات قبل از نیمه‌شب تا اوایل طلوع خورشید درنظرگرفته شود.

خوردن انواع دسرها و شیرینی‌های خشک یا تر، تنقلات بی‌ارزش، حذف آب و جایگزین کردن آن با انواع نوشیدنی‌های رنگی و گازدار و بی‌گاز، مصرف الکل، نوشیدن بیش از اندازه قهوه و چای با قندهای ساده یا شکلات و شیرینی و از همه مهم‌تر، گرایش به فست فود می‌تواند به سوءتغذیه و بی‌خوابی منجر شود

شایان توجه است با غروب آفتاب و آمدن شب، سطح هورمون‌هایی که برای سوخت‌وساز چربی‌ها و کربوهیدرات‌ها ترشح می‌شود در مقایسه با روز، کم یا کلا قطع می‌شود و در نتیجه هضم غذا به کندی انجام می‌شود، بنابراین بهتر است شام حدود ساعت هشت شب خورده شود تا علاوه بر کمک به خوابی آرام، از ماندگاری طولانی‌مدت غذا و سموم در دستگاه گوارش و آسیب به مخاط روده جلوگیری شود.

هنگام خواب چه اتفاقی می‌افتد؟

در زمان بیداری، اطلاعات گوناگونی از محیط اطراف به مغز منتقل می‌شود. این اطلاعات به قسمتی از مغز که تالاموس نام دارد، راه می‌یابد، تالاموس وظیفه غربال‌گری اطلاعات را برعهده دارد.

رفت و برگشت اطلاعات بین تالاموس و قشر مغز، اساس نوسان‌هایی در پتانسیل الکتریکی است که در سطح پوست سر قابل‌ردگیری است و ما آن‌ها را به نام امواج مغزی یا الکترونسفالوگرام یا EEG می‌شناسیم. ما می‌توانیم با استفاده از امواج مغزی که روشی غیرتهاجمی است یعنی در انجام آن از سوزن و تیغ جراحی استفاده نمی‌شود، پنجره‌ای به دنیای اسرارآمیز مغز باز کنیم.

تالاموس به تمام قشر مغز، رشته‌ای می‌فرستد و الگوی فعالیت در این مسیرهاست که در نهایت باعث نوسان‌هایی در پتانسیل الکتریکی قابل‌ثبت در سطح پوست سر می‌شود.

به‌طورکلی با تمرکز و تشدید فعالیت‌های ذهنی، ضرباهنگ امواج مغزی افزایش و در پی بستن چشم‌ها آرامش درونی کاهش می‌یابد. در خواب عمیق، آهسته‌ترین ضرباهنگ امواج مغزی، چیزی در حد کمتر از یک بار در ثانیه وجود دارد. بهترین بخش خواب ما نیز همین قسمت است. خوابی که در آن چشم‌ها حرکت نمی‌کنند و تنفس آرام و عمیق می‌شود و اصطلاحا به آن خواب امواج آهسته می‌گویند؛ مرحله عمیق خواب بدون حرکت سریع چشم یا non REM است.

خواب امواج آهسته نه تنها باعث شادابی صبحگاهی می‌شود بلکه نقش مهمی در ارسال اطلاعات تجربه شده و آموخته‌های روز قبل از جایگاه حافظه‌ای موقت یعنی «هیپوکامپ» به ذخایر بلندمدت حافظه در قشر مغز دارد. گویی خواب امواج آهسته وقایع روی داده را از لوح ذهن پاک می‌کند و آن‌ها را با توجه به اهمیتشان به بایگانی می‌فرستد و یک لوح سفید را برای روزی جدید پیش روی ما می‌گذارد. از این رو فعالیت‌های یادگیری در روز و خواب شبانه همچون دو بال برای پرواز ذهن فراگیر آدمی در دنیای دانش و معرفت لازم و ملزوم یکدیگرند. از سوی دیگر، اثبات شده که کم شدن امواج آهسته خواب با افت کارایی انسولین و در نهایت بروز دیابت در ارتباط است. از آنجا که بسیاری از غدد مهم بدن انسان به‌وسیله مغز کنترل می‌شوند، مغز برای کنترل بهینه غدد مختلف بدن به خواب کافی نیاز دارد.

تغذیه و خواب

شاید ارتباط تغذیه مناسب و خواب از مواردی باشد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. اما باید بدانیم که انتخاب غذاها و رژیم غذایی فرد در طول روز، بر روند خواب به خصوص خواب شبانه تاثیر قابل‌توجهی دارد. مصرف برخی از مواد غذایی به بهبود خواب و جلوگیری از اختلالات خواب کمک شایانی می‌کند و در مقابل مصرف بعضی از گروه‌های غذایی در ساعات پایانی روز،کیفیت و کمیت خواب شبانه را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. از این رو با شناسایی مواد غذایی مناسب و گنجاندن آن در برنامه غذایی روزانه می‌توان علاوه بر احساس رضایت و شادابی در طول روز، هنگام شب نیز خود را از بی‌خوابی و پیامدهای ناشی از آن در امان قرار داد.

به‌طورکلی خوردن غذاهایی که حاوی اسید آمینه تریپتوفان هستند، موجب بهبود وضعیت خواب می‌شود، چراکه سبب رسیدن مقادیر کافی از این اسیدآمینه به مغز می‌شوند. تریپتوفان اسید آمینه‌ای است که در بسیاری از غذاهای غنی از پروتئین یافت می‌شود.بنابراین ترکیبی‌از پروتئین‌ها و کربوهیدرات‌ها می‌تواند یک وعده غذایی مناسب برای ساعات قبل از خواب باشد. ترکیب شیر و غلات، پنیر و بیسکویت یا کره بادام‌زمینی و نان تست ازجمله وعده‌های غذایی با چنین ترکیبی هستند.

البته باید به این نکته توجه داشت که خوردن غذای زیاد می‌تواند موجب بی‌خوابی شود. به‌ویژه اگر این غذایی که می‌خورید، محتوی مقدار زیادی از انواع کربوهیدرات‌ها مانند مواد قندی و نشاسته‌ای باشد.

استفاده نامتعادل و نابه‌جا از چربی‌ها می‌تواند خواب شبانه را مختل کند؛ به‌خصوص مواد غذایی که حاوی چربی‌های اشباع‌شده هستند؛ مثل فرآورده‌های گوشتی (همبرگر، سوسیس، کالباس و حتی کله‌پاچه) و همین طور، خوردن انواع دسرها و شیرینی‌های خشک یا تر، تنقلات بی‌ارزش، حذف آب و جایگزین کردن آن با انواع نوشیدنی‌های رنگی و گازدار و بی‌گاز، مصرف الکل، نوشیدن بیش از اندازه قهوه و چای با قندهای ساده یا شکلات و شیرینی و از همه مهم‌تر، گرایش به فست فود می‌تواند به سوءتغذیه و بی‌خوابی منجر شود.

کابوس ممنوع

اگر به دنبال خواب آسوده و عمیق در شب هستید باید از پرخوری در وعده شام بپرهیزید. زمان خوردن وعده شام باید ۳ساعت با خواب شبانه فاصله داشته باشد. درواقع هر چه دیرتر شام بخوریم و فاصله صرف شام و خوابیدن کمتر باشد، ریتم خواب آشفته‌تر است. در طول خواب شبانه از نیمه‌های شب تا نزدیکی سحر، هورمون‌هایی ترشح می‌شود که باعث رشد، ترمیم و بازسازی و تعویض سلول‌های از دست رفته و آسیب دیدن بدن می‌شود. خواب ناآرام می‌تواند بر این عملکرد تاثیرات منفی داشته باشد.

به افراد بیمار و کسانی که نیاز به جذب بیشتر مواد غذایی دارند، توصیه می شود صبحانه را در ساعت ۶:۳۰ صبح میل نمایند. همچنین ضروری است که قبل از نیمه شب به رختخواب بروید. دیر خوابیدن و دیر بیدار شدن باعث می شود مواد سمی به خوبی از بدن دفع نشوند. همچنین تحقیقات نشان داده است بین ساعات ۷ الی ۹ صبح مواد سمی از روده و کلیه دفع و جذب مواد مغذی به حداکثر می‌رسد. پس بهتر است که در این زمان از روز بیدار باشید.

لیست سیاه برای خواب سفید

بستنی: این خوراکی پرطرفدار در لیست سیاه غذاهایی قرار دارد که قبل از خواب باید از خوردن آن اجتناب کنیم. بستنی به علت کالری بالا، انرژی زیادی در بدن تولید می‌کند که پیامی متناقض برای خواب به‌شمار می‌آید. ضمن اینکه قند بالای موجود در بستنی، در بدن تبدیل به چربی شده و موجب اضافه وزن و خواب آشفته می‌شود.

کرفس: هرچند که خوردن سبزیجات از جمله کرفس در طول روز توصیه شده اما قبل از خواب به علت مدر بودن کرفس باید از مصرف آن صرف نظر کنید. ادرارآورها با وارد کردن آب به بدن، شما را مجبور می‌کنند برای رفتن به دستشویی از خواب بیدار شوید پس برای خوابی ممتد در طول شب، قبل از خواب کرفس نخورید.

پاستا: ازجمله غذاهایی است که درست کردن آن بسیار راحت است و به همین دلیل وقتی شب از سرکار خسته به خانه می‌آیید، یکی از گزینه‌هایی است که می‌تواند سریع شکمتان را سیر کند.

پاستا کربوهیدرات خالص است و اگر بخواهید بلافاصله بعد از خوردن آن به رختخواب بروید، همه آن به چربی تبدیل خواهد شد. از این گذشته، چیزهایی که به آن اضافه می‌شود مثل روغن، پنیر، خامه و سس گوجه‌فرنگی، به انباشته شدن این چربی‌ها اضافه خواهد شد.

پاستای گوشت هم شاخص گلیسمی بالایی دارد و این یعنی قند خونتان را تحریک کرده، خوابتان را به تعویق می‌اندازد و ممکن است شب بیدار نگهتان دارد.

آب نبات: اگر کابوس دیوی در کمد دیواری یا زیر تخت، خوابتان را برهم می‌زند، پس بهتر است خوردن شیرینی‌جات قبل از خواب را کنار بگذارید.

یکی از ساده‌ترین و بدترین چیزهایی که ممکن است خواب خوشتان را برهم بزند، کابوس‌هایی است که خیلی واقعی به‌نظر می‌رسند. در یک بررسی جدید مشخص شد، ۷ نفر از هر ۱۰ نفر کسانی‌که قبل از خواب موادغذایی ناسالم مثل آب‌نبات می‌خوردند، بیشتر دچار کابوس می‌شدند. فرضیه پشت این تحقیقات این است که میزان بالای قند، امواج مغزی کابوس‌مانند و ترسناک ایجاد می‌کند. پس اگر می‌خواهید شب‌ها راحت بخوابید، از خوردن آب‌نبات و تنقلات مشابه قبل از خواب خودداری کنید.

سیر: سیر یکی از سبزیجات گرم است، اگر با غذاهای پرادویه و تند همراه شود، خواصی دارد که می‌تواند موجب بالا رفتن ضربان قلب شود.

همچنین در بسیاری از افراد با عارضه جانبی معده‌درد همراه است، بنابراین اگر معده ضعیفی دارید یا در معرض رفلکس اسید معده هستید، بهتر است از خوردن آن قبل از خواب منصرف شوید.

گوشت قرمز: یکی از ایرادهای بزرگ گوشت قرمز این است که سرشار از پروتئین و چربی است که بدنتان را برای ساعاتی طولانی بعد از مصرف، پرکار نگه می‌دارد. برای اینکه بتوانید به خواب عمیق‌تری بروید، همه اعضای بدنتان باید در آرامش باشند. البته منظورمان این نیست که مصرف گوشت را کنار بگذارید، زیرا این ماده‌غذایی سرشار از آهن و تریپتوفان است که به خواب شما کمک می‌کند. فقط نباید آن را درست قبل از خواب مصرف کنید تا در طول شب بدنتان مشغول هضم و گوارش آن نباشد.

مشروبات الکلی: در زمان مصرف مشروبات الکلی ارگان‌های بدن شما کاملا بیدار هستند به همین خاطر یک روز پس از مصرف مشروبات الکلی افراد کسل و خسته هستند زیرا ارگان‌های بدن زمان کافی برای استراحت نداشته‌اند. همچنین الکل موجود در این فرآورده‌ها مانع از ورود خواب به مرحله عمیق می‌گردد.

قهوه، چای، نوشابه‌های انرژی‌زا: مصرف نوشیدنی‌های حاوی کافئین سبب احساس هوشیاری و کاهش خواب‌آلودگی در فرد می‌شود که این امر باعث بهم خوردن زمان‌بندی خواب بدن است.

نوشابه‌های انرژی‌زا به‌طور موقت انرژی فرد را افزایش می‌دهند اما چند ساعت بعد، سبب خستگی در فرد می‌شوند، به همین علت مصرف این قبیل نوشیدنی‌ها قبل از خواب، خواب‌آلودگی صبحگاهی را در پی دارد.

شکلات: مصرف شکلات به دلیل وجود کافئین به اندازه مصرف قهوه در فرآیند خواب اختلال ایجاد می‌کند. پس قبل از رفتن به رختخواب خوردن شکلات را فراموش کنید.

از تمام گروه‌های غذایی به صورت متعادل و متنوعی در طول روز استفاده کنید؛ به‌خصوص مواد غذایی حاوی تریپتوفان مثل ماست، شیر، ماهی، موز، خرما، انجیر که اگر به‌عنوان عصرانه خورده شوند به آرامش اعصابتان کمک بیشتری می‌کنند

پیشنهادها

از تمام گروه‌های غذایی به صورت متعادل و متنوعی در طول روز استفاده کنید؛ به‌خصوص مواد غذایی حاوی تریپتوفان مثل ماست، شیر، ماهی، موز، خرما، انجیر اگر به‌عنوان عصرانه خورده شوند به آرامش اعصابتان کمک بیشتری می‌کنند.

ویتامین‌های گروه ب، به خصوص ب۳ هم با تولید سروتونین به رفع بی‌خوابی کمک می‌کنند.

مواد غذایی حاوی اسیدهای چرب امگا۳ و آهن نیز از کم‌خونی جلوگیری کرده و خواب شیرینی را به ارمغان می‌آورند. یادتان نرود که انواع ماهی و آبزیان، تخم کدو و تخم کتان، گردو از منابع مهم امگا ۳ و گوشت بدون چربی، تخم‌مرغ و حبوبات از منابع آهن به حساب می‌آیند.

سالاد بدون سس کاهو، یک عدد سیب یا یک لیوان شیر یک ساعت قبل از خواب توصیه می‌شود.

البته اگر در هضم شیر دچار مشکل می‌شوید، بدانید نوشیدن آن بر بی‌خوابی‌تان دامن زده و کابوس نتیجه آن است، می‌توانید ماست را جایگزین آن کنید.

مصرف منظم و روزانه جعفری، عدس، تخمه کدو، قارچ، موز، خرما، انجیر و دانه‌های روغنی برای افرادی که به‌دلیل کمبود مس و آهن به‌خصوص افراد یائسه و زنان بارداری که دچار بی‌خوابی می‌شوند یا خواب ناآرامی دارند، مناسب است.

تازه‌ها

بخورید و لاغر شوید!

سید عارف مؤمنی*

یکی از دغدغه‌های این روزهای خیلی از مردم، اضافه وزن و چربی های اضافی است، برای خلاص شدن از این چربی ها راه‌های زیادی وجود دارد، یکی از راه های ساده و موثر اضافه کردن این مواد غذایی به رژیم روزانه خود است.

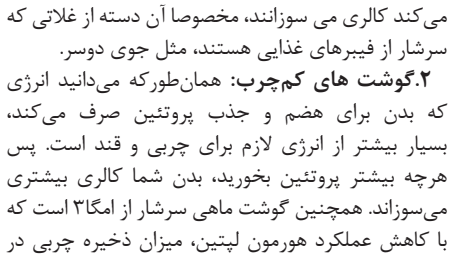

بله کاملا درست است شما با اضافه کردن این مواد می توانید وزن خود را کاهش دهید، ولی چگونه؟ دسته ای از این مواد غذایی حاوی مواد و ریزمغذی‌هایی هستند که باعث افزایش متابولیک پایه بدن یا همان سوخت و ساز بدن می‌شوند و برخی دیگر از آن ها کالری بیشتری نسبت به کالری که آزاد می کنند، می سوزانند تا هضم شوند. پس سعی کنید از آن‌ها بیشتر در وعده‌های غذایی خود استفاده کنید.

۱. غلات کامل: تقریبا دو برابر میزانی که انرژی آزاد می‌کند کالری می سوزانند، مخصوصا آن دسته از غلاتی که سرشار از فیبرهای غذایی هستند، مثل جوی دوسر.

۲.گوشت های کم‌چرب: همان‌طورکه می‌دانید انرژی که بدن برای هضم و جذب پروتئین صرف می‌کند، بسیار بیشتر از انرژی لازم برای چربی و قند است. پس هرچه بیشتر پروتئین بخورید، بدن شما کالری بیشتری می‌سوزاند. همچنین گوشت ماهی سرشار از امگا۳ است که با کاهش عملکرد هورمون لپتین، میزان ذخیره چربی در بدن را کاهش می دهد.

۳. لبنیات کم‌چرب: مطالعات مختلف نشان داده است که افرادی که لبنیات کم‌چرب استفاده می کنند میزان چربی بیشتری نسبت به افرادی که لبنیات مصرف نمی کنند، می سوزانند. همچنین لبنیات سرشار از کلسیم و ویتامین D است که مورد نیاز بدن می‌باشد.

۴. چای سبز: این نوشیدنی را به رژیم روزانه خود اضافه کنید و بعد از مدتی نتیجه چشمگیر آن را خواهید دید. چای سبز حاوی ماده‌ای به نام EGCG است که باعث افزایش سوخت‌وساز بدن می‌شود.

۵. فلفل تند: حاوی ماده‌ای به نام کاپسسین است که علاوه بر خاصیت آنتی‌اکسیدانی قوی باعث افزایش سوخت‌وساز بدن شده و کالری‌های اضافه را می سوزاند

۶. کلم بروکلی: به‌طورکلی سبزی‌هایی که سرشار از فیبر هستند، فیبر موجود در این مواد باعث کاهش اشتها می شود که توصیه می‌کنیم این مواد را قبل از وعده اصلی میل کنید.

۷. حبوبات: سرشار از پروتئین و فیبر هستند که هر دوی این مواد در چربی‌سوزی نقش دارند. همچنین سرشار از مواد مغذی نیز می‌باشند. نخود، لوبیا، سویا، عدس و ... بهترین منابع برای پروتئین گیاهی‌اند که نه تنها درصدی چربی اشباع ندارند، بلکه سرشار از فیبر هستند.

۸. گردو و بادام: تحقیقات نشان‌دهنده مفید بودن آجیل‌ها به ازای میزان فیبر، پروتئین و چربی‌های مفید آن‌هاست. این مواد موجب افزایش میزان حساسیت بدن به انسولین شده و به کاهش وزن کمک می‌کنند. گردو یکی از بهترین مواد غذایی دارای اسیدهای چرب امگا۳ است و بادام دارای فواید زیادی ازجمله کلسیم فراوان است.

*کارشناس تغذیه

دنیای اقتصاد
سازمان آگهی‌ها ۰۵۱-۳۷۶۸۶۱۳۶
Mashhad@den.com

نمودار هفته

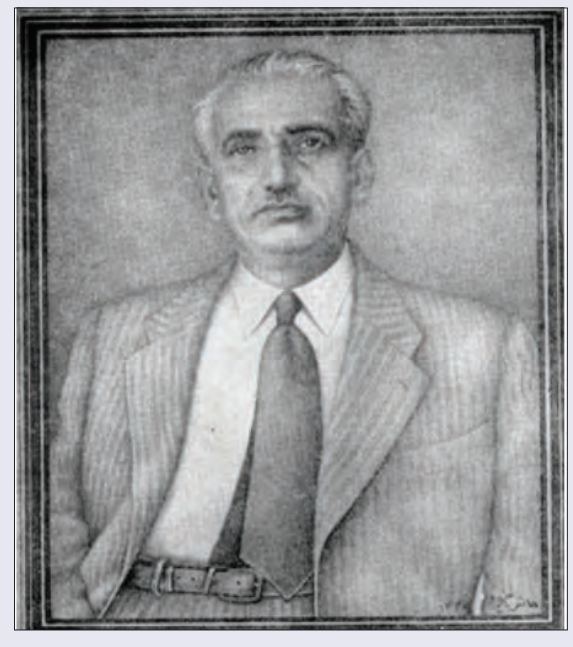

افرادسحرخیزفعال‌ترند و بهره‌وری بالاتری دارند. زود بیدار شدن می‌تواند «فرصت‌های کیفی» را نیز برای ما ایجاد کند. بسیاری از موفق‌ترین افراد دنیا نه تنها تمام استفاده را از زمان می‌کنند بلکه با کم‌کردن ساعت خواب، وقت بیشتری را برای خود می‌خرند.

یادداشت

قدم‌های نخست تکواندو ورزش جسم و روح

آبان معلی

یکی از جذاب‌ترین و پرطرفدارترین ورزش‌های رزمی تکواندوست؛ ورزشی که دروازه‌اش به روی همه باز است و برای ورود به آن نیازی به تونل زمان و بازگشت به دوران کودکی نیست؛ تکواندو جنسیت نمی‌شناسد و سخاوتمندانه مهارت دفاع و رزم و آرامش را می‌آموزد.

واژه تکواندو از سه بخش تشکیل می‌شود که شامل «ت» به معنای پریدن، «کوان» به معنای ضربه زدن با دست و پا و خردکردن اجسام سخت و «دو» به معنای راه و روش است.

تاریخچه تکواندو

تکواندو از ورزش‌های رزمی و سنتی کشور کره است. البته آنچه ما امروزه به عنوان تکواندوی مدرن می‌شناسیم تحت‌تاثیر تکنیک‌های سایر ورزش‌های رزمی است.

از مهم‌ترین هنرهای رزمی که تکواندو تحت تاثیر آن است کاراته ژاپنی‌هاست. علت این امر این است که از سال ۱۹۱۰ تا پایان جنگ جهانی دوم ژاپنی‌ها کشور کره را اشغال کرده بودند و در این سال‌ها ژاپنی‌ها سعی داشتند فرهنگ کره را از بین ببرند و از بین بردن و تغییر ورزش‌های سنتی کره را دنبال می‌کردند. به همین علت تکواندو که ورزشی برخاسته از کشور کره است تحت تاثیر کاراته ژاپنی‌ها، سرعت و حرکات سریع را از این ورزش دریافت می‌کند؛ اما بعد از جنگ جهانی دوم که کره‌ای‌ها مستقل شدند، این ورزش سنتی آن‌ها هم به نوبه خود گسترش یافت و اگرچه به میزان کمی تحت تاثیر سایر هنرهای رزمی قرار گرفت، اما به هر حال به نوبه خود دارای یک استیل خاص است که متکی بر ضربات پا با حداکثر قدرت است و بر حفظ فاصله فیزیکی با دشمن و طراحی فنون برای دور کردن مهاجم تاکید دارد، که همین عوامل آن را از سایر هنرهای رزمی جدا می‌کند.

مهم‌ترین حقیقتی که در مورد این ورزش اهمیت دارد این است که این ورزش نه تنها یک هنر ممتاز و برتر در زمینه دفاع شخصی است بلکه ورزشی بسیار مفید برای ذهن هم به‌شمار می‌رود. تمرینات تکواندو باعث افزایش اعتمادبه‌نفس در فرد ورزشکار می‌شود و همین مساله باعث می‌شود تا در مواجهه با رقیب بتواند بر او غلبه کند. درضمن این اعتمادبه‌نفس زیاد به کل زندگی فرد تعمیم پیدا می‌کند و به افراد قدرت مقابله بهتر با مشکلات را هم می‌دهد؛ بد نیست کمی در مورد قوانین این ورزش بدانیم.

قوانین تکواندو

این ورزش در سه دوره دو دقیقه‌ای برگزار می‌شود که بین هرکدام از این زمان‌ها ورزشکار به مدت یک دقیقه استراحت می‌کند. هیات داوران از ۴ نفر تشکیل شده است که ۳ داور در جایگاه مخصوص در کنار زمین می‌نشینند و یک داور هم در وسط زمین مسابقه را کنترل می‌کند. یادتان باشد وقتی می‌خواهید این ورزش را انجام دهید حتما از وسایل ایمنی آن استفاده کنید. وسایل مورد استفاده عبارتند از: محافظ‌های ساق پا و در خانم‌ها: محافظ‌های پستان، محافظ دهان و دندان، محافظ سر در افراد تازه‌کار، محافظ برای لگن هم وجود دارد که تازه‌کاران آن‌ها را در زیر لباس خود می‌پوشند.

جیروکی، چاگی

همانطورکه قبلا اشاره کردیم در تکواندو از ضربات پا و دست استفاده می‌شود که این ضربات دارای نام‌های خاصی هستند. به ضربات مشت در تکواندو ضربات جیروگی می‌گویند که بسته به اینکه به کجای بدن برخورد کنند، به ۳ نوع تقسیم می‌شوند. در مبارزه تکواندو از ضربات پا استفاده زیادی می‌شود در تکواندو به این ضربات چاگی می‌گویند که خود به انواع مختلفی تقسیم می‌شود که معروف‌ترین آن‌ها به نام‌های دیت چاگی، آپ چاگی، پاکان آن مریان چاگی، یوپ چاگی، دولیو چاگی، آپ دولیو چاگی و موندولیا چاگی معروف هستند که بعضی از آن‌ها را به کرات در گزارش‌های تلویزیونی شنیده‌اید.

تقویت بدن

علاوه بر تمرینات ذهنی، روحی و فلسفه زیبایی که در این ورزش وجود دارد، تکواندو می‌تواند در ساختن فیزیکی بدن هم کمک‌کننده باشد. در این ورزش تمام عضلات بدن به‌کار گرفته می‌شوند. تمرینات ورزشی این ورزش باعث می‌شود که چربی‌های شل در بدن از بین بروند. عضلات در اثر حرکات سریع و تکرارشونده کاملا انعطاف‌پذیر می‌شوند و شکل خاصی به خود می‌گیرند. علاوه بر ساخته شدن عضلات در ناحیه پا، حرکات دست باعث شکل گرفتن عضلات دست‌ها می‌شوند و همچنین چرخش‌های ایجاد شده در بالاتنه باعث خوش‌فرم شدن عضلات شکمی می‌شوند.

تکواندو برای زنان

این ورزش بسیار برای بانوان مناسب است چراکه جدا از بالابردن توان دفاعی آنان در خطرات احتمالی، باعث شکل گرفتن و خوش‌فرم شدن عضلات شکم و زیرشکم، لگن و قسمت داخلی ران‌ها می‌شوند، یعنی دقیقا محل‌هایی که همیشه خانم‌ها از وجود چربی در این نقاط در عذابند. علاوه بر تمرینات عضلانی، این ورزش در بهبود کارکرد سیستم قلبی عروقی هم بسیار کارآمد است.

ورزشی با طعم فلسفه شرق

به هر حال اگر خواستید تکواندو را شروع کنید این بار به آن از دید فلسفی هم نگاه کنید و آنگاه ببینید چه لذتی از آن می‌برید. بد نیست به فلسفه اساسی ورزش تکواندو که باعث می‌شود در ورزشکاران واقعی این رشته امید به زندگی تقویت شود اشاره‌ای داشته باشیم:

تمایل داشتن به انجام دادن کارهای باارزش حتی اگر انجام آن‌ها بسیار سخت باشد. مهربان بودن با افراد ضعیف و سخت بودن در برابر قوی‌ترها. راضی بودن به مال و مقام مادی موجود و برعکس دنبال پیشرفت در معنویات و مهارت‌ها تا بی‌نهایت. همیشه کاری را که شروع می‌شود باید به پایان رسانید، چه این کار بزرگ باشد چه کوچک. به جای حرف‌های خوب زدن، اعمال نیک انجام دهید و در عمل آن را نشان دهید. همیشه شخصیت خود را همان که هستید، حفظ کنید حتی اگر موفقیت شما تغییر کند. بدون توجه به نژاد، مذهب و ایدئولوژی هر فردی، برای افراد آموزگار باشید. سعی کنید یک آموزگار جاودان باشید، به‌طوری‌که در جوانی با تمرینات بدنی، در پیری با حرف‌هایتان و بعد از مرگ با خصایص اخلاقی‌تان به دیگران آموزش دهید.

در جدال مالکیت باشگاه چه می گذرد؟

پیام وحدت، فرار از چنگال مرگ

دنیای اقتصاد، زیتون سیدزاده- آغوشی که در کاشمر به روی مرگ بازشد زنگ گوش‌خراش آسیب‌های اختلافات مدیریتی را به صدا درآورد، خبر خودکشی یکی از فوتبالیست‌های باشگاه پیام وحدت هرچند خوشبختانه با یک سوگ همراه نشد اما فریاد بی‌توجهی به ورزشکاران باشگاه‌های خصوصی را به گوش مسئولان رساند.

شاید بسیاری از رسانه‌هایی که خبر خودکشی نافرجام یک فوتبالیست خراسانی را مخابره کردند چندان با مشکلات این تیم آشنایی نداشته باشند، اما در خراسانی که سال‌ها رنگ و بوی فوتبال محو و فراموش‌شده بود این نام آشناست. باشگاهی که از یکی دو هفته گذشته خبر اختلافات مدیریتی آن مدام روی خط می‌آمد. تیمی با مربی‌گری آرمین رهبر که می‌خواهد فوتبال را تمیز بازی کند، در این مدت گرفتار بی‌پولی و کشیده شدن از دو سو بوده است؛ کاشمر یا مشهد، این آغاز اختلافات بود.

قرارداد بین مسئولان شهرستان کاشمر با علی شیخ‌الاسلامی که حالا مالک باشگاه بود، به این صورت بر روی کاغذ آمد که در ازای تامین بخشی از هزینه‌های مالی، ۴۰درصد از سهام باشگاه به هیأت مدیره کاشمری تعلق گیرد و ۶۰ درصد باقیمانده همچنان در اختیار شیخ‌الاسلامی؛ اما با گذشت کمتر از هفت هفته از لیگ دسته دو مشکلات بین مدیران اغاز شد

نه قرمز، نه آبی، فقط سبز پیامی

تیم فوتبال پیام خراسان در سال ۱۳۵۵ تاسیس شد و از پیام مشهد، پیام مقاومت، پیام ارتباطات تا پیام امام رضا پسوندهای خود را با مالکان مختلف تجربه کرده است و چه در مدت کوتاه حضورش در لیگ برتر و چه در دسته‌های پایین همواره توجه فوتبال‌دوستان استان را با خود داشته است؛ پس از مدتی مجید خرمی در سال ۱۳۹۲ به نمایندگی جمعی از سرمایه‌گذاران استان با خرید امتیاز استقلال ساری باشگاه پیام وحدت را تشکیل داد و عنوان کرد که این باشگاه ارتباطی با تیم پیام ورشکست‌شده سابق ندارد اما همین وجه اشتراک یک کلمه‌ای «پیام» با تیم کنونی خراسان در لیگ دسته دو ذهن‌ها را به سمت پیام دیرینه استان می‌برد؛ تیمی که جای خود را در بین هواداران خراسانی باز کرده است اما بقایش مدام به تصمیمات رنگارنگی پیوند می‌خورد که سرنوشت فوتبالیست‌ها و فوتبال‌دوستان در آن نقش کمرنگی دارند.

پس از «یوسف نادریان» سرمربی غیربومی این باشگاه که که هدایت تیم را در فصل گذشته برعهده داشت، آرمین رهبر در فصل جدید سکان هدایت پیام وحدت را در دست گرفت، او که سیاه‌جامگان را راهی لیگ برتر پانزدهم کرده بود با روبی خوش برای رسول خطیبی آرزوی موفقیت کرد و گزینه دستیاری خطیبی را با گزینه مربی‌گری پیام وحدت تاخت زد، انتخابی که راه سخت پیش رو در آن به وضوح دیده می‌شد.

کوچ از مشهد

اما مشهد جایی برای ماندن این تیم نداشت، از این رو مدیران باشگاه تصمیم گرفتند تا راهی شهرهای دیگر استان شوند تا با جلب حمایت‌های مالی از سوی مسئولان شهر و حمایت‌های معنوی فوتبال‌دوستان شهرستانی فصل جدید را آغاز کنند؛ خصوصا با دو تیم لیگ برتری که در مشهد به انتظار فصل پانزدهم نشسته بودند این تصمیم منطقی به نظر می‌رسید. اما ابتدا سخن از تربت‌حیدریه بود، اما با به نتیجه نرسیدن مذاکرات با شهرداری تربت‌حیدریه، پای کاشمر به میان آمد و قرار بر این شد تا این تیم با حمایت‌های مالی شهرداری، فرمانداری و اداره ورزش و جوانان کاشمر راهی رقابت‌های فصل نو شود.

۷ هفته بعد

قرارداد بین مسئولان کاشمر با علی شیخ‌الاسلامی که حالا مالک باشگاه بود به این صورت بر روی کاغذ آمد که در ازای تامین بخشی از هزینه‌های مالی، ۴۰درصد از سهام باشگاه به هیأت مدیره کاشمری تعلق گیرد و ۶۰ درصد باقیمانده همچنان در اختیار شیخ‌الاسلامی؛ اما با گذشت کمتر از هفت هفته از لیگ دسته دو مشکلات بین مدیران اغاز شد و مدیرعامل باشگاه عنوان کرد که هیچ مبلغی از سوی هیأت مدیره کاشمری به تیم تزریق نشده است.

ابتدا از طرف شیخ‌الاسلامی عنوان شد که با توجه به بند ۷ پیش‌نویس قرارداد با این عنوان که «چنانچه به هر دلیلی هیات فوتبال و مسئولان کاشمر از پرداخت هزینه‌های تیم سرباز زنند، این قرار داد یک طرفه فسخ خواهد شد» تمامی اعضای هیأت مدیره باشگاه از کار برکنار شده‌اند و واژه «کاشمر» از انتهای نام باشگاه حذف شده است؛ مدیرعامل پیام در این رابطه افزود: «هیأت فوتبال کاشمر براساس قرارداد باید هزینه‌های تیم تا این لحظه که تیم در کاشمر بوده است را پرداخت کند. پس از گذشت ۷ هفته باید ۳۰ درصد از قرارداد بازیکنان و کادر فنی را پرداخت کنند که برای این موضوع مهلت می‌دهیم و در صورت عمل نکردن از طریق وکیل باشگاه پیگیری خواهیم کرد، این در حالی است که تا این لحظه یک ریال هم به بازیکنان پرداخت نشده است.» بر اساس گفته‌های شیخ‌الاسلامی به فدراسیون و هیأت فوتبال خراسان نامه داده شد که از هفته آینده مسابقات خانگی پیام در تختی مشهد برگزار می‌شود و اسامی هیأت مدیره جدید نیز به زودی اعلام خواهد شد؛ اما این پایان ماجرا نبود.

هیأت مدیره کاشمری نیز در این میان بی‌کار ننشستند و اسفندیاری را به عنوان مدیرعامل جدید باشگاه معرفی کردند؛ مدیری که در همان روز نخست با وجود نتایج مثبت کادر فنی، از برکناری آرمین رهبر خبر داد و گفت: بازی‌های پیام در کاشمر برگزار خواهدشد و در امر بودجه، تاکنون بیش از ۱۰۰ میلیون پرداخت کرده‌ایم. پول‌هایی از نهادهای دولتی شهرستان کاشمر گرفته‌ایم و به بازیکنان هم گفتیم که رقم قراردادهایی که با شیخ‌الاسلامی بسته‌اند، دستخوش تغییر خواهدشد.

پیام وحدتی که شنیده نشد

تنها دو روز بعد در حالی که قرار بود تمرینات تیم با حضور آرمین رهبر در مشهد برگزار شود، اما در زمان تمرین تنها سه بازیکن بزرگسال تیم و مابقی بازیکنان امید پیام وحدت بدون حضور سرمربی تیم در محل حاضر شدند و از کادر فنی نیز مربی دروازه‌بانان حضور داشت. اما در سمتی دیگر در زمین کارگران قاسم‌آباد، تیم پیام وحدت کاشمر با حضور تمامی بازیکنان، مجید حسینی‌پور مربی مشهدی تیم پیام وحدت، اسفندیاری مدیرعامل جدید و پیمان طباطبایی سرپرست تیم پیام وحدت در چند سال گذشته به تمرین پرداختند. شیخ‌الاسلامی در واکنش به این موضوع عنوان کرد که قرارداد تمامی بازیکنان با وی بوده است و آن‌ها حق چنین کاری نداشته‌اند. از طرف دیگرسرمربی جوان تیم، آرمین رهبر تلفن خود را خاموش کرده بود تا از پاسخی که تفرقه بیشتری به همراه داشته باشد پرهیز کند.

اما نقطه حل ناشدنی داستان اینجاست که هیأت مدیره کاشمری معتقد است که با توجه به بدهی ۱۴۰ میلیون تومانی شیخ‌الاسلامی به مجید خرمی مالک پیشین، وی حق در اختیار گرفتن تیم را ندارد. اینجا جایی‌است که هیأت فوتبال خراسان رضوی وارد شده است تا بحث مالکیت را به جایی برساند که «پیام وحدت» آسیب کمتری ببیند؛ وحدتی که حلقه مفقوده این ماجراست.

تیم فوتبال پیام خراسان در سال ۱۳۵۵ تاسیس شد و از پیام مشهد، پیام مقاومت، پیام ارتباطات تا پیام امام رضا پسوندهای خود را با مالکان مختلف تجربه کرده‌است

در این کشاکش، این بازیکنان پیام هستند که با اتوبوس به مسابقه می‌روند و گاهی ۱۰ نفر در یک اتاق می‌خوابند و به گفته سرمربی‌شان چاره‌ای ندارند، جز اینکه شب قبل از بازی وعده شام‌شان فلافل باشد

فوتبال با طعم مرگ

کشیدن دست‌های باشگاه از دو سو توسط مدیرانش به کنار، این بازیکنان و کادرفنی تیم هستند که مشکلات را با خود از شهری به شهر دیگر می‌برند؛ آرمین رهبر که به همراه کادرفنی‌اش چشم‌انداز روشنی را برای پیام وحدت در نظر داشت برای یافتن استعدادهای بومی، در مناطق سبزوار، تربت‌جام و مشهد با گرفتن تست از جوانان سعی داشت با گزینش بازیکنان مستعد و آینده‌دار حضوری پرقدرت را در لیگ امسال تجربه کنند؛ تا جایی که ۲۰۰ بازیکن از تنها دو شهر سبزوار و تربت و مناطق اطراف آن‌ها در تست استعدادیابی‌شان شرکت داشتند؛ او حتی عنوان کرد که حاضر است به دسته سه سقوط کند اما با دلالان کاری نداشته باشد؛ غافل از اینکه سختی راه در جای دیگری خوابیده است.

آنتی فوتبال

افزایش سقف اعتبارات استان؛

توجه به شهرستان‌ها در اولویت است

دنیای اقتصاد- جلسه تکمیل پروژه‌های مربوط به شرکت توسعه و تجهیز در استان خراسان رضوی برگزار شد.

به گزارش پایگاه خبری اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی، کوروش صبوریان گفت: جلسه‌ای در دفتر استاندار با حضور استاندار، مدیرعامل شرکت توسعه و تجهیز معاون عمرانی استانداری و رئیس اداره فنی مهندسی اداره کل ورزش و جوانان استان برگزار شد که در این جلسه در رابطه با ۲۰ پروژه در دست اجرای شرکت توسعه و تجهیز بحث و بررسی شد. وی افزود: استخر سرپوشیده تربت‌حیدریه، فریمان، نیشابور، هاشمی‌نژاد، پیست دوومیدانی، سالن ۶ هزار نفری، پیست اتومبیل‌رانی، سالن تنیس روی میز، رزمی، ژیمناستیک، زمین گلف، و اسکیت استادیوم بجستان از جمله این پروژه‌ها هستند که در حال حاضر ۶ پروژه فعال و در دست اقدام داریم.

تیم ۸ میلیاردی با سابقه مهمانش را شکست داد

دنیای اقتصاد- رقابت‌های لیگ برتر والیبال چهارشنبه گذشته با برگزاری ۶ دیدار پیگیری شد که در مشهد، ثامن‌الحجج(ع) برابر آلومینیوم‌المهدی به میدان رفت و در سه ست پیاپی مهمانش را مغلوب کرد تا شاگردان بستگانی دست خالی مشهد را ترک کنند.

ثامن‌الحجج خراسان با نتایج ۲۵-۲۳، ۲۵-۱۷ و ۲۵-۲۰ پیروز میدان شد.سرمربی تیم والیبال آلومینیوم بندرعباس در خصوص بازی تیمش مقابل ثامن‌الحجج(ع) سبزوار عنوان کرد: بازی خوبی نبود، مقابل تیمی بازی کردیم که سابقه و پیشینه خوبی در والیبال کشور دارد، از طرف دیگر تیم آلمینیوم یک و نیم میلیاردی مقابل ثامن‌الحجج(ع) هفت و هشت میلیاردی قابل‌مقایسه نبود. وی ادامه داد: عملکرد خوبی مقابل نماینده والیبال استان خراسان رضوی نداشتیم، برای تیم مشهد آرزوی موفقیت می‌کنم و این پیروزی را به این تیم تبریک عرض می‌کنیم.

۲۰هزار دلار برای کفایتی خراسان

ایسنا- تیم کفایتی خراسان به مقام سوم رقابت‌های کشتی آزاد باشگاه‌های جهان دست یافت.

دیدار رده‌بندی کشتی آزاد باشگاه‌های جهان بین تیم‌های کفایتی خراسان و تاشیر ارمنستان در حضور حدود ۵ هزار تماشاگر در سالن ۱۲ هزار نفری آزادی تهران برگزار شد که تیم خراسانی موفق شد این مسابقه را با حساب ۷ بر یک به سود خود پایان دهد و بر سکوی سوم مسابقات و جایزه ۲۰ هزار دلاری برسد.

در مرحله نیمه‌نهایی این رقابت‌ها نیز تیم‌های بیمه رازی و کفایتی خراسان رو در روی هم قرار گرفتند که در پایان بیمه رازی با امتیاز فنی ۱۷ بر ۱۶ به برتری دست یافت و راهی دیدار فینال شد و توانست قهرمان این مسابقات شود.

سرزمین موج‌های آبی بالانشین لیگ شنا

دنیای اقتصاد- با برگزاری مسابقات عصر روز دوم مرحله نخست لیگ شنا، سرزمین موج‌های آبی در جایگاه نخست جدول رده‌بندی تیمی مرحله اول ایستاد.

پرونده مرحله نخست مسابقات شنای قهرمانی باشگاه‌های کشور با معرفی سرزمین موج‌های آبی به عنوان تیم صدرنشین بسته شد. مسابقات این مرحله پنج‌شنبه و جمعه گذشته در استخر قهرمانی آزادی تهران برگزار رشد. رقابت پایاپای سرزمین موج‌های آبی و پاس قوامین تا عصر روز دوم هم ادامه داشت و در نهایت تیم مشهدی بر سکوی نخست ایستاد. سرزمین موج‌های آبی با ۱۰۶۵ امتیاز اول شد و پس از آن پاس قوامین ۹۹۸ امتیاز کسب کرد و در این مرحله به مقام دوم بسنده کرد. تیم مقاومت هم با ۹۰۶ امتیاز نخستین مرحله را با عنوان سومی به پایان رساند. رقابت‌های امسال با حضور ۱۱ تیم و در چهار مرحله برگزار خواهد شد. برگزاری هر چهار مرحله در استخر قهرمانی آزادی تهران و در دو نوبت صبح و عصر پیش‌بینی شده است. طبق اعلام کمیته برگزاری مسابقات مرحله دوم لیگ ۲۶و۲۷ آذر، مرحله سوم ۱۵و۱۶ بهمن و مرحله آخر هم ۱۳و۱۴ اسفند ۱۳۹۴ برگزار می‌شود.

خراسان رضوی رتبه نخست مدارس تخصصی ورزش

دنیای اقتصاد- مدیرکل تربیت بدنی سازمان سمای کشور در مراسم افتتاحیه سومین مدرسه تخصصی ورزش سما (مدرسه بازی‌های بومی و محلی) در باشگاه شهید قصاب دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد اظهار کرد: امروزه فقر حرکتی و عوارض آن که در قالب بیماری‌های مختلف بروز پیدا کرده است، جامعه را تهدیدمی‌کند.

جمشید وزیری تصریح کرد: مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی از سال گذشته در قالب برنامه‌های مختلف از جمله افتتاح مدارس تخصصی ورزشی در این زمینه تلاش می‌کنند و در حال حاضر ۵۱ مدرسه تخصصی ورزشی در کشور راه‌اندازی شده است. وی از کسب رتبه نخست خراسان رضوی در فعالیت و تعداد مناسب مدارس تخصصی ورزشی در کشور خبر داد و گفت: «خوشبختانه خراسان رضوی تاکنون با برخورداری از ۷ مدرسه تخصصی ورزشی گام‌های خوبی را برداشته و سومین مدرسه تخصصی بازی‌های بومی و محلی کشور هم افتتاح شد.»

بررسی عملکرد دو نماینده مشهد در لیگ پانزدهم؛

«پدیده» دو برابر «سیاه جامگان» امتیاز جمع کرد است

دنیای اقتصاد، علیرضا هاشمی- بعد از گذشت ۱۲هفته از رقابت‌های لیگ برتر در دوره پانزدهم تیم پدیده مشهد با ۱۶ امتیاز در رده دهم جدول رده‌بندی ایستاده است، این درحالیست که سیاه‌جامگان با تنها ۸ امتیاز عنوان چهاردهم را از آن خود کرده است. در این مطلب نگاهی گذرا خواهیم داشت به فرازوفرودهای این دو تیم در لیگ پانزدهم و عملکرد آن‌ها را مورد ارزیابی قرارخواهیم داد.

پدیده؛ آرام و باثبات

سفید و سرخ‌پوشان خراسان در این فصل نیز روندی که در لیگ چهاردهم داشتند، موردنظر خود قرار دادند و بازهم بدون آنکه نتایج عجیب و غریبی بگیرند و یا اینکه با پیروزی‌های پی‌درپی در چشم‌ها باشند، سعی کردند آهسته و پیوسته به کار خود بپردازند و با توجه به شرایطی که دارند و هزینه‌هایی که برای تیم انجام شده و توقعاتی که از آن‌ها می‌رود، نتیجه‌گیری کنند.

این اتفاق سال گذشته نیز برای آن‌ها افتاده بود و درحالی‌که به دلیل مشکلات مالی و مدیریتی شدیدی که برای آن‌ها ایجاد شده بود تصور همه بر این بود که پدیده یکی از سقوط‌کرده‌ها به لیگ یک خواهد بود، این اتفاق نیفتاد و آن‌ها در لیگ برتر باقی ماندند و به سراغ دومین سال حضور خود رفتند.

در این فصل نیز آن‌ها بعد از کسب ۴ پیروزی، ۴ شکست و ۴ تساوی و در نتیجه ۱۶ امتیاز به دلیل تفاضل گل پایین‌تر در رده دهم ایستاده‌اند، آن‌ها باتوجه به اینکه در گل‌زنی زیاد موفق نبوده‌اند و اما با ۱۳ گل زده در رده تیم‌های متوسط قرار دارند، هرچند که ۱۵ بار نیز دروازه خود را باز شده دیدند.

یکی از بازی‌هایی که پدیده در آن به پیروزی رسید، دیدار دربی مشهد در برابر سیاه‌جامگان بود، آن‌ها علاوه بر این تیم، در برابر تیم‌های تراکتورسازی تبریز، استقلال اهواز و راه‌آهن نیز توانستند به پیروزی برسند. پرسپولیس، فولاد خوزستان، ملوان و استقلال تهران نیز تیم‌هایی بود که پدیده در مقابل آن‌ها به نتیجه بهتر از تساوی دست پیدا نکرد و بازی‌های این تیم در مقابل سایپا، صبا، نفت و گسترش فولاد نیز با شکست برای آن‌ها به پایان رسید که سنگین‌ترین شکست در مقابل گسترش فولاد و با نتیجه ۴ بر ۱ بود.

قدرتمند در خانه

آن‌ها در بازی‌های خانگی خود عملکرد بسیار بهتری داشتند، پدیده در ۶ بازی خارج از خانه خود توانسته به ۵ امتیاز دست پیدا کند اما در ۶ دیدار خانگی خود، ۱۱ امتیاز به دست آورده است و این نشان از قدرت این تیم در بازی‌های خانگی دارد که در آن حتی می‌تواند تیمی مانند استقلال تهران را نیز متوقف کند.

آن‌ها در بازی‌های لیگ پانزدهم بدون مشکلی کادرفنی خود را حفظ کرده‌اند و رضا مهاجری به کادرفنی‌اش با یافتن ترکیب ثابت خود در بازی‌های مختلف مشکلی برای برنامه‌ریزی بازی حریفان و رسیدن به ثبات تاکتیکی ندارد.

سیاه‌جامگان؛ آن‌ها به نبردن عادت کرده‌اند

بدون توجه به عملکرد بازی روز گذشته این تیم در برابر صبا، اگر بخواهیم در شرایط مساوی بازی‌های این تیم را مانند پدیده بررسی کنیم، می‌بینیم که سیاه‌جامگان از وضعیت بسیار وخیمی رنج می‌برد. آن‌ها آخرین بار در برابر راه‌آهن توانستند به پیروزی برسند و پس از آن دیگر رنگ پیروزی را به چشم ندیده‌اند، یعنی می‌توان گفت تا پیش از بازی روز گذشته این تیم در برابر صبا، سیاه‌جامگان ۸ هفته به پیروزی نرسید.

بازی به بازی که از ابتدای فصل می‌گذرد این تیم دچار تغییر و تحولات بیشتری می‌شود و همین موضوع باعث بی‌ثباتی در سیاه‌جامگان شد، آن‌ها از ابتدای لیگ پانزدهم تاکنون سه بار دست به تغییر کادرفنی خود زدند. سیاه‌جامگان کار خود را با رسول خطیبی آغاز کرد، بعدها سکان هدایت این تیم را به سعید رمضانی دادند و پس از گذشت چند هفته نیز فرهاد کاظمی روی نیمکت این تیم نشست.

پس از روی کار آمدن فرهاد کاظمی چند تن از بازیکنان این تیم بنا به دلایل مختلف از مجموعه بازیکنان جدا و از این تیم اخراج شدند، به نوعی می‌توان گفت ترکیب ثابت این تیم برخلاف پدیده از ابتدای فصل تغییر زیادی داشته است، هرکدام از این سه مربی با توجه به تفکرات تاکتیکی خود این تیم را اُرنج کردند، اما آن چیزی که مشخص است این است که اتفاقات و تغییرات افتاده در این تیم موفقیتی به همراه نداشته است.

سیاه‌جامگان این روزها در جدول رده‌بندی لیگ برتر اوضاع وخیمی دارد و در صورت بهبود نیافتن شرایط یقینا در انتهای فصل خود را در حال ورود به بازی‌های لیگ دسته اول برای سال آینده خواهند دید، آن‌ها از ۱۲ بازی گذشته خود (تا پیش از دیدار مقابل صبا) به ۲ پیروزی، ۲ تساوی و ۸ شکست دست پیدا کردند که حاصل آن ۸ امتیاز بود، تعداد امتیازی که دقیقا نیمی از امتیازات کسب شده توسط پدیده را به یاد می‌آورد.

گل‌های کم‌رمق خط حمله

آن‌ها تا بازی دوازدهم خود تنها ۶ بار توانستند گلزنی کنند که بعد از تیم استقلال اهواز بدترین خط حمله لیگ پانزدهم را تشکیل می‌دهند و ۱۲ بار نیز دروازه خود را باز شده دیدند که البته با توجه به تعداد گل‌های خورده، بقیه تیم‌های حاضر، نمی‌تواند عدد بدی باشد. نفت و راه‌آهن، دو تیمی بودند که سیاه‌جامگان توانست در برابر آن‌ها به پیروزی برسد، سپاهان و تراکتورسازی تیم‌هایی بودند که در مقابله با مشهدی‌ها نتوانستند نتیجه‌ای بهتر از تساوی به‌دست بیاورند و استقلال تهران، استقلال اهواز، گسترش فولاد تبریز، پدیده، استقلال خوزستان، پرسپولیس، فولاد خوزستان و سایپا، هشت تیم بودند که در مقابل سیاه‌جامگان به برتری رسیدند و نکته جالب در این قسمت سه شکست این تیم در مقابل سه تیم استقلال حاضر در لیگ برتر است.

سیاه‌جامگان نیز مانند دیگر تیم مشهدی حاضر در لیگ برتر توانسته در خانه نتایج به مراتب بهتری از خارج از خانه کسب کنند، آن‌ها هر دو پیروزی خود را داخل خانه به‌دست آوردند تا نشان دهند در زمین خود در برابر تیم‌های دیگر می‌توانند لقمه بزرگی باشند، بنابراین سیاه‌جامگان از ۶ بازی خانگی خود توانستند ۶ امتیاز به دست بیاورند و از ۶ بازی خارج از خانه خود نیز تنها به دو تساوی و در نتیجه دو امتیاز دست یافتند.

و در پایان...

در پایان باید منتظر ماند و دید این بار مشهدی‌ها می‌توانند هر دو تیم خود در لیگ برتر را حفظ کنند و یا نه، حضور همزمان دو تیم مشهدی در سطح اول فوتبال ایران برای آن‌ها شگون نخواهد داشت، اتفاقی یکبار در گذشته افتاد و بعد از حضور همزمان دو تیم ابومسلم و پیام، تا سال‌ها تیمی از این خطه را در لیگ برتر نداشتیم. پدیده با ادامه همین روند خود می‌تواند کماکان به حضور خود در لیگ برتر امیدوار باشد اما سیاه‌جامگان نیاز به تغییرات اساسی در نوع امتیازگیری خود دارد تا بتواند خود را به سطح اول فوتبال ایران تحمیل کند.

سرمقاله

حضور کمرنگ زنان در بازار کار و دلایل آن

زهرا کریمی*

در حالی‌که حضور زنان ایران در بحث آموزش و به‌ویژه آموزش عالی پررنگ و تعیین‌کننده است، اما در بازار کار حضوری محدود دارند به طوری‌که نرخ مشارکت زنان در اقتصاد ایران از پایین‌ترین نرخ‌های مشارکت در جهان است و حتی در خاورمیانه هم نرخ مشارکت زنان کشور ما پایین‌تر از اکثر کشورهای منطقه است.

مهمترین دلیل اینکه نقش زنان در بازار کار کمرنگ مانده بی‌تحرکی اقتصادی کشور است، توان اشتغال‌زایی در ایران بسیار محدود است و یکی از مشکلات جدی در حال حاضر، چگونگی حفظ فرصت‌های شغلی کنونی است، نه تنها برای جوانانی که قصد ورود به بازار کار را دارند، نمی‌توانیم شغل ایجاد کنیم بلکه بسیاری از شاغلان هم با خطر از دست‌دادن شغل مواجه‌اند. وقتی وضعیت بازار کار خراب می‌شود، زنان و جوانان یعنی گروهی که به اصطلاح نیروی کار درجه دوم نامیده می‌شوند، بیشترین آسیب را می‌بینند؛ بنگاهی که به دنبال تعدیل نیروی کار است جوانان کم‌سابقه را نسبت به نیروی کاری که سال‌ها روی آن سرمایه‌گذاری شده، سریع‌تر تعدیل می‌کند.

موضوع دیگری که موجب کمرنگ‌شدن حضور زنان در بازار کار شده، مسائل فرهنگی است؛ بسیاری از مشاغل در جامعه ما مردانه معرفی می‌شوند در صورتی که معلوم نیست دلیل این مردانه بودن مشاغل چیست. به‌طور مثال انواع کارهای تخصصی که به زور بازو احتیاجی ندارد مانند جنگل‌داری، مشاور و مهندس ساختمانی و.. کاری مردانه محسوب می‌شود و این درحالیست که یک خانم مهندس متخصص می‌تواند ناظر بسیار خوبی برای یک کار ساختمانی و پژوهشگر برجسته‌ای در شناخت گونه‌های گیاهی و حیوانی باشد. چون کارهای زیادی مردانه تعریف می‌شود مشاغل کمی برای بانوان باقی می‌ماند.

به‌طور سنتی زنان در خانواده نقش پرستاری و آموزش را دارند و همین نقش سنتی برای زنان در بازار کار هم به رسمیت شناخته شده هر چند در این عرصه هم باز محدودیت‌هایی به‌وجود آمده و در برخی از بیمارستان‌ها می‌بینیم شمار پرستاران مرد روبه افزایش است.

بحث مهم دیگری که از نظر فرهنگی غالب است این است که مردان نان‌آور خانواده هستند و باید در موضوع اشتغال در اولویت قرار بگیرند و این درحالیست که براساس آمارهای رسمی ۱۲ درصد خانوارهای ایران زن‌سرپرستند و اینکه مردها نان‌آور خانواده هستند حداقل در ۱۲ درصد خانواده‌های ما واقعیت ندارد، علاوه بر این، بسیاری از زنان به رغم اینکه درآمدشان نقش درجه اول را در خانواده دارد، در هنگام مراجعه ماموران سرشماری همسر، پدر یا برادرشان را سرپرست معرفی می‌کنند و از این‌که خود را سرپرست خانواده معرفی کنند اجتناب می‌کنند. اگر اصرار داشته باشیم که مردان سرپرست خانوار هستند و زنان نیازی به کار نداشته و یا کارشان اهمیتی ندارد، در واقع بر بخش بزرگی از خانوارها فقر را تحمیل کرده‌ایم و فشار زیادی به این خانواده‌ها وارد می‌شود و وقتی راه برای اشتغال مبتنی بر کرامت انسانی بسته می‌شود زمینه‌های انواع آسیب‌های اجتماعی از قبیل فحشا، سرقت، خشونت و ... فراهم می‌شود.

با اولویت‌گذاری اشتغال برای مردان عملا شایسته‌سالاری نادیده گرفته می‌شود چون ممکن است شایستگی یک زن از یک مرد برای آن شغل بیشتر باشد و این اولویت‌گذاری هزینه زیادی را بر اقتصاد تحمیل می‌کند؛ **اقتصادی که از نیروهای برتر خود محروم است و نیروهای ضعیف‌تر را به‌کارمی‌گیرد اقتصادی است که خیلی خوب عمل نمی‌کند. اگر اولویت با شایسته‌ها باشد این اقتصاد در طول زمان فرصت شغلی بیشتری برای همه ایجاد می‌کند و در غیر این‌صورت همین فرصت‌های موجود هم از بین می‌رود.**

به یاد داشته باشیم که فرصت‌های شغلی در یک اقتصاد مثل صندلی‌های یک اتاق نیستند که اگر کسی بر روی آن‌ها نشست جایی برای دیگری نباشد؛ صندلی‌های اقتصاد یا فرصت‌های شغلی یک اقتصاد، فرصت‌هایی هستند که زیاد یا کم می‌شوند و اگر فرصت‌های شغلی براساس اولویت‌هایی، غیر از شایستگی، تخصیص داده شود، فرصت‌های کار در طول زمان کم و کمتر شود اما اگر شایسته‌سالاری مدنظر باشد با عملکرد بهتر اقتصاد، فرصت‌های شغلی جدید خلق خواهد شد.

عملکرد خوب اقتصادی شرط لازم برای بهبود وضعیت اشتغال زنان است، در وضعیت اقتصادی موجود که یک دوره رکود طولانی مدت بر اقتصاد ایران حاکم شده، به رغم اینکه زنان اشتیاق و علاقه زیادی برای اشتغال دارند، راه زیادی برای آنها باز نیست؛ برای مردان هم پیدا کردن کار سخت است اما نرخ بیکاری زنان دو برابر مردان است. یکی دیگر از موضوعات موجود در زمینه اشتغال بانوان این است که زنان به مزد و حقوقی کمتر و شرایط کاری نامطلوب‌تر تن می‌دهند؛ زیرا وقتی فرصت شغلی برابری وجود ندارد، عملا زنان وارد یک رقابت نابرابر می‌شوند و حاضرند شرایط کاری بدتر و دستمزد کمتر را بپذیرند؛ چون همان‌طور که اشاره کردم وضعیت نامناسب اقتصادی بر اشتغال زنان بیشتر از مردان تاثیر می‌گذارد. برای حل شرایط موجود، لازم است اقتصاد از این رکود خارج شود تا پویایی داشته و بتواند شغل ایجاد کند، وقتی مشاغل موجود در حال از بین رفتن است فرصتی برای بهبود شرایط وجود ندارد پس شرط لازم برای بهبود شرایط بازار کار برای زنان، این است که اقتصاد بهتر عمل کند اما شرط کافی این است که این نگرش خطرناک که اشتغال زنان مهم نیست باید تغییر کند زیرا وقتی می‌گوییم اشتغال آنها اهمیتی ندارد در واقع آسیب‌های اجتماعی را به جان خریده‌ایم.

*مشاور وزیر کار و عضو هیات علمی دانشگاه مازندران

« دنیای اقتصاد»
به شما
قدرت پیش بینی
می دهد
DONYA_E_EGHTESAD

«دنیای اقتصاد» از وضعیت فعالیت زنان در اقتصاد خراسان رضوی گزارش می‌دهد؛

تلاش برای اثبات توانمندی

تعداد زنان شاغل در خراسان رضوی با کاهشی ۰.۸ درصدی از ۷۲۳۷ نفر در سال ۹۲ به ۷۱۷۸ نفر در سال ۹۳ رسیده است

دنیای اقتصاد، زهرا صفدری- حضور زنان در فعالیت‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... یکی از موضوعات مهم این روزهای جامعه به شمار می‌رود و چگونگی و میزان این حضور نیز از موارد مهمی است که نظر بسیاری از کارشناسان بر لزوم پررنگ بودن این حضور است.

در این گزارش به بررسی وضعیت فعالیت بانوان در اقتصاد خراسان رضوی می‌پردازیم؛ براساس آمارهای استانی در حال حاضر از مجموع دو میلیون و ۹۹۵ هزار نفر جمعیت زنان در خراسان رضوی، ۱۲۰هزار نفر سرپرست خانوار هستند و سالانه سه درصد هم به جمعیت آن‌ها افزوده می‌شود.

یوسفی عارفی: اگر ایران بخواهد به رشد اقتصادی مصوب در برنامه ششم برسد، در آمد ناخالص ملی کشور باید ۳۰ درصد افزایش یابد و برای تحقق این امر باید از توانمندی بانوان استفاده شود، در غیر این‌صورت رسیدن به آن عدد چندان شدنی نیست

تعداد زنان شاغل در خراسان رضوی با کاهشی ۰.۸ درصدی از ۷۲۳۷ نفر در سال ۹۲ به ۷۱۷۸ نفر در سال ۹۳ رسیده است، حال آنکه تعداد مردان شاغل در استان هم از ۱۶هزار و ۳۰ نفر در سال ۹۲ به ۱۶هزار و ۲۷۰ نفر در سال ۹۳ رسیده است که حکایت از رشدی ۱،۵درصدی دارد. تطابق نداشتن رشته‌های تحصیلی زنان با نیازهای موجود در بازار کار، محدودیت‌های موجود در جامعه و نداشتن مهارت‌های تجربی و تخصصی در رشته تحصیلی را می‌توان از جمله دلایل کاهش اشتغال زنان به شمار آورد.

■ **از پتانسیل بالای بانوان استفاده نمی‌شود**

رئیس کانون زنان بازرگان خراسان رضوی می‌گوید: در حوزه بازرگانی ۱۲ درصد کارت‌های استان مربوط به بانوان است اما بیشتر دارندگان این کارت‌ها فعالیت‌های خرد و کوچک را پیگیری می‌کنند و تعداد زنانی که در حوزه تولیدات صنعتی فعالیت می‌کنند، کم است و این درحالیست که قشر عظیمی از زنان فارغ‌التحصیل دانشگاهی در گذشته و حال در خراسان رضوی حضور دارند و این نشان‌دهنده پتانسیل بالای بانوان این استان است.

جعفریان: علاوه بر سختی‌هایی که مردان بعضا برای زنان ایجاد می‌کنند و یا قوانین سختی‌هایی را برای آنها دارند، زنان نیز مکمل هم نمی‌شوند و به دنبال پر کردن خلاها و کار کردن راحت در کنار یکدیگر نیستند

نسرین یوسفی عارفی با بیان اینکه در اکثر شرکت‌های صنعتی استان زنان نقش‌های مهمی دارند اما در حوزه مدیریت کلان کمتر فعالیت می‌کنند، می‌افزاید: با توجه به اینکه ۵۰ درصد جمعیت استان را زنان تشکیل می‌دهند و در این زمینه نسبت به میانگین کشوری یک درصد بالاتر هستیم و تعداد زیادی از دختران ما فارغ‌التحصیل دانشگاه‌های معتبر هستند، نرخ مشارکت اقتصادی این قشر در استان ما مطلوب نیست و جای کار دارد.

یوسفی عارفی تصریح می‌کند: لازم است حداقل هدف‌گذاری ۳۰ درصدی برای مشارکت اقتصادی بانوان در نظر بگیریم و زمینه‌ها و بسترهای لازم برای این موضوع ایجاد شود. با توجه به اینکه تعداد فارغ‌التحصیلان خانم در رشته‌های فنی و مهندسی بسیار بالاست و این افراد در دانشگاه‌های معتبر و سراسری تحصیل کرده‌اند و برای تحصیل آنها از منابع کشور صرف شده، اما نسبت حضور زنان در حوزه‌های کسب‌وکارهای فنی معدود است و دلیل این امر فراهم نبودن بسترهای لازم است، ما از پتانسیل بالقوه موجود استفاده نکرده‌ایم و اگر از این ظرفیت به درستی استفاده شود، قطعا به عدد مطلوبی در نرخ مشارکت بانوان در استان خواهیم رسید.

رئیس هیات مدیره کانون زنان بازرگان خراسان رضوی یادآور می‌شود: طبق تحقیق صندوق بین‌المللی پول، اگر ایران بخواهد به رشد اقتصادی مصوب در برنامه ششم برسد، درآمد ناخالص ملی کشور باید ۳۰ درصد افزایش یابد و برای تحقق این امر باید از توانمندی بانوان استفاده شود، در غیر این‌صورت رسیدن به آن عدد چندان شدنی نیست.

■ **لزوم توسعه نقش بانوان در لایه‌های مدیریتی**

یوسفی عارفی می‌گوید: وقتی برنامه‌ای کلان برای کشور طراحی می‌شود باید بسترهای آن برنامه فراهم شود اما متاسفانه بسیاری هنوز تفکر فعالیت‌های زنانه را در خیاطی و گلدوزی و فعالیت زنانگی می‌بینند، نه در اینکه باید از فکر و تخصص آنها مانند مردان استفاده کرد. در این مدت ما خانم‌ها تمرینات زیادی انجام داده‌ایم اما همیشه نقش دوم بوده‌ایم و این نقش‌ها باید توسعه یابد و تعداد زنان مدیر در استان افزایش یابد.

این بانوی فعال اقتصادی خاطرنشان می‌کند: توسعه نقش بانوان در لایه‌های مدیریتی باید از دولت شروع شود زیرا بخش بزرگی از اقتصاد ما اقتصاد دولتی است. سوال اینجاست که در حال حاضر چند درصد مدیران و اعضای هیات مدیره شرکت‌های دولتی و نیمه‌دولتی را بانوان تشکیل می‌دهند و اگر توسعه نقش‌های مدیریتی بانوان اتفاق بیافتد، تمرین خوبی برای بانوان ماست. بسیاری از زنان در دولت فعالیت دارند اما همیشه به عنوان نفرات دوم و سوم از آنها استفاده شده و این امر نشان‌دهنده لزوم آماده‌سازی فضای دولتی برای حضور خانم‌هاست تا بسترهای لازم در بخش خصوصی نیز فراهم شود.

یوسفی عارفی بابیان اینکه چهار مشکل اساسی در حوزه زنان وجود دارد، اظهار می‌کند: این مشکلات شامل مسائل فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و بیولوژیکی است که عمده‌ترین آنها در حوزه فرهنگی، اجتماعی است؛ هنوز سنت‌های نادرستی درباره یک زن وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به تصور از شغل زنان اشاره کرد و اگر معضل کسب‌وکار خانم‌ها حل نشود در آینده مشکلات بسیاری برای زنان ایجاد می‌کند.

رئیس هیات مدیره کانون زنان بازرگان خراسان رضوی می‌گوید: تعداد زنان سرپرست خانوار و دختران مجرد و نیز تعداد فارغ‌التحصیلان زن در حال افزایش است و چندین سال است که این قشر بیش از ۶۰ درصد خروجی دانشگاه‌ها را به خود اختصاص می‌دهند و این درحالی است که آنها در برخی از رشته‌ها ورود پیدا نکرده‌اند و این نشان می‌دهد که برای این قشر عظیم که می‌توانند حرکت بزرگی انجام دهند باید برنامه‌ریزی صورت بگیرد و دولت در این میان نقش مهمی دارد چون بخش مهمی از اقتصاد این کشور دولتی است. یوسفی عارفی درباره اشتغال بانوان در مشاغلی با دستمزد کمتر، اظهار می‌کند: این موضوعی است که در دنیا هم وجود دارد و در اکثر کشورها هم به این شکل است. ما می‌توانیم در آرمان و ایده‌آل دستمزد را برابر بدانیم اما به نظر من وقتی یک زن فرایندی را شروع کند می‌تواند آن را به ایده‌آل برساند و توسعه دهد، اگر همیشه خواستار حقوق برابر باشیم به همه اهداف نمی‌رسیم. موضوع مهم‌تر در این میان فراهم‌شدن بسترهاست، در دولت و ارگان‌های مختلف مسئولیت‌هایی در حوزه زنان وجود دارد اما بسیاری از برنامه‌ها هماهنگ نیست و لازم است انسجام در برنامه‌ها با یک زمان‌بندی صورت بگیرد و در حوزه زنان مدیریت شود.

■ **عدم خودباوری بانوان برای ورود به فضای کسب‌وکار**

یکی از بانوان فعال بخش خصوصی می‌گوید: در حالی‌که ۵۰ درصد جمعیت استان خراسان رضوی را بانوان تشکیل می‌دهند، میزان مشارکت اقتصادی و اجتماعی آنها حدود ۱۴ درصد است که این رقم نشان‌دهنده شرایط حضور زنان در جامعه استان بوده و بدیهی است که فعالان اقتصادی زن بخش بسیار کوچکی از اقتصاد این استان را به خود اختصاص می‌دهند. مریم اسلامی یادآور می‌شود: به طور مسلم پتانسیل بالقوه زیادی در بانوان استان وجود دارد اما بستر مناسب برای به فعلیت رساندن آن مهیا نیست و ضرورت دارد نگاه برنامه‌ریزان در استان نسبت به اشتغال و کسب‌وکار بانوان اصلاح شود زیرا نیمی از جامعه که نقش مهمی در تربیت نسل آینده دارند دچار این آسیب شده‌اند و آثار نامطلوب این رویکرد به خصوص در فضای اقتصادی و الگوی مصرف خانواده‌ها مشاهده می‌شود.

اسلامی تصریح می‌کند: مهمترین مانع حضور بانوان در اقتصاد خراسان رضوی، شرایط اجتماعی و فرهنگی حاکم بر محیط کسب‌وکار جامعه ماست که به منابع انسانی براساس توانمندی‌هایشان توجه ندارد و صرفا به دلیل اینکه مردان را نان‌آور خانواده می‌داند به نحو نامحسوسی موجب تبعیض و مانع حضور بانوان مستعد در فضای کسب‌وکار می‌شود. وی خاطرنشان می‌کند: ذکر این نکته هم لازم است که مجموعه این شرایط و روش‌های تربیتی و آموزشی نیز موجب شکل‌گیری عدم خودباوری در بانوان ما برای جسارت و ورود به فضای کسب‌وکار می‌شود که این موضوع یکی دیگر از عوامل موثر عدم حضور فعال بانوان در فضای اقتصادی است.

نایب رئیس کانون زنان بازرگان خراسان رضوی اظهار می‌کند: تحصیل و کسب علم یکی از دلایل عدم توجه به نیاز بازار کار است، علاوه بر این برای دختران دانشجو و فارغ‌التحصیل دانشگاهی ما کمتر امکان کسب تجربه و کارآموزی در فضای واقعی بازار کار وجود دارد و به نظر می‌رسد که ضروری است با نگاه ویژه‌ای نسبت به جذب دختران و بانوان فارغ‌التحصیل از دانشگاه‌ها برنامه‌ریزی کرده و مشوق‌های مورد نیاز را طراحی کرد تا این مشکل در طول زمان به تدریج رفع شود.

■ **لزوم تشویق زنان برای حضور در اقتصاد**

اسلامی در پاسخ به این سوال که چرا بسیاری از زنان در جامعه ما به انجام کارها با دستمزد کمتر از مردان تن می‌دهند، می‌گوید: طبیعی است که در شرایط نامساوی به خصوص بانوانی که برای کمک به اقتصاد و خانواده نیازمند به کار و فعالیت اجتماعی هستند به دریافت دستمزد کمتر تن می‌دهند به خصوص اینکه درصد زیادی از بانوان شاغل در خراسان رضوی عملا به مشاغلی مانند منشی‌گری و دستیاری مردان مشغول هستند.

این فعال اقتصادی بخش خصوصی می‌افزاید: بسیاری از دختران فارغ‌التحصیل دانشگاهی ما این پست‌ها را به خاطر نیاز و علاقه به فعالیت اجتماعی با شرایط بسیار سخت پذیرفته‌اند و این شرایط موجب شده پتانسیل بسیار ارزشمند اجتماعی ما نتواند به جایگاه واقعی فعالیت اجتماعی و اقتصادی خود دسترسی پیدا کند و اکثر زنان و دختران شاغل تصور می‌کنند در جامعه حضور دارند و اثرگذاری خاصی را از نتیجه فعالیت خود انتظار ندارند که این نوع نگاه اثرات بسیار نامطلوبی را در خانواده و جامعه به جای می‌گذارد. اسلامی تاکید می‌کند: لازم است مدیران و برنامه‌ریزان استان به طور ویژه و با توجه به برنامه ششم توسعه و استراتژی توسعه استان، برنامه اجرایی قانون بهبود محیط کسب‌وکار را برای استان تدوین کنند و با نظارت دقیق و اصولی مشوق‌های لازم را برای حضور بانوان به خصوص بانوان تحصیل کرده و متخصص در جایگاه خود اعم از مدیریتی یا کارشناسی طراحی کنند.

■ **حضور ضعیف در اقتصاد استان**

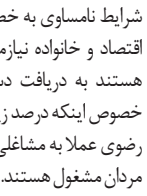

مدیرعامل شرکت قندهای رژیمی پرارین پارس نیز می‌گوید: من نگاه جنسیتی روی هیچ مساله‌ای ندارم و اینکه زنان در کارها دچار محدودیت هستند را نمی‌پذیرم و شاید در خیلی موارد به دلیل زن بودن، کارها برای ما تسریع داشته است و چون برای خودم محدودیتی قائل نمی‌شوم جامعه نمی‌تواند این محدودیت را به من تحمیل کند.

میترا افکاری تاکید می‌کند: در این میان نگاه فرد بسیار مهم است؛ اگر من به خاطر زن بودن جسارت لازم را نداشته باشم و به دنبال برخی از کارها مثل گرفتن وام و حرف زدن در سازمان صنعت نباشم، این موضوع به شخص خودم برمی‌گردد البته بخشی هم ممکن است به دلیل جدی نگرفتن افراد باشد که می‌توان آن را با طرز رفتار خود عوض کرد.

افکاری با اعتقاد بر اینکه وضعیت حضور بانوان در اقتصاد خراسان رضوی بسیار ضعیف است، می‌افزاید: با وجود اینکه زنان متخصص زیادی در استان داریم اما تعداد فعالان اقتصادی بسیار کم است، از کودکی به ما آموزش داده‌اند که به عنوان یک دختر باید در خانه بنشینیم و برای اصلاح این فرهنگ، ابتدا باید از خانواده‌ها شروع کرد و اعتماد بنفس مورد نظر را خانواده‌ها باید به دختران خود بدهند، وقتی در استقلال دادن به فرزند دختر و پسر هیچ تفاوتی قائل نشویم او هم عادت می‌کند که در جامعه جلو برود و به دلیل زن بودن از فعالیت‌های مختلف دور نماند بنابراین اول باید نگاه پدر و مادرها عوض شود.

این بانوی فعال اقتصادی یادآور می‌شود: اینکه برخی از بانوان در مشاغل مختلف دستمزد کمی نسبت به مردان می‌گیرند به توانایی فردی آنها ربط دارد و باید خود را ثابت کنند و نشان دهند که فرقی با مردان ندارند. متاسفانه برخی از خانم‌ها حاضرند کارهای راحت‌تر با حقوق کمتر را بپذیرند چون پس از آن کار دوم آنها در خانه شروع می‌شود و همسرشان در کار دوم به آنها کمکی نمی‌کند، به همین دلیل به دنبال کار راحت‌تر و مسئولیت کمتر با حقوق کمتر هستند.

مدیرعامل شرکت قندهای رژیمی پرارین پارس اظهار می‌کند: اگر تقسیم وظایف در خانه صورت بگیرد، خانمها کار بالاتری را در بیرون از منزل می‌پذیرند و این هم به موضوع فرهنگ‌سازی و خانواده‌ها برمی‌گردد. قانون برای همه یکسان است اما باورهای مردم یکسان نیست به طور مثال وقتی به بانک مراجعه می‌کنیم برای دریافت وام پنج میلیارد تومانی متصدی بانک اول توانایی من را به عنوان یک زن می‌سنجد و این در حالیست که نسبت به یک مرد این حس را ندارد.

افکاری اضافه می‌کند: لازم است ابتدا روی ذهن مادران و پدران کار شود تا دختران ما خودشان را باور کنند، در خانواده باید به پسرها هم آموزش دهیم که به توانایی زنان نگاه کنند و همه چیز را برابر بدانند تا در جامعه هم این دیدگاه نسبت به دختران و بانوان تقویت شود.

اسلامی: پتانسیل بالقوه زیادی در بانوان استان وجود دارد اما بستر مناسب برای به فعلیت رساندن آن مهیا نیست و ضرورت دارد نگاه برنامه‌ریزان در استان نسبت به اشتغال و کسب‌وکار بانوان اصلاح شود

■ **ضرورت فرهنگ‌سازی برای حضور بانوان در جامعه**

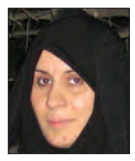

مسئول بانوان موتلفه اسلامی در خراسان رضوی می‌گوید: به نظر من در تمام عرصه‌ها علاوه بر سختی‌هایی که مردان بعضا برای زنان ایجاد می‌کنند و یا قوانین سختی‌هایی را برای آنها دارند، زنان نیز مکمل هم نمی‌شوند و به دنبال پر کردن خلاها و کار کردن راحت در کنار یکدیگر نیستند و این فقط مربوط به اقتصاد نیست. فهیمه جعفریان با اشاره به اهمیت موضوع پاکدستی در فعالیت‌های اقتصادی، اظهار می‌کند: اگر زنان در فعالیت‌های اقتصادی ورود پیدا کنند خیلی از آقایان پاکدست‌ترند و اصول و برنامه‌ها را بسیار بهتر رعایت می‌کنند اما متاسفانه چون می‌ترسند فعالیت‌هایشان تبعاتی به دنبال داشته باشد، کمتر ورود پیدا می‌کنند.

افکاری: از کودکی به ما آموزش داده‌اند که به عنوان یک دختر باید در خانه بنشینیم و برای اصلاح این فرهنگ، ابتدا باید از خانواده‌ها شروع کرد و اعتماد بنفس مورد نظر را خانواده‌ها باید به دختران خود بدهند

جعفریان می‌افزاید: در موضوع فعالیت کمرنگ بانوان در اقتصاد، بحث قوانین هم وجود دارد، قوانین دست و پاگیری برای زنان هست که آنها را مردان می‌نویسند و به گونه‌ای تنظیم شده که زنان کمتر در عرصه‌ها حضور دارند اما در این میان حس رقابت بین زنان هم که نمی‌توانند آن را به خوبی مدیریت کنند، مانع فعالیت مطلوب آنها می‌شود. مسئول بانوان موتلفه اسلامی در خراسان رضوی با بیان اینکه نمی‌توان اشتغال بانوان را به طور صد درصدی مطلوب و یا نامطلوب دانست، تصریح می‌کند: با توجه به اینکه نیمی از جامعه ما را زنان تشکیل می‌دهند، باید در همه عرصه‌ها حضور داشته باشند و نمی‌توان آنها را حذف کرد. بسیاری از بانوان تحصیلات دارند و برخی از رشته‌های تحصیلی نیازمند حضور اجتماعی و فعالیت است. حضور زنان در اجتماع آنها را در برنامه‌ریزی دقیق‌تر در زندگی یاری می‌کند به همین دلیل نمی‌توان گفت اشتغال بانوان به خانواده ضربه می‌زند. اما برخی از خانم‌ها پیش از اینکه از نظر تربیت خانوادگی، فرهنگ خانوادگی و... ظرفیت‌هایی را در خود ایجاد کنند، وارد عرصه‌های مختلف می‌شوند و به همین دلیل در انجام وظیفه دچار مشکل می‌شوند و لازم است ابتدا پیش‌نیازهای لازم در فرد ایجاد شود تا حضور او به رشد جامعه نیز کمک کند.

دیدگاه

ضرورت مشارکت زنان در جامعه و مسائل و مشکلات پیش روی آن

مریم حسن‌نژاد*

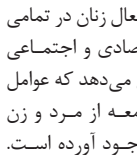

در هر جامعه‌ای یکی از فراگردهای مهم، مشارکت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی می‌باشد که آحاد مردم اعم از مرد و زن به عنوان عضو جامعه و نظام اجتماعی در آن سهیم هستند؛ زیرا یکی از عواملی که می‌تواند نقش مؤثری در فرآیند توسعه و رشد یک کشور ایفا کند، مشارکت عمومی است. به همین خاطر از نگاه نظریه‌پردازان، مشارکت یکی از ارکان و عوامل مؤثر در رشد و توسعه در هر جامعه‌ای به حساب می‌آید.

آنچه مسلم است، از آنجا که تقریبا نیمی از جمعیت اجتماعات را زنان تشکیل می‌دهند، نیمی از مسئولیت مشارکت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی هر جامعه‌ای بر دوش زنان است که ضرورت می یابد ضمن ایفای نقش‌های خانوادگی یعنی همسرداری، تربیت فرزندان و خانه‌داری، در جامعه خود نیز حضوری فعال و مؤثر داشته باشند و از این رهگذر، زنان می‌توانند نقش مهمی را در رهیافت توسعه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه ایفا کنند.

به بیان دیگر از نظر اندیشمندان اجتماعی، توسعه هر جامعه‌ای متضمن یک سری مبانی، معیارها و عوامل می‌باشد و در این میان، حضور فعالانه افراد در صحنه‌های مختلف جامعه و به اصطلاح مشارکت همه جانبه آنان، از عوامل بسیار مهم و حیاتی در امر توسعه اجتماع به حساب می‌آید. در جامعه ما با توجه به باورهای اسلامی و ضرورت‌های انقلابی و مطلوبیت‌های اجتماعی، حضور آحاد مردم، اعم از زن و مرد، در تمامی صحنه‌ها و مشارکت آنان در ابعاد سیاسی، اقتصادی و اجتماعی به عنوان یک عامل مهم در توسعه و سازندگی جامعه، مورد توجه بسیار است و در واقع یک وظیفه همگانی است که کلیه اقشار جامعه اعم از مردان و زنان را شامل می‌شود.

امروزه مطالعات صاحب‌نظران اجتماعی نشان از آن دارد که دستیابی به توسعه پایدار بدون مشارکت فعال زنان در تمامی عرصه ها اعم از عرصه های خانوادگی، اقتصادی و اجتماعی امکان‌پذیر نیست. اما مطالعات اخیر نشان می‌دهد که عوامل اجتماعی، فرهنگی و انتظارات متفاوت جامعه از مرد و زن موانع مهمی را بر سر راه مشارکت زنان بوجود آورده است. متاسفانه در بسیاری از برنامه های توسعه، نقش اساسی و تعیین کننده زنان به فراموشی سپرده شده است و این خود باعث عدم موفقیت بسیاری از برنامه ها و پروژه های توسعه شده است. بسیاری از مطالعات و تحقیقات انجام شده، نشانگر این واقعیت تلخ است که به رغم اهمیت و نقش بارز زنان در تحولات توسعه پایدار و رشد جوامع، به دلیل چشم پوشی از نقش برجسته زنان، سرمایه گذاری بسیار محدودتری در زمینه های آموزشی- ترویجی و کلیه فعالیت‌های پشتیبانی به عمل آمده است.

نادیده انگاشتن نقش زنان باعث کند شدن فرایند توسعه شده است. اما با اتخاذ تدابیر هوشمندانه و با هدف قرار دادن راهبردهای اصلاح‌گرایانه در خصوص توجه بیشتر به نقش زنان و افزایش مشارکت آنان در فرایند توسعه، می‌توان به تعدیل شرایط موجود پرداخت. در این راستا باید گفت که با مطرح شدن نگرش توسعه پایدار در سال ۱۹۸۰م. از سوی اتحادیه جهانی محیط زیست و تاکید بر مشارکت همه جانبه اقشار، طبقات و گروه‌های سنی و جنسی، اهمیت و توجه به مشارکت زنان به عنوان اهرم اساسی تولید و ظرفیت‌ها و توانایی‌های بالقوه جامعه دوچندان شده است. در واقع با طرح مسأله توسعه پایدار، انسان مشارکت جو ، اعم از زن یا مرد، مرکز فرآیند توسعه محسوب شده و توسعه درون‌زا در دستور کار قرار گرفته است.

در این میان مشارکت فعال زنان از دیرباز با موانع و مشکلات فراوانی روبه‌رو بوده است. به طوری‌که این موانع در قالب‌های مختلف اجتماعی، مذهبی و ... جلوه کرده و از زنان، موجودی ثانویی ساخته و از تکاپوی اجتماع به زاویه و کنج خانه‌ها محبوس ساخته است؛ چندان که اگر حتی جامعه نیز اجازه دهد، به طور فعال در مسائل اجتماعی نمی‌توانند شرکت کنند.

براساس نتایج مطالعات دکتر نعمت‌الله اکبری (عضو هیات علمی گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان) برای اینکه بتوانیم به طور دقیق‌تر به بررسی مسائل و موانع مشارکت فعال زنان در مبانی جامعه بپردازیم، این موانع را می‌توان در قالب دوسته کلی تقسیم بندی و مورد مطالعه قرار داد.

۱ـ موانع درون‌زا

این دسته موانع مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی، به موانعی اطلاق می‌شود که عمدتا طبیعت درون‌پویی داشته و جزء لاینفک ساختار و جنسیت زنان است که عبارتند از ساختار جنسی زنان، موانع ناشی از وظایف ویژه ای که برعهده زنان می باشد (مانند زایمان، شیردهی به نوزاد و...)

۲ـ موانع برون‌زا

این دسته از موانع، موانعی هستند که رابطه‌ای با جنسیت زنان ندارد، بلکه موانعی هستند که در طول دوران گذشته، به لحاظ مسائل تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و مذهبی ایجاد شده و امروزه جزئی از شاکله شخصیتی جوامع شده‌اند. یا به عبارت بهتر، جزئی از فرهنگ عمومی اجتماع شده‌اند؛ تا آنجا که اکثریت زنان نیز این مسائل را به عنوان یک پدیده طبیعی پذیرفته‌اند؛ از جمله آن می‌توان به فرهنگ و باورهای عمومی هر جامعه، ارزش‌های شایع در هر جامعه و پایبند بودن به آنها در جامعه، عدم بهره مند بودن زنان از تخصص و مهارت‌های لازم و سطح سواد مورد نیاز (که با گذشت زمان و حضور پر رنگ زنان در جوامع علمی، از شروع انقلاب اسلامی تاکنون این مشکل به نسبت مرتفع شده است)، باورها و برداشت‌های دینی، عدم خودباوری و اعتماد به نفس در مقابل مسئولیت‌های اجتماعی و بیرون از خانه و تفکر مردسالاری در میان قشر وسیعی از جامعه، اشاره کرد.

*عضو گروه اقتصاد پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی

خبر

طرح راه‌آهن سبزوار- خوشاب ۵۵ درصد پیشرفت‌فیزیکی‌دارد

ایرنا- معاون استاندار خراسان رضوی و فرماندار ویژه سبزوار گفت: با همت دولت یازدهم راه‌آهن سبزوار-خوشاب تاکنون ۵۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

احمد برادران اظهار کرد: از ابتدای روی کار آمدن دولت تدبیر و امید، وزارت راه و شهرسازی توجه ویژه‌ای به این طرح داشته است. این طرح برای متصل کردن سبزوار به راه‌آهن سراسری تهران-مشهد انجام می‌گیرد. وی با بیان اینکه در این دولت اعتبارات خوبی به این طرح تخصیص‌یافته است، اظهار کرد: از سال ۹۳ تاکنون بالغ بر ۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار برای این طرح اختصاص یافته‌است.

فرماندار سبزوار با بیان اینکه طول خط راه آهن سبزوار-خوشاب حدود ۴۴ کیلومتر است، گفت: این طرح از ایستگاه سلطان‌آباد خوشاب آغاز و در منطقه روستای ایزی شهرستان سبزوار به پایان می‌رسد. وی افزود: با پیگیری‌های صورت گرفته درحال حاضر ۲۴ کیلومتر از این طرح زیرسازی، آماده ریل‌گذاری و (بالاست) شده است.

نماینده عالی دولت در سبزوار با بیان اینکه از سال ۸۹ اعتبارات این طرح به صورت قطره‌چکانی تامین شده بود، بیان کرد: از آن زمان تا سال ۹۳ مجموع اعتبارات تخصیص داده شده به طرح راه‌آهن سبزوار کمتر از ۳۰ میلیارد ریال بود.

فرماندار سبزوار با بیان اینکه براساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده عملیات زیرسازی طرح در آینده نزدیک به پایان می‌رسد، اظهار کرد: عملیات ریل‌گذاری راه‌آهن سبزوار از سال آینده و با همکاری یک شرکت چینی به صورت فاینانس اجرا خواهد شد.

برادران با بیان اینکه با بهره‌برداری از پروژه راه‌آهن سبزوار بخش مهمی از نیازهای ریلی شهرستان در حوزه مسافر و انتقال بار برطرف می‌شود، گفت: سبزوار از معدود شهرستان‌های استان است که ظرفیت‌های هوایی، جاده و ریلی را در خود جای داده که این موضوع در توسعه اقتصادی استان و شرق کشور نیز موثر است. سبزوار در ۲۳۷ کیلومتری غرب مشهد مقدس قرار دارد.

مدیر امور شیلات جهاد کشاورزی خراسان جنوبی خبر داد:

افزایش ۲۵ درصدی اعتبارات حوزه شیلات خراسان جنوبی

ایسنا- مدیر امور شیلات و آبزیان سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی گفت: اعتبارات حوزه شیلات استان علی‌رغم کاهش ۳۴ درصدی اعتبارات جهاد کشاورزی استان در سال جاری ۲۵ درصد افزایش داشته است.

محمد مهدی سعیدی، گفت: در سال گذشته ۳۴۱ تن ماهی سردآبی در ۶۱ باب استخر استان، با ارزش ریالی ۴۱۰ میلیارد ریال تولید شده است که برای ۱۰۸ نفر اشتغال‌زایی داشته است. وی با اشاره به وجود ۴۹۹ باب استخر پرورش ماهیان گرمابی در استان تصریح کرد: در سال گذشته ۵۰۰ تن تولید ماهی گرمابی به ارزش ۴۸۰ میلیارد ریال در استان تولید داشته شده که برای ۱۴۱ نفر اشتغال ایجاد شده است. مدیر امور شیلات و آبزیان سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی افزود: در سال گذشته ۸۳ هزار قطعه ماهی زینتی به ارزش ۳۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیون ریال در استان تولید شده است.

سعیدی با اشاره به وجود ۱۱ هزار منبع آبی در استان گفت: اگر در کنار هرکدام از این منابع یک استخر پرورش ماهی احداث شود تولید استان به سالانه ۵ هزار و ۵۰۰ تن خواهد رسید.

مدیر امور شیلات جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با اشاره به توزیع ۲۰۰ هزار قطعه بچه ماهی گرمابی در فروردین ماه سال آینده، اظهار کرد: معاونت شیلات وزارت جهاد کشاورزی قول تامین ۲۰۰ هزار قطعه بچه ماهی رایگان به استان را داده است. مدیر امور شیلات و آبزیان سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی ادامه داد: اگر مازاد بر این نیز نیاز باشد از محل اعتبارات استانی تامین و به صورت رایگان در اختیار بهره‌برداران قرار خواهیم داد. وی با اشاره به پیش‌بینی تولید ۹۲۷ تن انواع ماهی گرمابی و سردآبی در استان افزود: در شش ماهه نخست امسال ۳۰۰ تن ماهی گرمابی و سردآبی در استان تولید داشته‌ایم که پیش‌بینی می‌شود از مجموع تولیدات امسال ۳۲۱ تن ماهی سردآبی و ۶۰۶ تن ماهی گرمابی تولید داشته باشیم.

معاون اداره کل میراث فرهنگی خراسان شمالی:

۱۱ اثر صنایع دستی استان در انتظار ثبت جهانی قرار دارد

ایسنا- معاون صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی گفت: هیچ رشته صنایع دستی منسوخ شده در این استان وجود ندارد.

علی عابدی با اشاره به اینکه ۳۰۰ رشته صنایع دستی در کشور فعال می‌باشد، افزود: از این تعداد ۵۰ رشته در این استان فعال هستند. وی با بیان اینکه یکی از رویکردهای این اداره کل احیاء رشته‌های صنایع دستی منسوخ شده است، ادامه داد: طی سال‌های اخیر موفق شدیم تا چندین رشته منسوخ شده همچون نمدمالی را در استان احیاء کنیم و هم‌اکنون رشته منسوخ شده‌ای در این استان وجود ندارد.

عابدی با اشاره به اینکه در چند روز اخیر ۱۳۰ اثر صنایع دستی استان مورد داوری قرار گرفته و از این تعداد ۱۰۰ اثر پذیرفته شد، اظهار کرد: تا پایان ماه جاری این تعداد اثر برای ثبت در آثار کشور مورد داوری قرار می‌گیرند.

«دنیای اقتصاد» از شهرستان تربت‌جام گزارش می‌دهد:

تربت‌جام در دالان توسعه

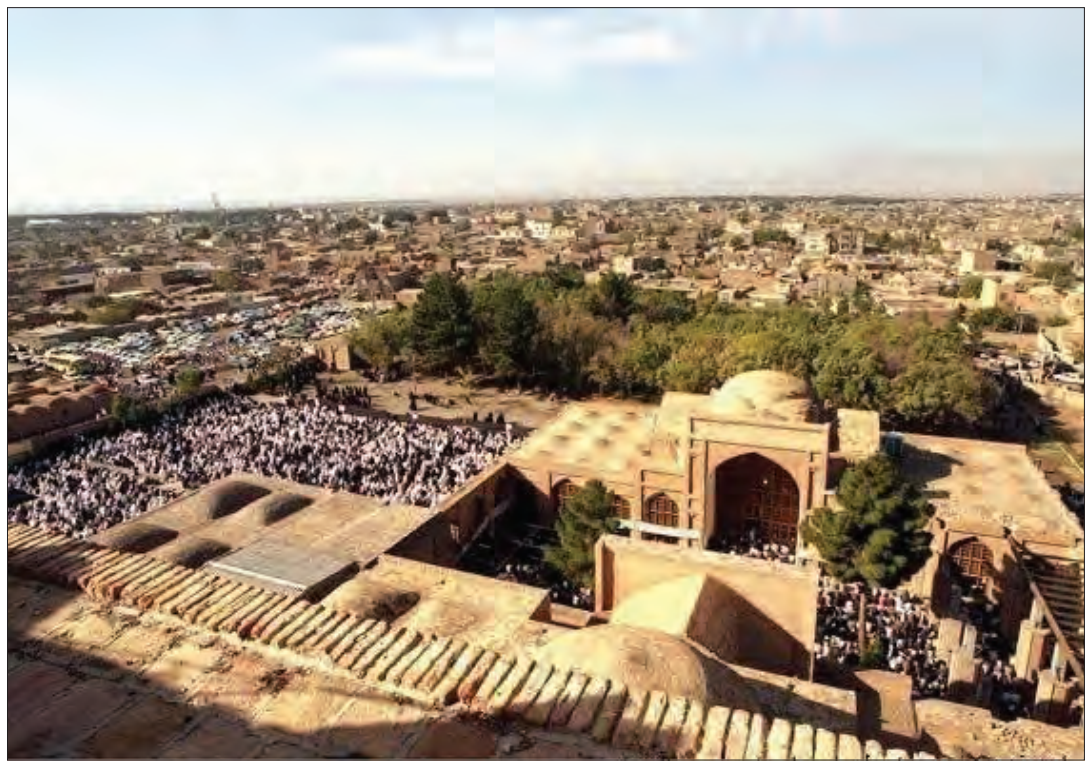

شهرستان ٦ واحد دانشگاهی دارد که دو واحد، مستقل از دانشکده علوم پزشکی است و ٦ هزار دانشجو و ۵۳ هزار دانش‌آموز داریم که قابلیت‌های زیادی در حوزه هنری، بازی‌های آئینی و موسیقی سنتی در جایگاه کشوری دارند

دنیای اقتصاد، گروه شهرستان‌ها- تُربَت‌جام یا جام مرکز شهرستان تربت‌جام و یکی از شهرهای کهن خراسان بزرگ است که اکنون در استان خراسان رضوی واقع شده‌است. نام کنونی شهر از تربت شیخ احمدجام برگرفته شده‌است. البته به گفته برخی از منابع، در زمان‌های گذشته از ارتفاعات اطراف، این شهر به شکل جام دیده می‌شده است. از این رو نام این شهر را تربت‌جام (سرزمین جام مانند) نامیدند. در طول تاریخ ناحیه کنونی شهرستان تربت‌جام و مرکز آن با نام پوژگان، بوزجان و جام نیز شناخته می‌شده‌است.

شهرستان تربت‌جام پتانسیل های زیای دارد و یکی از شهرهایی است که از لحاظ صنعتی بعد از سال‌ها فعال شده است و روزهای پرکاری را می‌گذارند. در هفته‌ای که گذشت با آقای علی رستمی، فرماندار تربت‌جام به گفت‌وگو نشستیم. آقای فرماندار از کارخانه‌های شهرستان برایمان گفتند و اضافه کردند که حدود ۱۰۰۰ میلیارد تومان در شهرستان سرمایه‌گذاری شده است که بخش‌های غیرفعال آن تاپایان امسال راه‌اندازی خواهد شد. رستمی قول‌های خوبی در زمینه گازرسانی روستایی داد و لبخند را بر لبان ما کاشت چرا که آسایش و آرامش مردم این مرز و بوم آسایش همه ماست. رستمی از ابعاد گردشگری شهرستان گفت که جزئیات آن را در ادامه می‌خوانید.

جناب رستمی شهرستان تربت‌جام چه ظرفیت هایی دارد؟

شهرستان تربت‌جام با ۳۰۰ هزار نفر جمعیت، ۱۳ دهستان و ۲۳۲ روستا با دو کشور افغانستان و ترکمنستان هم‌مرز است. ما سومین شهرستان بزرگ استان بعد از نیشابور و سبزوار هستیم. ۵۶.۶ دهم درصد جمعیت فعال شهرستان در بخش کشاورزی مشغول به کار هستند. ۷۱۰ حلقه چاه و ۲۸۳ رشته قنات در شهرستان داریم. از طرفی در تولید گندم رتبه اول استان را داریم که این بسیار خوب است.

در حوزه تولید دام سبک و سنگین و صیفی‌جات تا ردیف پنجم استان تولیدات داریم. ما در حوزه‌های صنعتی چند صنعت بزرگ درحال فعالیت داریم؛ کارخانه سیمان غرب آسیا با ۶ هزار تن در روز و کارخانه شیشه‌آذر مینای تربت‌جام، کشتارگاه صنعتی دام و طیور و کارخانه قند تربت‌جام که چیزی حدود هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری شده که بخش‌های زیادی از آن‌ها تا پایان امسال راه‌اندازی خواهد شد. از حوزه معدن به عنوان ظرفیت جدید اشتغال‌زایی در منطقه کشاورزی یاد می‌کنیم. ما پیرامون معادن پایه کشور مثل زغال‌سنگ ، سیمان باریز، روی، مس و طلا را در شهرستان به مراحل اکتشاف رساندیم و کارهای دیگری در برخی از این حوزه‌های معدنی انجام گرفته است.

در حوزه آنتیموان مزیت مطلق کشور هستیم و براساس ظرفیت و نوع و درصد خلوص از بهترین‌های کشور به حساب می‌آییم. ما در تربت‌جام این ظرفیت را داریم که با ایجاد کارخانه‌های مختلف و نیروگاه‌های حرارتی بتوانیم سرمایه‌گذاری جدیدی را انجام دهیم. کارخانه بتن سبک و کارخانه آنتیموان و همچنین در حوزه صنایع وابسته به بخش کشاورزی کارهایی در مراحل شکل‌گیری است. شهرستان ۶ واحد دانشگاهی دارد که دو واحد، مستقل از دانشکده علوم پزشکی است و ۶ هزار دانشجو و ۵۳ هزار دانش‌آموز داریم که قابلیت‌های زیادی در حوزه هنری، بازی‌های آئینی و موسیقی سنتی در جایگاه کشوری دارند.

اگر بخواهم در حوزه طرح ها به شما بگویم ۳۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های ما در حوزه صنعت است و ۷۰ درصد ظرفیت‌های شهرستان در حوزه صنعت خالی است و ۹۰ درصد فعالیت‌های شهرستان در حوزه معدن خالی است. گفته‌های بنده در حوزه معدن فقط اکتشاف بوده و بعضا بهره‌برداری‌های ناقصی انجام شده که ما هیچ فرآوری محلی روی آن انجام نمی‌دهیم

این موارد ظرفیت‌هایی است که در شهرستان وجود دارد و برای نشان دادن این ظرفیت‌ها و مشخص کردن آن‌ها برنامه‌هایی را در آذرماه داریم که امیدواریم آنجا بتوانیم برای علاقه‌مندان از ظرفیت‌های زیاد شهرستان صبحت کنیم.

شهرستان تربت‌جام یک شهرستان مرزی محسوب می‌شود. ظرفیت‌های خیلی خوبی به لحاظ تامین نیروی انسانی دارد. فکر می‌کنید تمامی پتانسیل‌های شهرستان فعال شده است؟

اگر بخواهم در حوزه طرح به شما بگویم ۳۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های ما در حوزه صنعت است و ۷۰ درصد ظرفیت‌های شهرستان در حوزه صنعت خالی است و ۹۰ درصد فعالیت‌های شهرستان در حوزه معدن خالی است. گفته‌های بنده در حوزه معدن فقط اکتشاف بوده و بعضا بهره‌برداری‌های ناقصی انجام شده که ما هیچ فرآوری محلی روی آن انجام نمی‌دهیم. به همین خاطر عرض می‌کنم که این مسائل زمینه‌های بکر تازه و ناشناخته ما هستند که در حال کار هستیم و امیدواریم موثر واقع شود. یکی از ظرفیت‌های توسعه قابل‌ذکر، بخش کشاورزی است. با توجه به وجود هزار حلقه چاه کشاورزی در شهرستان به لحاظ کیفی چه درتنوع محصولات وچه درارتباط با بهره‌وری تولید هنوزجا برای کار داریم در نتیجه روش نوین و جدید آبیاری، تنوع محصولات تولیدی واز همه مهمتر تولیدگلخانه‌ای و محصولات ارگانیک و سالم برای عرضه به بازار را باید جدی بگیریم چرا که یکی ازبخش‌های قابل‌اتکاء برای توسعه و اشتغال‌زایی بخش کشاورزی است.

به لحاظ اشتغال، وضعیت شهرستان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

خوش‌بختانه معدل اشتغال ما از سرانه استان درصد پایین‌تری دارد و چیزی حدود ۸ تا ۹ درصد جمعیت ما بیکار هستند و تقریبا وضع مناسبی داریم.

لطفا درباره امکانات و زیرساخت‌های فرهنگی در شهرستان بیشتر توضیح دهید.

در شهرستان گناباد شخصیت‌های بزرگ فرهنگی و عرفای نامدار و شعرای بزرگی مثل شیخ احمد جامی، شیخ شهاب‌الدین جامی، عبدالرحمن جامی، شیخ قاسم انوار و ... زاده شده‌اند و در این شهرستان مدفون هستند و به عنوان قابلیت‌های سیاحتی و زیارتی ما مورد استفاده و بهره‌برداری قرار می‌گیرند اما باید اضافه کنم که زیرساخت‌های گردشگری را در شهرستان زیاد مطلوب ارزیابی نمی‌کنم. البته قدم‌های بزرگی در حوزه‌های فرهنگی، ساخت فرهنگسرا، مجتمع‌های فرهنگی‌وهنری و پیگری‌های برای پژوهشکده‌های موسیقی و بازی‌های آئینی و سنتی انجام گرفته است اما واقعیت این است که توان و پتانسیل شهرستان بالاتر از زیرساخت‌هایی است که ما در حوزه فرهنگی و هنری در شهرستان داریم.

شهرستان تربت‌جام چه جاذبه‌های گردشگری دارد؟

در حوزه مناظر طبیعی، مناطق بسیار جذاب و دیدنی با آبشارهای طبیعی داریم. ما در گناباد «استای» را داریم که یکی از قدیمی‌ترین روستاهای صالح‌آباد است و به دلیل وجود کوه‌های بلند و مرتفع و همچنین بهره بردن از آب فراوان جایی بسیار خنک و ییلاقی می‌باشد. ارتفاعات معروف «کل مل» و حوزه «سد دوستی» که مخزن آن در شهرستان ما واقع است به عنوان جاذبه‌های گردشگری و توریستی معرفی می‌شود که در ۴۰ کیلومتری شمال‌غرب صالح‌آباد واقع شده است و می‌تواند جذب‌کننده گردشگران و کسانی باشد که می‌خواهند از این منطقه دیدن کنند. از طرفی مساجد زیادی در اینجا وجود دارد که می‌توان به مساجد خانه نور، مسجد عتیق، مسجد کرمانی اشاره کرد. همچنین ربات‌های متعدد و کاروان‌سراهایی وجود دارد که برای جذب گردشگر پتانسیل‌های بسیار خوبی هستند و همچنین موزه مردم‌شناسی که در شهرستان تربت‌جام برپا است.

از بعد گردشگری در شهرستان تربت‌جام برای جذب گردشگر چه کارهایی انجام شده است؟

با اعتبارات می‌توان بهسازی اماکن مختلف را آغاز کرد و زمینه‌های مناسبی برای جذب گردشگر فراهم کرد. بسیاری از این اماکن آثار قدیمی هستند و نیاز به بازسازی دارند. در عین حال برای اسکان، مهمان‌پذیرها، هتل و رستوران‌ها زمینه‌های بسیار خوبی داریم و تقریبا هیچ مشکلی نداریم. چندین شرکت خدمات جهانگردی و ایرانگردی در شهرستان فعال هستند که درحال حاضر بخشی از توریست‌ها و جهانگردها را از مشهد برای دیدن مناظر طبیعی و فیزیکی آرامگاه شیخ احمد جامی به این منطقه منتقل می‌کنند.

آیا در حوزه بازسازی اداره کل میراث فرهنگی،صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی قدمی برداشته است؟

اعتباراتی که در حوزه گردشگری، میراث و نگهداری آثار وجود دارد بسیار ناچیز است و طبیعی است که نیاز به تخصیص اعتبارات بیشتری داریم و امیدواریم به این مسأله توجه شود.

روستاهای شهرستان چه مشکلاتی دارند؟ گویا هنوز از لحاظ گازرسانی مشکلاتی وجود دارد؟

تقریبا معدل گازرسانی روستایی‌مان نسبت به سرانه استان پایین است. اما در سه سال آینده مشکل روستاهای باقی‌مانده را با اختصاص ۱۰۰ میلیارد تومان حل خواهیم کرد. پیمانکار هم مشخص شده و امیدواریم قدم‌های خوبی را تا سه سال آینده در این حوزه برداریم. برنامه ما برای کمک به زیرساخت‌های توسعه شهرستان درحوزه گازرسانی روستایی جدی است. بنادارایم در بخش نصرآباد کلیه روستاهای مجاور خط لوله گاز را گازرسانی کنیم و ۳۲ روستا در بخش صالح آباد هم امسال گازدارخواهند شد و به احتمال زیاد گاز را امسال به بخش بوژگان وپایین جام خواهیم رساند. در حوزه اماکن ورزش روستایی هنوز جای کار وجود دارد.در حوزه اجرای طرح‌های روستایی به بهسازی روستاها باید توجه کنیم و در این بخش هم از سرانه‌های استان تا حدودی عقب‌تر هستیم

یکی از مشکلات مهم این روزهای کشور مربوط به بحران آب است. شهرستان تربت‌جام برای این مسأله و کنترل آن چگونه عمل کرده است؟

ما در شهرستان مدیریت آب داریم چرا که حداقل بعد از تربت‌حیدریه آسیب‌پذیرترین شهرستان استان هستیم. فکر می‌کنم در حوزه آب به جهت اینکه درصد زیادی از مردم یعنی ۵۶.۶ درصد در حوزه کشاورزی و باغات فعالیت می‌کنند باید توجه بیشتری داشته باشیم.

ما قدم‌های مثبتی برای صیانت از منابع آبی برداشتیم و تقریبا بیشتر چاه‌های کشاورزی‌مان از کنتور هوشمند برخوردار هستند و چاه‌های غیرمجاز بسته شده‌اند. ما با بحران جدی برداشت آب و مشکل آب در شهرستان روبه‌رو هستیم که امیدواریم این مسأله حل شود.

در پایان آیا موردی هست که مایلید با آن اشاره کنید؟

شهرستان در واقع در مسیر و دالان توسعه قرار گرفته است. ما در حوزه راهی و راه‌های منتهی به شهرستان دو باند شده‌ایم و می‌توانیم قطب درمانی شرق استان باشیم چرا که با استقلال دانشکده پزشکی‌مان زیرساخت‌های بسیار خوبی داریم.

شهرک‌های صنعتی ما فعال هستند و فاز توسعه دیگری هم اجرایی می‌کنیم که امیدواریم این موارد و فعالیت‌های فوق، شهرستان را در مسیر توسعه به پیش ببرد.

تقریبا معدل گازرسانی روستایی‌مان نسبت به سرانه استان پایین است. اما در سه سال آینده مشکل روستاهای باقی‌مانده را با اختصاص ۱۰۰ میلیارد تومان حل خواهیم کرد. پیمانکار هم مشخص شده و امیدواریم قدم‌های خوبی را تا سه سال آینده در این حوزه برداریم. برنامه ما برای کمک به زیرساخت‌های توسعه شهرستان درحوزه گازرسانی روستایی جدی است

عکس هفته

افتتاح پاتوق کتاب در نیشابور

پاتوق کتاب نیشابور با حضور مسئولان نیشابور و حجت‌الاسلام والمسلمین ترابی نماینده ولی‌فقیه دردانشگاه‌های استان خراسان رضوی درنیشابور افتتاح شد.

این مجموعه با حمایت مدیریت آموزش و پرورش، هیات مدیره درمانگاه فرهنگیان ایجاد شد و امور اجرایی آن برعهده کانون همبستگی فرزندان شاهد است. پاتوق کتاب وابسته به نشرمعارف نهاد مقام معظم رهبری دردانشگاه‌ها با بیش از ۷هزار عنوان کتاب و۲۰۰ ناشر برتر درحوزه علوم انسانی،کلام امام ورهبری، شهدا، علوم قرآنی وحدیث، ادبیات وشعر داستانی، علوم تربیتی و روانشناسی، هنر و دروس معارف دانشگاهی فعالیت می‌کند. این مجموعه همه‌روزه از ساعت ۸ الی ۱۳ و۱۶ الی ۲۱ درفردوسی شمالی جنب درمانگاه فرهنگیان آماده پذیرایی از علاقه‌مندان به کتاب است.

اخبار شهرستان ها

معاون اداره کل میراث فرهنگی خراسان شمالی:

برای توسعه گردشگری استان چاره‌ای جزء پژوهش نداریم

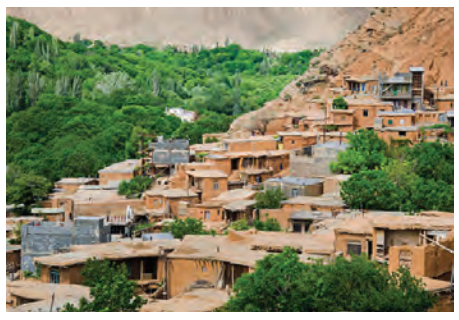

ایسنا- معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی گفت: برای توسعه گردشگری استان چاره‌ای جزء پژوهش نداریم.

قدیر افرون با اشاره به اینکه سالانه میلیون‌ها مسافر از این استان تردد می‌کنند اما هنوز از لحاظ اقتصادی سودی عاید این استان نشده است، افزود: یکی از اولویت‌های اقتصادی استان گردشگری می باشد و برای توسعه آن نیازمند انجام پژوهش در حوزه‌های مختلف هستیم

افرون اظهار کرد: اگر این طرح ها تایید شود، می‌تواند در اولویت برنامه‌های پژوهشی قرار گیرد و از سوی دیگر این طرح‌ها می‌تواند تصویر به روزی از پتانسیل‌ها را به ما بدهد.

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی تاکید کرد: برای توسعه گردشگری استان باید هم شناخت دقیقی از مناطق داشته باشیم و هم راهکارهای لازم برای اجرای طرح‌های گردشگری را به مردم و سرمایه‌گذاران ارائه دهیم. این مقام مسئول با اشاره به اینکه پژوهش در خصوص مجموعه تاریخی شهر بلقیس از دیگر طرح‌های پژوهشی ارائه شده در حوزه گردشگری است، توضیح داد: انجام اینگونه پژوهش‌ها می‌تواند خلأهای موجود راکه مانع رونق گردشگری استان شده است، پر کند.

نبود اعتبارات، دلیل اجرا نشدن فاز دوم تصفیه‌خانه شهرک صنعتی چناران

دنیای اقتصاد- مدیرکل حفاظت محیط‌زیست خراسان رضوی بر تأمین اعتبار برای اجرای فاز دوم تصفیه‌خانه شهرک صنعتی چناران تاکید کرد.

صالحی به سرعت توسعه شهرک صنعتی چناران اشاره کرد و گفت: تصفیه‌خانه شهرک صنعتی یکی از مدرن‌ترین تصفیه‌خانه‌هایی است که به‌صورت مستمر خروجی آن از طریق سامانه رصد می‌شود. وی افزود: اجرای فاز دوم تصفیه‌خانه مستلزم تخصیص اعتبار لازم است که امیدوارم با توجه به موقعیت خاص شهرک و قرارگرفتن آن روی سفره‌های تأمین آب شرب، این اعتبار اجرایی شود.

مدیر کل حفاظت محیط‌زیست خراسان رضوی، حفظ زیست‌بوم را یک مفهوم جهانی عنوان کرد و با اشاره به برخی تعهدات بین‌المللی کشور و ابلاغ سیاست‌های کلی محیط‌زیست از سوی مقام معظم رهبری اظهار امیدواری کرد: با مدیریت یکپارچه زیست‌محیطی و پایش مستمر و دائم از یک سو و عمل به تعهد کاهش CO_2 از سوی صنایع بتوانیم به تعهدات بین‌المللی عمل کنیم.

فرماندار چناران هم با اشاره به اجرای فازهای ۲و۳ توسعه شهرک صنعتی چناران گفت: شهرک صنعتی چناران به‌عنوان بزرگترین شهرک صنعتی شرق کشور است که با توجه به موقعیت خاص آن در پی استقرار صنایع پاک در آن هستیم .

در سفر یک روزه مدیر کل حفاظت از محیط‌زیست خراسان رضوی، وی ازمجموعه‌های صنعتی خط تولید مدادهای رنگی با استفاده از کاغذ باطله و روزنامه، نقاط پیشنهادی احداث کشتارگاه صنعتی و نیز آرامستان مشترک بین چناران و گلبهار، کارخانه خمیرمایه رضوی بازدید واز نزدیک درجریان اقدامات این مجموعه‌های تولیدی در راستای کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی قرار گرفت.

فرمانده انتظامی خراسان جنوبی:

کشف بیش از نیم‌تن تریاک در خراسان جنوبی

ایسنا- فرمانده انتظامی خراسان جنوبی از کشف ۵۰۲ کیلوگرم تریاک طی چند عملیات جداگانه در این استان خبر داد.

مجید شجاع تصریح کرد: مأموران ایست و بازرسی شهید حسینی سهل‌آباد شهرستان نهبندان هنگام کنترل خودروهای عبوری یک دستگاه تانکر ویژه حمل قیر را متوقف کردند که در بازرسی از خودرو ۲۳۹ کیلوگرم تریاک که به طرز ماهرانه‌ای در تانکر خودرو جاسازی شده بود، کشف شد.

شجاع افزود: در این رابطه راننده خودرو دستگیر و خودرو نیز توقیف شد که با پیگیری و تلاش پلیس مبارزه با مواد مخدر خراسان جنوبی متهم اصلی در شهرستان بیرجند دستگیر و یک دستگاه خودروی مگان در این رابطه توقیف شد.

فرمانده انتظامی خراسان جنوبی ادامه داد: در عملیاتی دیگر مأموران فرماندهی انتظامی سربیشه با کسب خبری مبنی بر این که قاچاقچیان مواد مخدر قصد دارند مقدار قابل‌توجهی مواد مخدر را از مسیر جاده عشایری به شهرستان سربیشه منتقل کنند دستگیری سوداگران مرگ را در دستور کار خود قرار دادند.

www.DONYA-E-EQTESAD.com ● Mashhad@ donya-e-eqtesad.com

روزنامه اقتصادی صبح ایران
صاحب امتیاز : دنیای اقتصاد تابان
مدیر مسئول: علیرضا بختیاری
مدیر هنری: محمد عسگری
دفتر مرکزی ویژه نامه های استانی:۴۲۷۱۰۴۵۴-۰۲۱
نشانی:خیابان مطهری، حد فاصل خیابان های سنایی و میرزای شیرازی، پلاک ۳۷۰ - کد پستی: ۹۷۵۱۱-۱۵۸۶۶

دنیای اقتصاد
روزنامه صبح ایران
ضمیمه هفتگی استان های خراسان
دو شنبه ۹ آذر ماه ۱۳۹۴/ ۱۸ صفر ۱۴۳۷/ ۳۰ نوامبر ۲۰۱۵/ شماره ۳۶۴۳

سرپرست خراسان رضوی: شهناز رمارم
دبیر ضمیمه خراسان: احسان میرزاده
نشانی: مشهد،بلوار شهید صادقی،خیابان آپادانا،شماره ۱۳
تلفن:۳۷۶۲۴۲۷۶، ۳۶ ۶۱ ۳۷۶۸-۰۵۱۳ نمابر:۸۹۷۸۰۲۱۷-۰۲۱
آگهی ها: ۰۹۱۲ ۴۱۹ ۸۶ ۳۵
پست الکترونیک: mashhad@den.ir
نسخه الکترونیک: www.EastEconomy.ir
سامانه ارتباطی:۳۰۰۰۲۲۴۸۰۰

خراسان ما

مرو در عهد اشکانیان

رضا سلیمان نوری *

نوشتار این شماره را به معرفی شهری اختصاص دادم که هر چند در دوران پس از اشکانی خاصه در سده‌های ۴ و۶ هجری قمری در اوج قرار داشت اما در عهد حکومت پارت‌ها بر ایران نیز جزو شهرهای به نسبت مهم این پادشاهی در شرق ایران زمین محسوب می‌شد. این شهر «مرو» نام دارد.

پیشینه تاریخی

مَرو مرکز استان مرو در ترکمنستان است و در انتهای جنوبی بیابان قره‌قوم و به فاصله ۹۰ مایلی شمال‌شرقی سرخس واقع است و از رود مرغاب (مرورود) مشروب می‌شود.از هزاره سوم قبل از میلاد که شهرنشینی به طرف دشت‌های آسیای مرکزی تغییر جهت می‌دهد، روستاهای واقع در این دشت که در هزاره سوم قبل از میلاد (عصر برنز) ساکنین مناطق کوهستانی بودند با مهاجرت به کناره رودخانه مرغاب باعث گردیدند که مرو یکی از هسته‌های مراکز فرهنگی پیش از تاریخ قرار گیرد.

حفریات چند دهه اخیر نشان داده که مرو یکی از مراکز مهم فرهنگی است که بعدها مذهب زرتشتی در میان مذاهب هم‌کیشان خود با این فرهنگ مرو درآمیختند. این کشفیات موید آن است که منابع نوشتاری اوستا و ودا در رابطه با فرهنگ ذکر شده و استفاده از هوم و یا سوم که در مراسم مذهبی هندو آریایی استفاده می‌شده در معابد مارگیانا یافت شده است و نشانگر تمرکز فرهنگ ودایی و اوستایی مرکز فرهنگی مرو بوده است.

شهر مرو به نظر می‌رسد که توسط کورش بنا نهاده شده و در آنجا در اثر حملاتی که علیه ماساگات‌ها کرد، به قتل رسید. در زمان داریوش در کتیبه سه‌زبانه بیستون او به حمله‌هایی اشاره دارد که برای پایان دادن به شورش در استان مارگیانا و یا مرو بوده است.

به‌رغم منابع موجود نوشتاری نمی‌توان بطور اطمینان ذکر کرد که اسکندر از مرو دیدن کرده باشد و یا شهری را در آنجا بازسازی و یا بنیان گذاشته باشد.

به‌نظر می‌رسد که مرو بخش انتهایی شمال‌شرقی قلمروی اشکانیان بوده و در زمان سلوکیه و بعدها نقش مهمی را نه تنها به عنوان پایگاه نظامی برای ایرانیان داشته بلکه دارای اهمیت خاصی در تبادلات اقتصادی ایران و آسیای مرکزی و چین ایفا می‌کرده است. در این شهر به همراه تعداد زیادی سفال و اشیای شیشه‌ای تعداد زیادی سکه یافت شده که در منطقه مورد بحث ضرب گردیده است.

مرو که محل برخورد دو راه تجاری مرکنده (سمرقند) و باختر می‌بوده وسیستم مالی این منطقه را شاهان باختر بنا نهاده‌اند، در زمانی‌که آن شهر توسط سکاها تسخیر گردید به‌دلیل آنکه آنان از سیستم پولی مخصوصی برخوردار نبودند سکه‌های تقلیدی آنان علی‌الخصوص شاهانی مانند هلیوکل، آنتی‌ماک و اکراتید تقلید و به تعداد زیادی ضرب و در مسیر دادوستد قرار می‌دادند.

اشکانیان و مرو

در میان منابع، نوشتارهایی که در کل تاریخ به مرو اشاره کرده، سفرنامه مورخ چینی، «هو هوان شو»یکی از قدیمی‌ترین است. وی می‌نگاردکه آن شهر را که چینی‌ها پارت کوچک می‌نامیدند، ولی این منبع که به ذکر مرو در شرق قلمرو اشکانی در حوالی نیمه دوم قرن اول میلادی پرداخته و شاید نتوانسته بین سکاها و اشکانیان تفاوتی قائل گردد. می‌توان چنین فرض کرد که احتمالا آن‌ها ترکیبی از عشیره‌های مختلفی بوده‌اند که با یک نام ذکر کرده‌اند.

بعد از مرگ مهرداد اول و با روی کار آمدن فرهاد دوم در ۱۳۰ قبل از میلاد آنتی اخوس هفتم به پشتیبانی از برادرش با متحدانش همچون باختریان علیه فرهاد دوم به جنگ پرداخت. فرهاد دوم سکاها را به یاری طلبید و مرو را تسخیر کرد، سکاها بعد از آنکه فرهاد آنتی آخوس را شکست داد و به قتل رساند به علت تاخیر فرهاد از پرداخت حقوق آنان سربازان اسیر سلوکیه علیه سکاها یاری جست، این سربازان در میدان نبرد، به یاری سکاها پرداختند و در جنگ فرهاد و اردوان به قتل رسیدند. در این زمان آنان مرو را تسخیر نمودند و به تقلید از آخرین شاه باختر اوکراتید در آنجا سکه ضرب کردند. سکه‌های تقلیدی اوکراتید حتی زمانیکه اشکانیان مرو را در ۸۰ قبل از میلاد اشغال کردند در شمال ایران در جریان بوده است. به‌نظر می‌رسد که در زمان مهرداد دوم خانواده دیگری از سکاها به بخش جنوبی سواحل رودخانه سیحون مهاجرت کرده و سکه‌های تقلیدی اوکراتید را در میان تمدن خوارزم رواج دادند.

از زمان سنتورک علاوه برآنکه اشکانیان سعی در حفظ مرو کردند به بازسازی شهر جدیدی اقدام کردند. این حرکت نه تنها برای جلوگیری از حملات پی‌درپی سکاها و دیگر قبایل آسیای مرکزی بود، بلکه نشان‌دهنده آن است که مرو به مرور زمان از نظر استراتژیکی در نزد اشکانیان سقوط کرده و آنان سعی در بازسازی شهر مهرداد کرت در کنار مرو کرده‌اند.

بعدها شورش هیرکانیان و خارج شدن آنان از سلطه حکومت اشکانیان و همراهی آنان با کوشانیان باعث گردید که مرو در دست کوشانیان که ترکیبی از اقوام ایرانی و مهاجر آسیای مرکزی بودند، قرار گیرد.

در میان دیگر شاهان اشکانی، خسرو که در سلوکیه حکومت می‌کرد مرو را فتح کرد ولی نمی‌توان بطور دقیق گفت که مرو را از چه کسانی دریافت کرده است. این تسخیر به‌نظر می‌رسد موقتی بوده و از زمان خسرو به بعد بیشترین دوره مبارزات اشکانیان در مبارزه با رومیان سپری شد و بعد از آن جنگ‌های متمادی با آنان باعث به فراموشی سپرده شدن شمال شرق ایران در خاطرات سیاسی اشکانیان گردید.

مرو در برهه‌هایی از تاریخ در دست اشکانیان یا در دست حکمرانان دست‌نشانده ایشان مانند پاکور قرار می‌گرفت. به نظر راپسون پاکور از سال‌های ۴۶ الی ۷۸ میلادی حکومت کرد، ولی میچینر، سال‌های سلطنتش را بین ۱۱۰/۱۰۰ الی ۱۳۵ میلادی قرار می‌دهد.

در قرن دوم بعد از میلاد، شاه ناشناخته‌ای به تقلید از بلاش سوم در هرات از ۱۵۰ تا ۲۰۰ میلادی به ضرب سکه اقدام نموده است. چنین می‌توان نتیجه گرفت که بعد از نیمه اول قرن اول میلادی مرو توسط جانشینان شاهان اشکانی که پیوند خانوادگی با آنان داشته‌اند همچون صنوبر و جانشینان او اداره می‌گردیده و سکه‌های مسی ضرب شده در آنجا به نیابت از اشکانیان ضرب و انتشار می‌یافته است.

*کارشناس ارشد ایرانشناسی و خراسان‌پژوه

گزارش «دنیای اقتصاد» از آنچه در همایش زنان، امنیت و توسعه پایدار مطرح شد؛

توجه به امنیت بانوان، از برنامه های دولت یازدهم

آثار و عواقب خشونت علیه زنان پیامدها و هزینه‌های سرسام‌آوری به طور مستقیم و غیرمستقیم در پی دارد

دنیای اقتصاد- همزمان با فرا رسیدن روز جهانی مبارزه با خشونت علیه زنان همایشی با عنوان زنان، امنیت و توسعه پایدار با حضور معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده، رئیس سازمان بهزیستی کشور، رئیس اداره مطالعات حقوقی و قضایی قوه‌قضائیه و جمعی از مسئولان و کارشناسان استانی در مشهد برگزار شد.

مولاوردی: در حالی که بیشترین راه‌حل‌ها در زمینه قربانیان خشونت علیه زنان متمرکز شده باید عمده تمرکز بر پیشگیری از خشونت باشد که در عین تاثیر قابل توجه در کاهش خشونت، هزینه کمتری نیز برای جامعه در پی دارد

پیشگیری از خشونت علیه زنان، آماده‌سازی لایحه جامع امنیت بانوان، خشونت علیه زنان در فضای مجازی، جلوگیری از ازدواج‌های اجباری و زودهنگام، لزوم ترویج کارهای خانگی توسط مردان، غفلت از سلامت روانی در جامعه، رواج فردگرایی و مادی‌گرایی و تلاش برای به حداکثر رساندن شرایط پایداری خانواده‌ها از جمله موارد مطرح شده در این همایش یک‌روزه که به همت کانون زنان حقوقدان سورا و انجمن‌های اسلامی دانشگاه علوم پزشکی و دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی مشهد برگزار شد، بود.

■ **امنیت زنان از اولویت‌های برنامه ششم توسعه**

معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده در این برنامه گفت: امنیت زنان از اولویت‌های معاونت امور زنان و خانواده در برنامه ششم توسعه است.

به گزارش ایرنا، شهیندخت مولاوردی با بیان اینکه خشونت علیه زنان غیر قابل انکار اما قابل پیشگیری است، گفت: در حالی که بیشترین راه‌حل‌ها در زمینه قربانیان خشونت علیه زنان متمرکز شده باید عمده تمرکز بر پیشگیری از خشونت باشد که در عین تاثیر قابل توجه در کاهش خشونت، هزینه کمتری نیز برای جامعه در پی دارد. وی افزود: در این حوزه اقداماتی از دولت‌های گذشته آغاز شده که از جمله آنها تدوین و ارائه لایحه تامین امنیت زنان در برابر خشونت با همکاری قوه‌قضائیه بود. در این لایحه امنیت زنان در برابر خشونت در ۸۱ ماده و پنج اصل به صورت بسیار جامع تدوین شده بود که مجموعه‌ای از تدابیر در حوزه‌های مختلف را در برمی‌گرفت اما با ایراد کمیسیون لوایح مجلس شورای اسلامی بررسی آن متوقف و با اواخر کار دولت دهم از دستور کار خارج شد.

مولاوردی اظهار کرد: در دولت یازدهم این لایحه دوباره پیگیری شد و طی توافقی با قوه‌قضائیه قرار شد در بخش مورد ایراد،۱۰ ماده که پیش‌نویس آن با عنوان جرم‌انگاری مصادیق خشونت علیه زنان بویژه خشونت خانگی تهیه شده، گنجانده شود. در زمینه تدابیر بازدارنده، حفاظتی و حمایتی این لایحه هم طی بررسی‌ها مشخص شد اقدامات متعدد از سوی دستگاه‌های متولی در حال انجام است اما هماهنگی لازم بین آنها وجود ندارد و برای این منظور پیشنهاد تشکیل شورای هماهنگی پیشگیری و مقابله با خشونت علیه زنان و ایجاد مرجع ملی صیانت از زنان در برابر خشونت در وزارت دادگستری ارائه شد که تاکنون در حد پیشنهاد باقی مانده است.

■ **تدوین سند پیشگیری از خشونت خانگی**

معاون رئیس‌جمهوری افزود: امید است برای تقویت لایحه تامین امنیت زنـان با تایید قوه‌قضائیه ۱۰ ماده در بخش جرایم مربوط به مجازات‌ها گنجانده شده و کل آن به عنوان یک قانون جامع و خاص برای مقابله با خشونت علیه زنان ارائه شود. وی امضای تفاهم‌نامه‌هایی با معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه‌قضائیه، کانون وکلای دادگستری و نیز کمیسیون حقوق بشر اسلامی را از دیگر اقدامات در این حوزه ذکر و ابراز امیدواری کرد: این اقدامات کمک کند در دو سال باقیمانده از دولت یازدهم و پنج سال برنامه ششم توسعه قدم‌های اساسی در این حوزه برداشته شود.

به گفته مـولاوردی سند پیشگیری از خشونت خانگی نیز توسط وزارت بهداشت در دست تدوین است و به زودی در دستور کار شورای سلامت قرار می گیرد.

معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده گفت: علاوه بر آن تعریف پروژه‌ای برای برنامه‌ریزی و پیشگیری از رویه‌های سنتی و مغایر سلامت دختران از جمله ازدواج پیش از موعد و زیر سنین قانونی در دست پیگیری است. وی افزود: با همه این مباحث ظرفیت‌هایی که در قوانین مدنی، کیفری و برنامه‌های توسعه‌ای کشور وجود دارد کافی نیست و باید اقدامات اساسی و تدابیر چندوجهی در زمینه پیشگیری و اقدامات قانونی در زمینه خشونت علیه زنان مورد توجه قرار گیرد.

مولاوردی با بیان اینکه آثار و عواقب خشونت علیه زنان پیامدها و هزینه‌های سرسام‌آوری به طور مستقیم و غیرمستقیم در پی دارد، اظهار کرد: برای مقابله و پیشگیری از این خشونت نمی‌توان نسخه واحدی برای همه جوامع و مناطق پیچید. وی گفت: استفاده از ظرفیت‌های مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد در این زمینه بسیار ضروری و مهم است.

■ **سلامت روانی مورد غفلت واقع شده است**

رئیس سازمان بهزیستی کشور نیز گفت: تاکنون آن‌چنان که به سلامت جسمانی توجه شده است نسبت به سلامت روانـی غافل بوده‌ایم.

به گزارش ایسنا، انوشیروان محسنی بندپی عنوان کرد: البته دولت یازدهم تیمی را در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف کرده است تا بتواند در مسائل اجتماعی احکامی در برنامه ششم توسعه ایجاد کند همچنین ورود مردم به بحث‌های اجتماعی می‌تواند بسیاری از مشکلات را حل کند و با حرکت جمعی و پویا و برنامه‌ریزی شده در نهایت شاهد کنترل خشونت در جامعه باشیم.

محسنی بندپی با بیان اینکه امیدوارم در برنامه ششم احکام محتوایی و قوی در ارتباط با حقوق اجتماعی زنان داشته باشیم، اظهار کرد: انسان اصلی‌ترین و محوری‌ترین فردی است که می‌تواند سبب توسعه کشورها شود که این موضوع باید توسط مردان و زنان انجام شود. وی افزود: در آموزه‌های دینی و اسلامی ما، توجه ویژه به نقش زن در پیشبرد اهداف توسعه کشور شده است و حتی زن می‌تواند نقش حائز اهمیتی در امور مختلف داشته باشد؛ مسئولیت‌پذیری که زن می‌تواند در جامعه انجام دهد از مردان بیشتر است به طوری که ۸۰ درصد از تلفن‌ها به بهزیستی برای مشاوره، را زنان تشکیل می‌دهند و این نشان از مسئولیت‌پذیری آن‌ها در خانواده است.

رئیس سازمان بهزیستی کشور با اشاره به اینکه الگوپذیری از غرب شرایطی را فراهم کرده که زندگی فردگرایی و مادی‌گرایی را ترویج دادیم و تربیت فرزندان از مسیر درست آن منحرف شده است، تصریح کرد: آنچه که امنیت زنان ما را تغییر داده است، موضوع دیگر تغییرها در محیط است و در کل آسیب‌های اجتماعی افزایش یافته که نخستین آسیب‌ها در جامعه با زنان مواجه می‌شود به طور مثال ۳۰ درصد از مراجعان به بهزیستی زنانی هستند که خانواده‌های آنان معتاد بودند و ۵۰ درصد طلاق‌ها به دلیل اعتیاد است و ۱۲ درصد از مراجعان بهزیستی به دنبال مداخله بهزیستی بوده‌اند.

محسنی بندپی: مسئولیت‌پذیری که زن می‌تواند در جامعه انجام دهد از مردان بیشتر است به طوری که ۸۰ درصد از تلفن‌ها به بهزیستی برای مشاوره، را زنان تشکیل می‌دهند و این نشان از مسئولیت‌پذیری آن‌ها در خانواده است

محسنی بندپی گفت: سازمان بهزیستی کشور با توجه به وظایف قانونی خود در حمایت از زنان به دنبال نهادینه کردن اقداماتی است که با به کارگیری آن بتواند شرایط پایداری خانواده‌ها را به حداکثر برساند؛ در موضوع خشونت علیه زنان، بهزیستی کشور اقداماتی در دستور کار خود قرار داده است و به دنبال توانمندسازی اجتماع‌محور است. وی با بیان اینکه باید مرکز رصد آسیب‌های اجتماعی زنان در کشور ساماندهی شود تا بتوانیم بر اساس آن اقدامات خود را انجام دهیم، ادامه داد: ۲۶ درصد از آحاد جامعه از ۱۵ تا ۶۰ سال دارای مشکلات روحی و روانی هستند که باید به پزشک مراجعه کنند.

رئیس سازمان بهزیستی کشور افزود: در ۱۸۰ شهرستان، مرکز فوریت‌های اجتماعی دایر شده است و باید از طریق همایش‌ها و رسانه آگاه‌سازی شوند و تا بتوانیم آسیب‌ها را کنترل کنیم.

■ **احداث تونل انرژی در هسته مرکزی شهر مشهد**

روزنامه جمهوری اسلامی در خبری نوشت: به منظور برق‌رسانی مطمئن و پایدار در هسته مرکزی شهر مشهد و به‌ویژه تامین برق حرم مطهر رضوی و طرح نوسازی میدان شهدا، شرکت برق منطقه‌ای خراسان اقدام به احداث تونل انرژی حرم مطهر- شهدا نموده است.

این تونل به طول حدود ۲/۵ کیلومتر در مجاورت زیرگذر حرم رضوی عبور می‌کند و با اتمام آن، بخشی از پروژه رینگ شبکه اطراف حرم مطهر تکمیل می‌شود. زارع‌زاده، مجری این طرح افزود: در حال حاضر حفاری و بتن‌ریزی تونل از میدان شهدا تا حرم رضوی به اتمام رسیده و عملیات کابل‌کشی نیز ۸۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. وی با اشاره به اینکه عملیات اجرایی این تونل از سال گذشته آغاز شده است، خاطرنشان کرد: بخشی از تونل درعمق ۱۷ متری از سطح زمین اجرا شده و با توجه به وجود آب‌های سطحی؛ چاه‌های جذبی و ابنیه قدیمی در اطراف حرم مطهر، اجرای این تونل با کندی پیش می‌رود که امید است با رفع موانع اجرایی، پروژه تا پایان سال جاری به اتمام برسد. زارع‌زاده هزینه اجرای بخش تونل را حدود ۸۰ میلیارد ریال و هزینه کابل و کابل‌کشی آن را ۶۵ میلیارد ریال عنوان کرد و افزود: اگرچه امکان عبور ۸ مدار کابل ۱۳۲ کیلوولت در این تونل وجود دارد لیکن در حال حاضر کابل ۱۳۲ کیلوولت به صورت دومداره اجرا شده و طول کابل مصرفی ۱۵ کیلومتر است. وی دیگر اهداف این پروژه را علاوه بر پایداری شبکه، برق‌رسانی به مشترکین بزرگ از جمله قطار شهری مشهد عنوان کرد. شایان ذکر است شرکت برق منطقه‌ای خراسان به منظور توجه ویژه به مبلمان شهری اقدام به اجرای چند تونل انرژی در سطح شهر مشهد نموده است.

■ **کاهش برداشت زعفران در سبزوار**

اطلاعات

روزنامه اطلاعات در خبری به نقل از مدیر جهاد کشاورزی سبزوار، نوشت: به علت وقوع خشکسالی و کمبود باران در سال‌های اخیر میزان برداشت زعفران در سبزوار کاهش یافته است. منصور برغمدی، مدیر جهاد کشاورزی سبزوار با اعلام این مطلب افزود: پیش‌بینی می‌شود امسال ۵۴۰۰ کیلوگرم زعفران از اراضی زیرکشت این شهرستان برداشت شود. هم‌اکنون ۱۵۰۰ هکتار از مزارع شهرستان در بخش‌های روداب، ششتمد و مرکزی زیرکشت زعفران قرار دارد و میانگین برداشت این محصول در هر هکتار ۳ کیلوگرم است که باید در حالت عادی این رقم به حدود ۵ کیلوگرم در هکتار برسد. وی افزود: عملکرد برداشت این محصول در سال‌های گذشته بیش از ۶ کیلوگرم در هکتار بود که به این ترتیب میزان برداشت فعلی در منطقه نگران‌کننده است. او با بیان این که ۵۰درصد مزارع زیرکشت طلای سرخ در منطقه ششتمد است، یادآور شد: علت اصلی کشت این محصول در این منطقه وجود ۲۴۱ رشته قنات است که می‌توان آب مورد نیاز این محصول را فراهم کند.

اخبار کوتاه

۱۸۰۰ پروژه نیمه‌تمام در خراسان رضوی نیازمند اعتبار است

مهر- استاندار خراسان رضوی تکمیل پروژه‌های راهبردی استان را از اولویت‌های استانداری خراسان رضوی دانست و گفت: ۱۸۰۰ پروژه نیمه‌تمام در استان نیازمند اعتباری ۲۷۰۰ میلیارد تومانی است.

علیرضا رشیدیان تکمیل پروژه‌های راهبردی استان را از اولویت‌های استانداری خراسان رضوی دانست و اظهار کرد: به منظور افزایش سطح خدمت‌رسانی و رضایتمندی مردم استان ضروری است تا نسبت به برنامه‌ریزی برای جذب ۱۰۰ درصدی اعتبارات استان و هزینه‌کرد هدفمند آن‌ها اقدام کنیم.

استاندار خراسان رضوی ساماندهی بافت‌های فرسوده، توجه به مسائل حوزه زنان، پروژه مسکن مهر، مشهد ۲۰۱۷ و تسریع و تکمیل پروژه‌های زیرساختی، پروژه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی را از جمله طرح‌های مهم در استان یاد کرد و افزود: واگذاری طرح‌های دولتی، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید، نیمه‌تمام، تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری به بخش‌های عمومی و خصوصی در صورت حفظ کاربری آن‌ها به صورت قانونی وجود دارد و مدیران دستگاه‌های اجرایی باید هرچه زودتر نسبت به شناسایی و معرفی این پروژه‌ها به ستادی که به همین منظور در استان تشکیل شده است، اقدام کنند.

روزانه ۱۲۰۰ تن زباله در مشهد دفن می‌شود

تسنیم- رئیس کمیسیون خدمات شهری، بهداشت، سلامت و محیط‌زیست شورای شهر مشهد از دفن روزانه ۱۲۰۰ تن زباله در مشهد خبر داد.

غلامحسین صاحبی اظهار کرد: روزانه در مشهد ۱۲۰۰ تن زباله بدون هیچ عملیاتی دفن می‌شود اما برای جلوگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی ساخت کارخانه زباله‌سوز در منطقه میامی در کمیسیون خدمات شهری، بهداشت، سلامت و محیط‌زیست شورای شهر مشهد مصوب شده است. وی به میزان سرانه استفاده از انرژی‌های پاک در شهرها اشاره کرد و افزود: یکی از ضرورت‌های کلانشهرها و شهرهای صنعتی که با معضل آلودگی هوا روبه‌رو هستند استفاده از انرژی پاک است. رئیس کمیسیون خدمات شهری، بهداشت، سلامت و محیط‌زیست شورای اسلامی شهر مشهد تصریح کرد: تنها در سقف شهرداری مشهد و برخی بوستان‌های این شهر از انرژی خورشیدی استفاده شده است.

وام مسکن در شهرهای کوچک تاثیرگذار است

ایسنا- رئیس اتحادیه صنف مشاوران املاک مشهد گفت: وام مسکن تنها در شهرهای کوچک تاثیرگذار است.

صادق عابدزاده با بیان اینکه وام ۶۰ میلیونی مسکن هنوز اجرایی نشده است، اظهار کرد: در صورت اجرای این وام تنها در شهرهای کوچک و آپارتمان‌های ارزان قیمت شاهد تغییراتی هستیم. وی ادامه داد: اجرای وام مسکن تاثیر خاصی بر خرید و فروش آپارتمان‌های گران‌قیمت ندارد و تنها می‌تواند قسمتی از آن را دربرگیرد.

رئیس اتحادیه صنف مشاوران املاک مشهد با بیان اینکه وضعیت فعلی بازار مسکن تغییر چندانی نسبت به گذشته نداشته است، عنوان کرد: پیش‌بینی می‌شد از اواخر سال جاری حجم معاملات در بازار مسکن افزایش یابد و این بازار از رکود خارج شود که متاسفانه این اتفاق رخ نداده است. وی تصریح کرد: مردم منتظر هستند تا در بازار مسکن اتفاق خاصی رخ دهد اما مسکن نه یک کالای وارداتی است که قیمت آن تغییری داشته باشد و نه حداقل هزینه‌های ساخت‌وساز آن تغییر می‌کند تا بازار متحول شود.

غفلت از ظرفیت‌های اشتغال‌زایی در جاده‌های خراسان رضوی

ایرنا- مدیرکل حمل‌ونقل و پایانه‌های خراسان رضوی گفت: از فرصت و ظرفیت‌های فراوان در جاده‌های استان برای اشتغال‌زایی غفلت کرده‌ایم.

جواد وحدتی‌فر افزود: سرمایه‌گذاری در ایجاد مجتمع‌های رفاهی در جاده‌های استان می‌تواند ضمن تامین امنیت، زمینه اشتغال را برای افراد جویای کار فراهم کند. وی بیان کرد: ۵۸ هزار و ۳۴۵ نفر به‌طورمستقیم در بخش حمل‌ونقل جاده‌ای خراسان رضوی شاغل هستند و جهت‌گیری در این بخش براساس اسناد بالادستی و سند چشم‌انداز ۲۰ ساله ترسیم شده است. وحدتی‌فر گفت: بخش حمل‌ونقل نمونه عینی از اصل ۴۴ قانون اساسی است و تاکنون براین اساس ۶۱ هزار میلیارد ریال توسط بخش خصوصی در این حوزه از خراسان رضوی سرمایه‌گذاری شده است. وحدتی‌فر با اشاره به فعالیت ۲۶۲ شرکت حمل‌ونقل کالایی و چهار پایانه مرزی در خراسان رضوی اظهار کرد: در نیمه نخست امسال ۱۲ میلیون تن کالا در جاده‌های استان جابه‌جا شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۰ درصد کاهش داشته است.

اختصاص ۲۰ میلیارد تومان برای تکمیل راه‌آهن سبزوار

تسنیم- فرماندار سبزوار از اختصاص ۲۰ میلیارد تومان برای تکمیل راه‌آهن سبزوار خبر داد.

احمد برادران اظهار کرد: ۱۵ میلیارد تومان از این اعتبار در سال گذشته و پنج میلیارد تومان در سال جاری تامین اعتبار شده است. وی با بیان اینکه طول این پروژه ۴۴کیلومتر و از محدوده شهرستان خوشاب آغاز می‌شود، یادآور شد: از ابتدای سال ۹۳ که کار پروژه شدت گرفته، طرح بیش از ۵۵ درصد پیشرفت داشته است.

برادران با بیان اینکه در حال حاضر ۲۴کیلومتر از این پروژه زیرسازی و آماده ریل‌گذاری است، عنوان کرد: یکی از مهمترین مشکلات ما در این پروژه موضوع عبور خط آهن از میان اراضی کشاورزی روستای ایزی سبزوار است که سبب مشکلاتی شده است.

فرماندار سبزوار با بیان اینکه بیش از ۳۰کیلومتر از این پروژه در محدوده اراضی کشاورزی قرار گرفته است، ادامه داد: در همین راستا با اهالی نشست‌هایی برگزار شده تا بتوانیم پس از قیمت‌گذاری زمین‌ها با پرداخت هزینه، روند واگذاری زمین‌ها صورت گیرد.